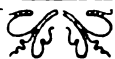

Bibliotéka pončná a zábavná

vydávaná

„Dědictvím sv. Cyrilla a Methoděje“.

Veškerých Dědictvím vydaných spisů č. 57.
na rok 1907.

Rozmach kapitalismu ≡ ≡ a majetek církve.

Sociální úvahy.

Napsal Rudolf Vrba.

V Brně 1907.

V kommissi u Karla Winikra v Brně, Bedřicha Grosse v Olomouci
a v Cyrillo-Methodějském knihkupectví (Gustava Francela) v Praze.

Tiskem benediktinské knihtiskárny v Brně.

ROZMACH KAPITALISMU A MAJETEK CÍRKVE. ≡

Sociální úvahy.

Napsal

RUDOLF VRBA.

Č. 7067.

Nihil obstat.

Isgr. Dr. Rob. Neuschl,
prof. bohosloví.

Imprimatur.

Dáno v bisk. konsistoři
v Brně, dne 28. listop. 1907.

R. Šuderla,
kapit. děkan.

Dr. Jak. Hodr,
kanclér.

Proslov.

Známkou nynější doby jest všeobecný úpadek náboženství křesťanského a s tím souvisící mravnosti. Ve všech tak zvaných kulturních státech stoupá počet zločinů. To uznávají i sami odpůrci náboženství. V mnohých zemích panují úplně nevěrci jako ve Francii, Sev. Americe a jinde. Nevěrci vydali heslo, že církev musí býti zničena, o všecko oloupena.

Jaký by to mělo vliv na český národ, v němž nevěrci všech barev na všech stranách pracují, snaží se tento spis objasniti.

V Praze na den sv. Václava 1907.

Rudolf Vrba.

Všechna práva si vyhrazuje spisovatel.

—

I. Obyvatelstvo v Rakousku a jeho povolání.

Dle sčítání obyvatelstva roku 1900 v Rakousku bylo napočteno 25,921.671 osob v Rakousku žijících. Koncem roku 1907 vzrostlo toto obyvatelstvo asi na 28 milionů lidí.

Z toho připadlo jmenovaného roku obyvatelstva na Čechy 6,318.697, na Moravu 2,437.706 a na Slezsko 680.422.

Ke katolické církvi patřilo z toho v Čechách 6,067.012, na Moravě 2,325 574 a ve Slezsku 576.447 duší.

Židů bylo napočteno v Čechách 92.745, na Moravě 44.255 a ve Slezsku 11.988.

K české řeči bylo slavnou statistickou komisí ve Vídni uznáno : v Čechách 3,930.093, na Moravě 1,727.270, ve Slezsku 146.265.

V celém Rakousku přihlásilo se roku 1900 k české řeči 5,955 397 obyvatelů.

Nyní si všimněme, čím se toto obyvatelstvo živí.

Roku 1900 živilo se lidí

	pracujících :	příslušných :
I. zemědělstvím	8,205.574	13,707.204
II. v průmyslu a řemeslech	3,138.800	7,004.105
III. v obchodech a doprav- nictvím	1,037.483	2,604.756
IV. v úřadech a duševním povoláním	1,727.739	2,832.643

Od roku 1890 do roku 1900 ubylo v Ra-
kousku v rolnictvu pracovních sil 263.649, to jest
3·11 ‰. Za to přibýlo pracovních sil v průmyslu
257.908 čili 8·95 ‰, v obchodu a dopravě 191.410
čili 22·65 ‰, v úřadech a duševních povoláních
353·645 čili 95·75 ‰.

Obyvatelstvo zemí českých živilo se násle-
dovně dle sčítání roku 1890:

I. Zemědělstvím

v Čechách	na Moravě	ve Slezsku
1,443.452	705.916	156.733

II. V průmyslu a řemesle:

1,071.353	346.836	118.828
-----------	---------	---------

III. V obchodě a dopravě:

202.731	63.915	16.614
---------	--------	--------

IV. V úřadech a povoláním duševním:

363.595	139.193	35.076
---------	---------	--------

Dle sčítání roku 1900 živilo se pracujících osob:

I. Zemědělstvím

v Čechách	na Moravě	ve Slezsku
1,326.374	684.126	143.460

II. V průmyslu a řemeslech:

v Cechách	na Moravě	ve Slezsku
1,166.020	373.443	136.998

III. V obchodě a dopravě (dráhy a pod.):

274.009	882.013	21.732
---------	---------	--------

IV. V úřadech a duševním povoláním:

459.520	175.933	45.530
---------	---------	--------

Uvedeme zde několik skupin dle povolání, které by čtenáře zajímaly.

Jak již uvedeno, živilo se roku 1900 dle výsledku sčítání v Rakousku

1. zemědělstvím 13,173.047 osob, tedy přes polovina všeho obyvatelstva.

	pracovních sil	příslušných k nim osob
2. Hornictvím	194 506	338 868
3. V lomech, cihelnách a pod.	167.506	239.736
4 Spracováním kovů	237.438	312 851
5. Výrobou strojů	127.136	184.875
6. V továrnách na lučebniny	46.338	68.412
7. Na stavbách (zedníci atd.)	372.733	547.264
8. V tiskárnách	37.963	36.364
9. V továrnách textilních	449.011	365.470
10. Výrobou dřevěného zboží (truhláři atd.)	240.602	318.734
11. Výrobou pokrmů (řezníci, pekaři atd.)	239.349	292 346
12. Výrobou nápojů (pivo- vary a pod.)	274.218	283.885
13. Zivností oděvnickou (krejčí, obuvníci atd.)	567.148	541 158

	pracovních sil	příslušných k nim osob
14. V obchodě	399.905	535.233
15. V bankách a peněžních ústavech	28.626	42.219
16. Na drabách	249.951	491.175
17. Služebných osob .	313.082	306 091
18. Vojska	229.037	27.146
19. Úředníků	336.114	440.657
20. Ostatním duševním po- voláním	52 009	49.206

Roku 1900 bylo napočteno v celém Rakousku	
státních a samosprávních úředníků .	207.564
učitelů všech škol vyšších i nižších	246.676
lékařů	77.005
duchovních osob	107.902
žandarmů a policejních strážníků .	88.202
advokátů . . .	47.513
malířů a sochařů .	14.382
soukromých úředníků	22.338
spisovatelů a redaktorů	8.821
herců, zpěváků a hudebníků	48.407
lidí, žijících z důchodu peněz a kapitálu	175.950
pensistů .	234.032
výměnkářů	308.931
almužníků (žebráků)	48.222

Tím jsme podali malý obraz číslic, z kterého si čtenáři mohou učiniti pojem, kterak se obyvatelstvo Rakouska žíví.

Ze 26 milionů lidí jest pouze 175 950 osob tak šťastných, že mohou žíti bez námahy a práce to jest z úroku peněz a kapitálu, jehož jsou

vlastníky. Jest na bíledni, že kdyby na ně nepracovali jiní, že by z peněz žítí nemohli. Někdo musí úroky platiti, a dříve než je platí, musí je vydělat.

Duchovních osob bylo v Rakousku napočteno 107.902. Z toho jest snad asi pouze 11 tisíc kněží světských a řeholních.

Dle církevních katalogů z roku 1906 bylo v Rakousku zaznamenáno ve všech diecésích 6768 kněží světských a 4554 kněží řeholníků.

Jednotlivé diecése měly:

pražská	1202	kněží svět.	312	řeholníků
litoměřická	879	" "	134	"
králo-hradecká	993	" "	89	"
budějovická	852	" "	122	"
olomoucká	1428	" "	125	"
brněnská	743	" "	105	"

Porovnejme nyní počet těchto kněží s počtem osob jiného povolání.

Advokátů je skorem 5krát tolik jako kněží — a přece jim nikdo nevytyká sousto chleba a nezávidí jim jich výdělek.

Učitelů a profesorů je dokonce dvacetkrát tolik. Na jednoho kněze v Rakousku přijde nejméně 24 učitelů a profesorů.

Poplatníci v Rakousku zaplatili roku 1903 na university a střední státní školy 84,352.000 K, kterýžto výdaj se musil zapraviti z daní.

Roku 1903 bylo na obecné školství zapláceno zemských přírážek:

v Čechách	27,858.012	korun
na Moravě	11,450.189	„
ve Slezsku	3,440.139	„

Ostatní země zaplatily na obecné školy okrouhle 42 milionů korun.

V Rakousku stály tedy veškeré vysoké, střední a obecné školy v roce 1903 okrouhle úhrnem 168 milionů korun.

A přece nikdo učitelům neb profesorům nezávidí jich chléb. Jsou v Praze slečny učitelky, které si kupují drahé krajky z Bruselu na parádu. Mají tedy peněz dosti — a přece jim nikdo nevyčítá jich chléb, jak to činí socíni a jiní nevěrci kněžím.

Podívejme se na jiná břemena, která jsou na bedrách poplatníků v Rakousku.

Roku 1904 bylo vydáno na vojsko 292,033.000 korun! Mladičký sotva 20tiletý poručík bere platu ročně nejméně 2800 korun. Ať se někdo na ulici nebo v novinách osmělí říci, že je — darmožrout, jak luza nadává na ulici a v novinách kněžím!

Politickým úředníkům, kteří mají při hejtmanství politickou správu zemí, zapláceno téhož roku 23,112.000 korun! Úředníkům berní správy zapláceno 21,919.000 korun! Soudním úředníkům 69,045.000 korun! Pensistům 66,568.000 korun!

Ať se někdo opováží na ulici nebo v novinách říci některému okresnímu hejtmanovi neb soudci,

nebo některému generálovi na pensi — že je darmožrout!

Nejvíce však musí poplatníci platit na úroky za státní dluh. Roku 1904 bylo zapláceno úroků na státní dluh 356,983.000 korun!

Tyto ohromné miliony plynou ročně do kapes těm, kteří mají v kapse státní dluhopisy, a to jsou u nás ponejvíce židé a kapitalisté všeho druhu. Ať řekne některý socín kapitalistu-židovi — že je darmožrout!

Ano před židovským peněžníkem smeká socín klobouk — na kněze plivá.

Roku 1900 bylo v Rakousku 47.513 advokátů tedy na jednoho kněze připadlo alespoň 40 advokátů!

Z čeho žijí advokáti? Nemají platu neb služného od státu; musí žít z toho, co z lidu vydělají.

Ať některý socín se opováží advokátovi říci — že je darmožrout! Dostal by za to — kriminál.

A kdo je advokátem?

V Praze byli zapsáni následující advokáti: Adler Julius, Adler Otto, Arnstein Ignát, Aron Mořic, Ausch Richard, Austerlitz Emil, Basch Heřman, Beck Oskar, Bendiner Bedřich, Bendiener Karel, Bendiener Ludvík, Berger Salamon, Bernkopf Antonín, Biehal Richard, Bloch Julius, Bloch Reinhold, Bloch Rudolf, Bondy Josef, Bondy Max, Brandeis Julius, Braun Max, Busch Richard, Dub Bedřich, Dub Viktor, Duschenes Julius, Eckstein Josef, Eisler Arnold, Eisler Arnošt, Eisler Emanuel,

Eisner Rudolf, Elbogen Bedřich, Engel Isidor, Engel Ludvík, Fanta Emil, Fanta Viktor, Feldmann Rudolf, Fischel Artur, Flusser Artur atd. Mohli bychom popsat těmito jmény celé archy.

V Praze a v předměstích je zapsáno okrouhle 450 advokátů, z nichž sotva třetí díl jest křesťanský, vše ostatní žid! Tomu neřkají sociální nic.

V Berlíně zpronevěřil advokát Jiří Merkeler, Leipziger StraÙe č. 121, svým klientům 539.528 marek a prchl do Ameriky. Podvod ten prodáván v Berlíně soudně počátkem května 1907.

Případů takovýchto bychom mohli zvláště z Vídně uvést celou řadu. Když židovský advokát dostane do rukou řízení konkursu, stane se z něho veliký boháč.

Advokátovi židovi chléb nikdlo nezávidí.

II. Rozdělení majetku.

Za peníze lze dnes koupiti všecko. Ani staří pohané neznali takovou šílenou honbu za penězi, jako to vidíme dnes. Všecko se koří penězům. Počestnost, střídmost, pracovitost, křesťanská spravedlnost a rozšafnost jsou v posměchu.

Kdo peníze nemá, ničím není. Staří pohané proto říkali — *paupertas meretrix* — to jest chudoba prodává za peníze ctnost a čest.

Dnes vidíme na jedné straně bromadění majetku a na druhé straně hrozivou chudobu. Můžeme směle tvrditi, že 1 žid u nás má víc majetku než tisíc křesťanů dohromady. Židovky v Haliči se posmívají veřejně křesťanům, že jim nic nepatří, jen hřbitovy. Kde je bohatství a kde je chudoba? Vidíme to na vlastní oči. Náš lid křesťanský je chudý, náš nepřítel žid je boháčem.

V Rakousku je zavedena známá osobní daň z příjmu.

Osoba, která se prokáže, že má ročně 1200 korun čistého výdělku, neb příjmu, musí

platit osobní daň z příjmu. Kdo takový nejmenší příjem neprokáže, tuto daň neplatí.

Roku 1905 platilo tuto daň v Rakousku 955.599 osob. Tedy ze 27 milionů lidí má jen asi třicátá osoba příjem ročně nejnižší 1200 K.

Příjem roční přiznalo				osob
		1.200 K		3.789
od	1.900 K	do	2.400 „	628.551
„	2.400 „	„	4.400 „	196.178
„	4.400 „	„	12.000 „	103.639
„	12.000 „	„	20.000 „	12.832
„	20.000 „	„	40.000 „	6.806
„	40.000 „	„	100.000 „	2.871
„	100.000 „	„	200.000 „	607
		přes	200.000 „	326

Kdo má ročně 40.000 korun přiznaných příjmů, toho dlužno počítati za milionáře.

Takových máme tedy v Rakousku v posledních 3 rubrikách dohromady asi 3804 osob.

V tom bude jistě alespoň 60 procent židů! A kněží — ani jeden!

Při nynější drahotě nutno uznati, že hlava rodiny asi pětičlené potřebuje ve větším městě na všechny životní potřeby při největší spořivosti alespoň 5000 korun!

A tu máme v celém Rakousku pouze 103.639 osob, které mají přiznaný příjem ročně od 4400 do 12.000 korun.

Roční příjem zdaněných osob, které platí zde jmenovanou osobní daň z příjmu, jest berní

správou odhadnut následovně v celém Rakousku za rok 1905:

I. Roční příjem rolníků.	266,935.970 K
II. Majitelů činžovních domů	378,366.991 „
III. Továrníků a živnostníků .	1.010,627.751 „
IV. Státních úředníků, důstojníků. učitelů atd. (příjem roč. služ.)	1.352,397.357 „
V. Příjem kapitalistů	510,175.679 „
VI. Různý příjem	46,065.923 „

Zde máme přibližný obraz rozdělení majetku v Rakousku. Nejméně tedy vynáší rolnictví. Židovští bankéři mají do roka dvakrát tolik příjmů jako všichni rolníci dohromady.

Roční osobní příjem, který podléhá osobní dani z příjmů, byl odhadnut za rok 1905

v Čechách na	783,748.594 K
na Moravě „	268,670.932 K
ve Slezsku „	77,769.965 K

a) Majetek nemovitý.

Nemovitý majetek jest vázán na určité místo, pozemky a budovy. Proto mu říkáme nemovitý, že jej s místa posunouti nelze. Podle výkazu ministerstva financí bylo u berních úřadů v Rakousku koncem roku 1904 zanešeno 30.833 obcí, kterým patřilo 55,286.687 parcel, zanešených na jména 5,259.133 vlastníků.

Výměra zdaněných pozemků v Rakousku jest odhadnuta na 28,230.824 hektarů. Čistý výnos určen

jest na 306,292.909 korun. Z toho vyměřena daň 69,503.205 korun.

Katastrální výnos na země české byl odhadnut:

na Čechy	96,718.587	korun
„ Moravu	45,386.132	„
„ Slezsko	6,822.426	„

Násobíme-li čistý katastrální výnos některého pozemku 25krát, obdržíme jeho přibližnou cenu.

Platí-li některý rolník 100 K daně pozemkové, mají jeho pozemky asi 2500 K kupní cenu. Kdyby chtěl tedy někdo veškeré zdaněné pozemky v Rakousku koupiti, zaplatil by za ně asi 7.700 milionů korun. V království českém měří zdaněná půda 5,014.456 hektarů, která patřila koncem roku 1904 úhrnem 923.417 zdaněným osobám nebo-li vlastníkům.

Velkostatkářům patří v Čechách asi 1,699.240 hektarů, to jest 34 proc., rolníkům 3,228.000 ha. asi 60 proc. zdaněné půdy.

Cena velkostatkářské půdy v Čechách odhadnuta asi na 1.968, cena rolnické půdy asi na 2.384 milionů korun.

Roku 1901 vykazoval bankovní dům žida Rotschilda ve Vídni účetní závěr 11.116,594.672 K.

Jediný žid Rotschild ve Vídni může skoupiti všecku zdaněnou půdu v celém Rakousku, na které se živí přes 13 milionů lidí!

Jediný žid Rotschild ve Vídni může si šestkrát tolik pozemků koupit, než má všecka šlechta v celém království českém.

V království českém patří:		
císařskému domu.	655.136	hektarů
39 knížatům	634.735	"
107 hrabatům	532.707	"
66 baronům.	100.143	"
79 šlechticům	56.268	"
duchovenstvu.	99.082	"

Veškeren tento pozemkový majetek měl přibližní kupní cenu 1970 milionů K. Žid Rothschild by si jej mohl šestkrát koupit.

Dále patří k nemovitému majetku obytné budovy a ostatní budovy hospodářské, továrny a pod. Mnoho-li asi obnáší kupní cena všech staveb v Rakousku, jest těžko říci.

Obytné budovy pak rozděleny od berní správy na dvě třídy. Jsou to budovy rolnické a budovy městské. Z prvních se platí daň třídní, z druhých se platí daň z nájmu, činžovní. Domů dani třídní připsaných bylo koncem roku 1904 v Rakousku 2,908.893 z toho připadlo na Čechy 576,175, Moravu 295.063, Slezsko 57.365.

Ze všech těchto domů zaplaceno v celém Rakousku daní 12,117.895 K.

Ve všech městech je předepsaná daň činžovní.

Takovýchto měst bylo koncem roku 1904 v Rakousku 1151 a sice: v Čechách 488, na Moravě 100, ve Slezsku 66.

Zdaněných domů v městech bylo koncem roku 1904 v Rakousku 288.478, jichž hrubý činžovní příjem berní úřady odhadly na 618,866.735 K.

Majitelé domů platí 26 procent státní daně z hrubého příjmu. K tomu ovšem přijdou ještě přírážky.

Činžovní domy v městech jsou v ohromné většině v rukou židů, hlavně ve Vídni a v Praze. Hlavní obchodní ulice v obou městech i v jiných větších městech jsou v rukou židů.

Židovi nikdo nezávidí, i kdyby mu patřila celá Praha — socíni by tím více před ním smekali klobouky. Židům v Praze patří ohromné obchodní paláce na Příkopech, na Václ. náměstí, a jiných hlavních ulicích, odkud jsou křesťané dávno již vytlačeni.

b) Movitý majetek.

Movitý majetek jsou peníze a cenné papíry všeho druhu.

Poněvadž tento majetek není vázán na určité místo a lze ho snadno přenést z rukou do rukou, nazýváme ho majetkem movitým

Majetek tento není ani 100 let star. Spočívá na soustavě úrokové. Kdyby se neplatily úroky nebo zisk z akcie, neměl by tento majetek prážádného významu.

Koncem roku 1904 byl rakouský stát dlužen 9.275,745.000 K. Za to se muselo zaplatit úroků v obnosu 419,071.000 K. Tento státní dluh 9.275 milionů korun by neměl žádného významu, kdyby nikdo zaň neplatil úroky.

Tak tomu bylo před 100 a více lety, kdy kapitalism neměl té moci a toho významu, jaký má dněs.

K tomuto pohyblivému majetku v cenných papírech, který je soustředěn na světových burzách dlužno připojiti obnosy peněz, které jsou v oběhu, buď ve zlatě, neb ve stříbře neb v papíře.

Roku 1898 bylo na celém světě ve všech kulturních státech v oběhu přibližně:

peněz zlatých mincí	23.090 mil. korun
„ stříbrných mincí .	19.885 „ „
nekrytých papírových peněz	11.610 „ „

Z toho měly v oběhu přibližně:

	zlata	stříbra	papíru nekrytého
	milionů korun		
Německo	3.340	475	760
Francie	4.050	2095	620
Anglie	2.190	605	510
Italie	480	210	945
Rakousko-Uher.	1.255	725	430
Rusko	3.780	640	—
Sev. Amerika	4.625	3.190	1.630

Majetek movitý jest na celém světě odhadnut dle stavu roku 1897 následovně:

		mil. franků
Anglie	7.246 mil. liber st.	182.600
Nizozemsko	6.486 milionů zl.	13.600
Belgie	6.190 milionů fr.	6.200
Německo	73.641 mil. marek	92.000
Rakousko	11.680 milionů zl.	24.500
Italie	17.500 milionů lir	17.500

		mil. franků
Rumunsko	1.241 milionů lvi	1.200
Dánsko	2.045 milionů kor.	2.700
Francie	80.000 milionů fr.	
Rusko	25.439 milionů fr.	

Mnoho-li má movitého jmění sev. Amerika, není nám známo, snad asi 20.000 milionů dollarů, či 45.000 milionů korun.

Na celém světě jest v oběhu kapitálu snad za 500.000 milionů korun našich peněz.

c) Majetek pohyblivý v Rakousku.

Kapitál jest soustředěný na burse.

Na burse ve Vídni bylo koncem prosince roku 1906 v oběhu cenných papírů v obnosu 29473 milionů korun kursovní hodnoty. Kdo by toho dne byl chtěl koupiti všecky cenné papíry na Vídeňské burse zapsané, byl by musel zaplatit majitelům těchto papírů 29.473 mil. korun. Z toho vidíme, že majetek kapitalistů v Rakousku jest 4krát větší, jak majetek držitelů půdy.

Vezmeme-li nejmenší úrok průměrně $4\frac{1}{2}$ procenta, berou vlastníci tohoto papírového majetku ročně při nejmenším okrouhle 1530 mil. K úroků. Naproti tomu poznali jsme, že veškeré pozemky v Rakousku nesou čistý výtěžek 306,292.000 K a hrubá činže z domů v městech 618,806.000 K.

Kapitalisté mají v Rakousku pětkrát tak veliký příjem na úrocích ročně jak všichni rolníci.

Většina kapitalistů v Rakousku jsou však židé.

Můžeme směle tvrdit, že židům v Rakousku patří alespoň 60 procent všeho pohyblivého majetku, ne-li více.

Majetek pohyblivý na vídeňské burse znamenáný jest rozdělen následovně:

	Kursovní hodnota koncem r. 1906		
1. všeobecný státní dluh	5.373·3	milionů K	
2. státní dluh Rakouska	2.582·2	"	"
3. státní dluh železniční	441·3	"	"
4. priority státních drah	1.014·8	"	"
5. státní dluh Uher	4.368·1	"	"
6. jiné veřejné dluhy	1.375·1	"	"
7. zástavní listy a obligace	4.887	"	"
8. železniční obligace	3.444	"	"
9. losy	534·9	"	"
10. akcie drah	1.805·3	"	"
11. akcie bank	1.641·3	"	"
12. akcie pojišťoven	215·4	"	"
13. akcie továren	1.647·4	"	"

Roku 1895 bylo na vídeňské burse zapsáno cenných papírů v kursovní hodnotě za 2.4211·8 milionů K.

Během 13 let vzrostlo jmění kapitalistů v Rakousku o 5.262 milionů korun.

Na vídeňské burse jsou zapsáni jako bursovní firmy bankéři:

Samuel Auspitz, Bauer a Simon, Moses Biedermann, Breisach a spol., Brüll a Zallmuss, Jakub Bunzl, Dutschky a spol., Jakub Ehrenzweig, Elissen a Schloss, Fr. Engl, Ephrussi a spol., Felix Epstein, bratři Feldmannové, Ferd. Figdor, Moric Frankl, Friedenstein a spol., Garai a syn, Moric Gerstbauer, Goldberger a Pollak, Filip Gomperz, Gundelfinger a spol., bratři Gutmann, Moric Hassberg, Herz a Strauss, Horn Robert, Theodor Kantor, Josef Kende, bratři Kohnové, Josef Kohn a spol., Kolisch, Stiassny a spol., Landesberger, Schmeichler a spol., Landesberger, Wachtel a spol., Leopold Langer, Lieben a spol. Louis Löb, J. Miller, Nagel a Wortmann, Natansohn a Kallier, Alfred Neu a spol., Oplatek a Hoch, Pichler a Schich, Pinschof, Th. Plewa, Samuel Reitzes, Rosenberg a Rosin, Rosenfeld a spol., Samuel M. Rothschild, Scheiner a spol., Schellhammer a Schattera, Schlesinger a Reimann, Schoeller a spol., Singer, Stametz, Steinhübl, Stern Josef, Stern Leopold, Strisomer a Schwarz, Teltscher a Weidholz, Moses Thorsch, Urbach a spol., Walter a spol., Weinberger, Adolf Weiss, Jahub Weiss, Max Weiss, Weissenberger a Frid, D. Weismeler, Jakub Zett. Celkem bylo r. 1904 zapsáno na burse ve Vídni 94—firem bursovních, veškeré banky vídeňské a soukromní bankéři zde vyjmenovaní, z nichž jest asi 5 křesťanů, ostatní vesměs židé.

Ani jeden kněžour není na burse jako bankéř zapsán, a přece by tam měli býti, když mají tolik peněz, jak socíni všude mluví a píší.

Mimo to je ve Vídni a v Praze na sta židů směnárníků a bankéřů, kteří se zabývají spekulacími na burse a lákají k tomu nezkušené lidi. —

Jaké ohromné obchody se na burse uzavírají, poznáme z těchto čísel. Na burse ve Vídni bylo prodáno cenných papírů:

roku 1873 v obnosu 3.518 milionů korun

„	1876	„	924	„	„
„	1880	„	6.325	„	„
„	1885	„	4.077	„	„
„	1890	„	6.819	„	„
„	1894	„	8.776	„	„
„	1895	„	10.319	„	„
„	1897	„	4.719	„	„
„	1898	„	4.504	„	„
„	1899	„	5.889	„	„
„	1900	„	3.685	„	„
„	1901	„	3.066	„	„
„	1902	„	3.896	„	„
„	1903	„	3.934	„	„
„	1904	„	3.849	„	„
„	1905	„	4.707	„	„

Jak vidíme, byl nejdivočejší rok 1895, kde se na burse ve Vídni prodalo za 10.329 mil. K cenných papírů. Od toho roku hra na burse stále klesá.

Dle zprávy bursovní rady vídeňské bylo na burse ve Vídni za r. 1906 prodáno a koupeno za 4.609,489 870 K cenných papírů. Koupěchtiví převzali skutečně cenných papírů za 2 385 mil. 782.581 K. Pak prý se bursianům daří špatně.

Největšími boháči na burse jsou židé.

V první řadě dlužno jmenovati bankovní dům žida Rotschilda ve Vídni.

Firma tato jest zapsána úředně: Salamon Moses Rothschild Wien I. Renngasse 3. Vlastník firmy: Salamon Albert Anselm baron Rothschild.

Prokuristé: Filip Stiedry, Julius Springer, Karel Langbein, Karel Fritz, Emil Horner.

Koncem roku 1901 měla tato firma fideikomisního bursovního jmění 11.116,594.672 K.

To jest 11.116½ milionů korun, za který obnos by mohl Rothschild zkoupiti veškerou zdaněnou půdu v celém Rakousku a k tomu ještě všechny domy v Praze a ve Vídni.

Cena veškeré půdy v Rakousku jest, jak již uvedeno, asi 7.700 milionů K.

Majetek tento zaručuje židu Rothchildovi při nejmenším 4 proc. úrokování ročně nejméně 440 milionů korun.

Panovnický rod Habsburský béře ročně civilní apanáž dohromady 44 milionů korun.

Žid Rothschild ve Vídni má denně 1,200.000 K příjmu. Firma Rothschilda má ve vlastnictví:

Státní květnové renty za	126,800.000 K
zlaté renty státní za	132,000.000 „
rakouské korunové měny za .	128,000.000 „
uherské zlaté renty za	122,000.000 „
uherské korunové renty za	121,000.000 „
stříbrné renty za	290,000.000 „
francouzských státních papírů za	123,100.000 fr.
anglických za .	237,400.000 K

Velkostatky a zámky žida Rothschilda jsou udány v ceně 165 milionů K. Jeden z nej-mocnějších finančníků ve Vídni jest Mořic Bauer velmožný pán v bankovním závodě „Wiener Bankverein.“ Nejvlivnější židovští milionáři jsou dále bankovní firma Ephrussi, Max Julius Gomperz, Sigmund Reitzes. Jméno této firmy jde do sta milionů. Hlavním majetkem jejím jsou akcie severní české dráhy, a buštěhradské dráhy.

K tomuto panství židovských bankéřů na burse dlužno připojení panství židů v bankovních závodech.

Banka rakousko - uherská. Jenerální rada: rytíř Biliński, baron Bedřich Winterstein, Leopod v. Lieben, Bedřich Suezs, Otto Schlumberger, Max rytíř Gutmann, Sigmund Gold, Alexander Deutsch. Většinou čistokrevní židé.

Hlavní úlohu v těchto bankách hrají bankovní censoři, to jsou páni, kteří rozhodují, komu se má půjčit na směnku.

Bankovní censoři ve Vídni v rakousko - uherské bance jsou: Vilém Boschan, hrabě Karpine, Max Duschnitz, Mořic Eissler, Abraham Elias, Fritz Gerhard, Theod. Hämmerle, Mořic Hirsch, Eduard Holstein, rytíř Kink, Viktor Lehrner, Alois Lemberger, Rudolf Meyer, Oskar Meyer, Eduard Medinger, Leopold Pollak, Julius Pollak, Eduard Reik, Sigmund Riess, Josef Schlimp, Samuel Schloss, Emil Singer, Franz Stiasny, Leopold Trebitsch, Fr. Vogel, Hein. Zugmeyer.

Máme zde uvedeno okrouhle třicet bankovních censorů ve Vídni, myslíme, že mezi nimi bude sotva 5 křesťanů. Ostatní sami židé.

Jakých obchodů má rakousko-uherská banka na směnky, poznáme z těchto čísel.

Roku 1904 bylo u rakousko-uherské banky eskomptováno 1,918.944 kusů směnek, na které bylo půjčeno 3.280,866.725 K.

Banka rakousko-uherská běže za směnky 3½ procent úroků, jest to tedy ten nejlacinější úvěr. A nad ním rozhodují židé.

Rozumí se samo sebou, že jen na tu směnku se půjčí, kterou censoři schválí, a tu si pracují židé do rukou. Za jediný rok půjčí banka rakousko-uherská okrouhle na 3500 až na 4000 miliony korun na směnky. Kolik křesťanů má na tom podíl? Jen židé z toho tuční. Zde je tajemství ohromné moci židovského obchodu.

Roku 1905 zaplatily vídeňské akciové banky úředníkům 23,807.549 K služného.

Roku 1904 zaplatila banka rakousko-uherská svému úřednictvu 7,872.648 K služného.

Vídeňské banky vynesly čistého zisku roku 1884 úhrnem 49, roku 1904 již 71 milionů K. Tyto ohromné peníze shrabují do kapes ročně akcionáři bank — židé. Hlavní akciové banky ve Vídni jsou:

1. C. k. rakouská Bodenkreditka. (Viedeň I Teinfaltstr. 8). Ředitel žid Taussig. Ve správní radě jsou: Julius Herz, baron Chertek, baron Chlumecký, hrabě Eugenbergr, baron Heinberger, rytíř Kink, baron Oppenheimer. Banka tato patří

vlastně židu Rothschildovi. Zde uvedené panstvo dělá jen na venek parádu. Úředníci a ředitelé banky jsou vesměs židé.

Akciový kapitál 24 milionů K. Vyplácí se dividendy 20 procent úroků ze sta.

Roku 1904 čistý zisk 8,377.159 K. Žid rytíř Taussig má platu a tantiemy ročně 300.000 K.

2. Rakouská ústřední Bodenkreditka (Vídeň I. Hohenstaufeng. 12). Správní rada: hrabě Stadnicky, žid Palmer, ředitelem žid Dr. Isidor Baumfeld. Tajemníkem Dr. Alfons Brauneis, opět žid. Akciový kapitál 8 milionů K. Dividendy 7 proc. ze sta.

Roku 1904 čistý zisk 874.627 K.

3. Rakouská hypoteční banka. (Vídeň I. Strauchgasse 1.) Ředitel Dr. Mořic Lederer. Prokurista Dr. Max Raitzes.

Akciový kapitál 2½ milionů K.

4. Anglo-rakouská banka. (Vídeň I. Strauchg. 1). Banka tato jest čistě židovská. Generální rada: baron Pfaffenhofen, Dr. Max Falk, baron Glanz, Adolf Klein, August Kohner, atd. Prokuristé banky: Jakob Kübl, Richard Rosenberg, atd.

Akciový kapitál 48 milionů K. Dividendy 6 proc. ze sta.

Roku 1904 čistý zisk 3 601.403 K. To shrábli akcionáři. Židovští úředníci této banky měli platu za týž rok 1,027.407 K.

5. Vídeňský bankovní spolek. (Wiener Bankverein). V této bance jest soustředěn všecken bursovní obchod. Banka tato jest výhradně v državě židů.

Ředitelé banky jsou: Karel Stögemayer, Bernhard Popper, Felix Kuranda, Hugo Markus. Sekretář: Dr. Adolf Gelinek.

Akciový kapital 100 milionů K. Dividenda 7½ ze sta.

Židovští úředníci dostali roku 1904 platu 2,456.617 K. Akcionáři židé shrábli toho roku zisk 8,664.368 K.

6. Rakouská kreditka pro obchod a živnostnictvo (Vídeň I. Am Hof 6).

Správní rada: žid rytíř Gomperz, baron Tavarnok, Mořic Faber, Julius Herz, Sigmund Kornfeld, Mořic Lederer, Richard Lieben atd., nekonečná řada vídeňských bankovních židů, mezi ně jsou promícháni všelijací zkrachovaní šlechtici, aby dodali svým jménem lesk.

Prokuristou banky je Dr. Alois Jeiteles. Ředitelem bankovního obchodu je Sigmund Löwy atd.

Akciový kapital 100 milionů K. Dividenda 8—9 ze sta.

R. 1904 dostali židovští úředníci této banky platu 3,218.729 K. — Akcionáři shrábli zisk 10,040.834 K.

7. Všeobecná depositní banka (Vídeň I. Schottengasse 1).

Správní rada: rytíř Rebenhart, Adolf Dessauer, rytíř Goldschmidt.

Tato banka ovládá dobytčí trh ve Vídni a má pod mocí veškeré porážky ve Vídni.

Hlavním prokuristou banky za tento obor je žid Salamon Fischer.

Akciový kapital 16 milionů K.

Zisk za r. 1904: 1,193.827 K.

8. Dolnorakouská eskomptní společnost.
(Vídeň I. Freitung 8).

Správní rada: baron Schwegel, Max Feilchenfeld, Gustav Figdor, Jiří Boschan, Viktor Mautner atd.

Ředitelem této banky je žid Max Feilchenfeld.

Akciový kapital 60 milionů K. Dividenda 7 ze sta.

Za r. 1904 platy židům úředníkům této banky 1,071.222 K. Akcionářům čistý zisk 5,037.131 K.

9. Vídeňský „Giro- a Kassen-Verein“

Tato banka jest ústředím všech vídeňských bank. Zde se vedou účty za bursu. Banka tato jest výhradně v rukou židů.

Správní rada: Ludvík Wollheim, Julius Herz, Eugen Minkus, Adolf Klein, rytíř Lindheim, Eduard Palmer, Isidor Kanitz, Luis Springer atd.

Akciový kapital 6 milionů K.

10. Privilegovaná rakouská Länderbanka.
(Vídeň I. Hohenstaufengasse 3).

Správní rada: hrabě Montecucoli, Otto Seybel, baron Biedermann, Richard Ellbogen, atd. Generální ředitel žid Palmer. Prokuristé Adler, Braun, Deutsch atd. Ústav ten je čistě židovský.

Akciový kapital 100 milionů K. Dividenda 6 procent ze sta.

Platy židům úředníkům za r. 1904 2,217.023 K, zisk akcionářům 5,741.665 K.

11. Banka Union. (Vídeň I. Renngasse 1).

Jenerální ředitel žid Minkus. Prokurista Mořic Reichenfeld.

Akciový kapitál 32 milionů K.

Platy židům úředníkům za r. 1904 882.628 K, zisk akcionářům 2,807.623 K.

To jsou hlavní akciové závody ve Vídni, které mají ve všech větších městech v Rakousku své odbočky.

Rozvaha akciových bank vídeňských za rok 1906 uzavírá se číslicí 4.169 mil. K. Akciový kapitál těchto bank činil koncem loňského roku 642,820.000 korun. Židovské panstvo úřednické v těchto bankách bere 29,343.000 K ročního platu. Těmto pánům sociální nezávidí. Zisk těchto bank obnášel jmenovaného roku maličkost 147,423.000 korun. Židům sociální nezávidí a nic nevyčítají.

Vídeňský bankovní spolek má v Praze přes 50 úředníků židů. Vidíme je, jak se po skončení úředních hodin vyřítí na ulici jako včely. Mnohý židovský bankéř sedí ve více bankovních úřadech současně a bere do roka na statisíce korun platu a tantiém. Těm sociální nezávidí. Židovky bankéřů sedí ve Vídni v ložích dvorních divadel posety nesčetnými brilanty, jichž cena jde do statisíců. V létě zaplavují všechny mořské a přepychové lázně. Ve velkých městech, jako ve Vídni, v Praze platí tito židé nájem z bytu ročně do tisíců. Byty v Praze, z nichž se platí ročně 2000 až 4000 K, jsou pronajaty skorem jen židům. Těm sociální nezávidí.

Kapitalisté v Rakousku mají do roka z cen-
ných papírů a uložených úspor okrouhle příjem
1500 milionů korun dividend a úroků. Tento
příjem jim zaručuje pracující lid. Kdyby se ne-
platily úroky a dividendy, tu by kapitál pozbyl
úplně svého významu.

Tak tomu bylo dříve ve středověku, kdy
platila zásada, že jest nespravedливо bráti úroky
z pouhých peněz, bez vnějšího právního důvodu.
Co by z našich židů bylo, kdyby najednou vy-
hlášen byl zákon, že kapitál nesmí brát dividendy
a úroky? Rázem by se stěhovali do Palestýny.

Francouzský socialní myslitel Proudhon žádal
před 60 lety ve svých spisech, aby kapitál ne-
směl bráti více jak jedno procento ze sta divi-
dendy neb úrok. Kapitalism ochuzuje naše pra-
cující třídy, rolnictvo, dělnictvo a malé živnost-
níky.

Tvrzení Beblovo, že nynější kapitalism při-
vede socialní převrat, revoluci, že budou jen
milionáři a žebráci, má do jisté míry platnost
a sice tu, že malé podniky se ubíjejí velikými
závody. Kapitalism umožňuje veliké závody,
továrny. Tak hýnou na př. malé mlýny, pivovary
atd. Místo nich pracují veliké závody. V tom
spočívá socialní nebezpečí. Zda nynější kapitalism
to tak daleko dopracuje, jak tomu bylo u starých
Římanů před 2000 lety, kdy všechnen majetek
byl v rukou málo jednotlivců, těžko říci. Pro-
rokovat nelze na určito. K rozkladu socialnímu
pracuje vedle kapitalismu především stát a celé

veřejné hospodářství zemí a tak zvané samo-správy.

Uvedli jsme dluhy státu, zemí a obcí, které koncem r. 1906 v Rakousku obnášely 24.163 mil. K. To je dluh ani 50 let starý. Kdo to jednou zaplatí?

Moderní stát svými strašnými veřejnými břemeny přispívá valně k rozkladu sociálnímu. Malý muž je přetížen daněmi a zabředá do dluhů, byne.

Jak rostou státní výdaje, poznáme z těchto čísel:

Státní výdaje byly:

	Rakousko	Uhersko
	milionů korun	
roku 1868	641	295
„ 1870	680	299
„ 1875	768	466
„ 1880	804	578
„ 1895	1.058	716
„ 1890	1.119	712
„ 1895	1.329	937
„ 1903	1.819	1.086
„ 1904	2.016	1.190

Roku 1868 měly Rakousko a Uhersko po-nejprve svůj vlastní státní rozpočet po prove-
dené rozluce obou polovin říše, která byla před
tím na jeden celek sjednocena.

Státní výdaj celého rakousko-uherského
mocnářství činil:

roku 1868	936 milionů korun
„ 1904	3.206 „ „

Za 36 let se státní výdaj Rakouska víc
strojnásobnil, a taktéž vládní výdaj Uher.

Srovnajme státní výdaje následovně:

Roku 1850 bylo vydáno pro celou nerozdílnou říši rakousko-uherskou v korunách:

Nejvyšší dvůr	11,750.000	K
ministerská rada	272.000	"
ministerstvo zahraniční	3,380.000	"
ministerstvo vnitra	27,018.000	"
ministerstvo financí	49,458.000	"
ministerstvo spravedlnosti	22,360.000	"
ministerstvo osvěty	4,432.000	"
ministerstvo obchodu	26,764.000	"
vojsko	250,170.000	"
policie státní	9 326.000	"
úroky na státní dluh	107,436.000	"
veškeré státní výdaje	538,066.000	"

	Státní výdaj	Rakouska r. 1904	Uher r. 1904 byl
Nejvyšší dvůr	13,300.000	K	11,300.000 K
říšská rada	1,800.000	"	3,880.390 "
ministerská rada.	3 808.000	"	1,179.851 "
výdaj na vojsko a			
spol. státní dluh	292,033.000	"	76,263.078 "
minist. vnitra	74 876.000	"	49,367.000 "
zeměbrana.	65,401.000	"	38,529.276 "
minist. osvěty	84,352.000	"	39,881.684 "
minist. financí	285,818.000	"	176,087.172 "
minist. obchodu	144,479.000	}	212,597.789 "
minist. železnic	251,697.000		
minist. vnitra	51,077.000	"	47,386.738 "
min. spravedlnosti	76,280.000	"	36,392 877 "
pense .	70,948.000	"	21,798.171 "
úroky na stát. dluh	356,973.000	"	255 231.629 "

Porovnejme některé položky vojska:

r. 1850	250,170.000	K
r. 1904		
výdaj Rakouska	292,033.000	"
„ Uher	76,263.000	"
zeměbrana	65,401.000	"
honvédi .	. . 38,539.000	"
úhrnem	472,226.000	"

Výdaj na vojsko se za 54 let zdvojnásobil a při tom je to nejsmutnější, že dvě třetiny tohoto výdaje musí platit poplatníci Rakouska. Maďaři platí sotva jednu třetinu výdajů na státní dluh:

roku 1750	107.436.000	K
roku 1904		
výdaj Rakouska	356,973 000	"
„ Uher	. 255,231.000	"
úhrnem	612,204.000	"

i úroky na státní dluhy se za 54 let skorem sšesteronásobnily a podobně můžeme i ostatní položky porovnat.

Jak při tom stát hospodaří, o tom by se daly psáti celé knihy.

Roku 1850 bylo vybráno v celém Rakousko-Uhersku

daní přímých	125,158.416	K
daní nepřímých	. . 256,554.046	"
úhrnem	381,712.462	K

Roku 1904 vybráno bylo :

	v Rakousku	v Uhrách
daní přímých	298,013.000 K	217,163.000 K
potravní daně	344.870.000 „	176,730.000 „
veškeré daně přímé i nepřímé a poplatky		
v Rakousku	1.275,347.000,	v Uhrách 719,614.100 K.
Úhrnem okrouhle 1.995 milionů K.		

Za 54 let se břemeno poplatníků v celém Rakousko-Uhersku zvětšilo ze 381 na 1995 mil. K břemeno to se zpateronásobnilo.

Stát nyní má ve správě také vlastní dráhy, které byl si vystavěl sám anebo si je kupuje.

Znameníť kšeft učinil žid Rothschild. Prodal státu r. 1906 pověstnou severní dráhu spojující Vídeň-Brno-Krakov. Akcie stála původně 2.000 K. Rothschild dostal za jednu 5.870 K, což činí za 74.509 kusů akcií, které stát od žida koupiti musil, zisk 335 a půl mil. K.

Státní rozpočet na rok 1907 poskytuje zajímavé podrobnosti. Sněmovna poslanců ve Vídni se rozešla na delší dobu, aniž by bylo došlo k tomu, podrobiti důkladné kritice rozpočet na rok 1907. Výdaje státní na jmenovaný rok rozpočteny jsou na 2.071.697.906 K. Při takové obrovské sumě na korunce nezáleží.

Výdaje jsou následující: Nejvyšší dvůr 11,300 000 K, kabinetní kancelář 176.298 K. Poslanecká sněmovna stála roku 1906 úhrnem 3,108.640 K, na rok 1907 jest toho trochu více: 3,360.707 K. Zdali to stačí, nevíme. Sociální demokraté chtějí stálý plat. Generalové červené armády budou mít pěkná místa. Obsadí všechno

v pokladnách nemocenských, úrazových, v redakcích socialistických listů, a nyní k tomu přibudou mandáty. To bylo již před 2500 lety u starých Řeků. Občané chodili do aeropagu (náměstí v Athenách) a dělali tu zákony, začez dostávali od státu pevný plat.

V rozpočtu na rok 1907 vyžadují dále:

Ministerská rada a nejvyšší správní

soud	4,125.519 K
vojsko	275,803.798 „
ministerstvo vnitra	78,683.000 „
zeměbrana	71,913.752 „
ministerstvo kultu a vyučování.	92,299.195 „
ministerstvo financí	722,143.203 „
ministerstvo obchodu	192,581.432 „
ministerstvo železnic.	404,903.260 „
ministerstvo orby	57,591.313 „
ministerstvo spravedlnosti	77,126.076 „
pense.	79,042.154 „

Proti tomuto obrovskému vydání uvádí finanční komisse státní příjmy následovně:

přímé a nepřímé daně.	1.360,652.630 K
příjem pošty a telegrafu	179,262.330 „
příjem státních drah	462,174.770 „

Ostatní menší příjmy zde neuvádíme.

Probereme si nyní podrobněji číslice, o kterých předpokládáme, že naše čtenáře budou zajímati.

Ministerský předseda má k rukám ročně-dispoiční fond 200.000 K na rozdávaní různým časopisům — židovským. Státní noviny — „Wiener-Zeitung“ — stojí 1,900.200 K.

Z ministerstva vnitra uvádíme přesný výdaj politickým úředníkům, který je 19,404.633 K. Státní policie stojí ročně 16,753.840 K. Na stavby silnic věnováno 20,142.586 K, na vodní stavby 13,583.104 K.

Z vydání ministerstva zeměbrany uvádíme přesnou potřebu:

na zeměbranu	48,247.122 K
na četnictvo.	20,352.164 „

Výdaje ministerstva kultu a vyučování obsahují:

Platy úředníkům v ministerstvu	1,125.900 K
školní inspektoři.	2,590.800 „
příspěvek na fond náboženský	18,431.280 „
výdaje na university	12,992.525 „
„ na techniky	4,375.198 „
státní gymnasia	16,188.534 „
státní realky.	8,137.926 „
státní průmyslové školy	8,775.800 „
státní učitelské ústavy	4,719.550 „

Tím jsme uvedli dopodrobna výdaje státních škol na rok 1907.

Nyní si projdeme položky na výdaje v ministerstvu financí.

Finanční ministerstvo	5,632.662 K
berní úřady	24,373.400 „
finanční úřady	19,615.000 „
pozemkový katastr	4,550.300 „
celní úředníci.	5,360.350 „
finanční stráž	22,075.000 „

přídavky státním úředníkům a sluhům	29,300.000 K
výdaje na exekuce	2,393.000 „
příspěvky zemím z lihové dávky	19,200.000 „
výhry z loterie	18,313.000 „
na dolování soli	13,369.550 „
tabáční továrny a režie tabáku	89,166.000 „
úroky na společný státní dluh.	152,796.643 „
úroky na rakouský dluh	195,726.915 „
na uplácení státního dluhu	50,800.000 „

Poplatníci v Rakousku musí r. 1907 zaplatit majitelům státních dluhopisů 348 mil. K úroků. Z toho uvízne v pokladnách žida Rothschilda a ostatních finančních židů aspoň 80 procent. O tom socíni mlčí jako zařezaní.

Výdaje v ministerstvu obchodu jsou následující: Na podporování malých živností 576.150 K. Zdali stát již některému snaživému řemeslníku pomohl na nohy, nevíme. Na stavbu přístavu v Terstu 14 mil. K. Kolik pak už milionů korun pohltily tyto stavby v Terstu? Jaká korrupce zavládla tu za ministerského předsedy Körbra? O tom se začalo v parlamentě mluvit, ale na jednu bylo ticho. Zdá se, že celý stát vězí v bahně. Podpora Lloydů 9,609.030 K. Výdaje na poštu a telegraf 136,538.590 K. Panstvo u poštovní spořitelny ve Vídni bere 7,191.600 K platu. Co tropí poštovní spořitelna ve Vídni s českou řečí, je známo. Když někdo napíše českou poukázku do Vídně, tak ji pošlou zcela drze a s posměchem nazpět, že ve Vídni češtině nikdo nerozumí. Ani českým ministrům, ani poslancům

se dosud nepodařilo zuřivcům u poštovní spo-
řitelny dát ponaučení. To má český národ za to,
že platí daně.

Výdaje ministerstva železnic. Vozba státních
drah v Rakousku vyžaduje na rok 1907 pěkný
obnos 404,903.260 K. Z toho jsou největší výdaje
následující: Úroky majitelů priorit 30,538.900 K.
Dozor na trati a udržování tělesa drah 49.164.170 K.
Plat úředníkům 60,688.730 K, plat konduktérům
a udržování voziva 64,463.420 K. Výdaje na režii
Severní dráhy Ferdinandovy 68.5 mil. K.

Škoda, že nám není možno dopodrobna vy-
stihnouti schodek státních drah. Hrubý jich příjem
jest odhadnut na 462 milionů korun na r. 1907,
což by znamenalo zisku 58 milionů korun. Ale
nyní je ten háček, že ve státních drahách jest
investováno okrouhle 6000 milionů korun kapi-
tálu. Uvážíme-li, že kapitál ten má nésti úrok
aspoň 4 proc., byl by zde uvedený zisk 58 mil.
korun úrok nepatrný, ani ne jedno procento. Při
této příležitosti bychom si mohli požalovati na
to, jak si počínají vysoké orgány státních drah
proti českému národu.

Ať někdo zkusí ve Vídni na státním nádraží
po česku lístek do Prahy. Úředník u pokladny
řekne zcela drze — „Ich verstehe nicht!“

Představte si, jaký smích se zvedne kolem
Čecha, u pokladny lístek po česku žádajícího.
Ptáme se zde, jak žádají lístek naši poslanci,
když jedou domů. Žádají ho po česku či jinak?
A naše ostatní intelligence, jak ta si ve Vídni
počíná? Kdyby každý Čech žádal ve Vídni po

česku jízdní lístek, bylo by možno, aby byl český žadatel lístku ve Vídni v šanc vydán surovému posměchu úředníka u pokladny? Ať nám na to naši poslanci dají odpověď.

O jiných surovostech, které se denně na českém lidu páchají na drahách v Čechách a v celém Rakousku vůbec, bychom mohli psát celé knihy. — Tyto dráhy dávají českým krajinám německý nátěr. Konduktér vyvolává u Prahy: Kojetice — Grossdorf! Není to ostuda? Tato česká severní dráha, na které Kojetice u Prahy jest, patří židu Reitzesovi, jednomu z největších milionářů židovských ve Vídni.

Správa této dráhy je při tom tak nestoudná, že žádá na lékárnách 30 procent srážky pro recepty zřízenců a výslovně si zakazuje předpisování dražších léků.

Výdaje ministerstva orby jsou na jmenovaný rok určeny obnosem 57,591 313 K. Tak žebráckým způsobem odbývá stát nejdůležitější stav rolnický.

Položky ministerstva orby jsou následující: Výdaje ministerstva 1.602.056 K, státní zemědělské a lesnické školství 1,368.000 K, přímé podpory zemědělství 6,859.850 K, meliorační příspěvek 4 miliony K, dozor na státní lesy a statky 1,864.118 K, státní hřebčince 4,711.620 K, státní zvěrolékařství 3,730.700 K. Správa státních lesů a statků 12 mil. K, státní dolování 16,893.910 K.

Výdaje ministerstva spravedlnosti vykazují následující pozoruhodné položky. Nejvyšší soudní dvůr 1,485.800 K, soudní úřady ve všech zemích 65,273.500 K, státní trestnice 6,373.400 K.

Zajímavé jsou pense. Z ministerského předsednictva se vyplácí pense 537.252 K, z ministerstva vnitra 9,786.896 K, z ministerstva zeměbrany 7,578.146 K, z kultu a osvěty 8,629.719 K, z finančního ministerstva 20,734.953 K, z ministerstva obchodu 11,387.720 K, z ministerstva spravedlnosti 14,703.959 K. Vojenské pense se vedou zvlášť. Činí nyní ročně 76.432.015 K!

Tím jsme vyčerpali důležitější položky státních výdajů na rok 1907.

Příjmy státu na jmenovaný rok jsou odhadnuty následovně: Daň pozemková 53 mil. K, daň z domů 87, všeobecná výdělková daň 36, daň z akciových a veřejných podniků 54, osobní daň z příjmů 58·8, příjmy ze cla 123, daň z kořalky, 87, z piva 77·5, z cukru 121 5, z petroleje 19, z vína 12, z masa 16, potravní daň měst 6, kolky a poplatky 162, daň z jízdních lístků 17·5, loterie 30, výnos soli 47, výnos tabáku 236, výnos státních dluhopisů 16 milionů K. Celkový výnos přímých a nepřímých daní státních činí 1.360 milionů korun. Příjem pošty a telegrafu odhadnut jest na 159 milionů K. Příjem státních drah 329 milionů K. Jak vypadne konečné účtování, o tom přináší zprávy ministerstvo financí asi 3 neb 4 roky později přesné výkazy.

Zpravidla se sejde více na dani, než jak bylo rozpočtovou komissí odhadnuto. Zasluhu na tom mají ovšem naše slavné berní úřady, které svému úkolu znamenitě rozumí. Již staří Římané se nejvíce báli berních výběřčích. V Číně

jsou bohatí občané tak chytrí, že chodí v rozedraných šatech, aby mandarini je neodřeli až na kůži. Jak vidno, svět a jeho lidé se nemění.

U nás jsou největší stesky na předpisování osobní daně z příjmů. Orgány odhadních komisí činí takové dotazy, které zabíhají do soukromého života poplatníka, až to někdy zaráží. Jak znamenitě dovedou na příklad židé ukrývat svoje příjmy. Ohromné výše dosáhl příjem státu v položce za příjem kolků a poplatků. Zde hrají hlavní úlohu převody z majetku nemovitého. Kdežto bursiáni platí směšný poplatek za nákup cenných papírů, musíme při nákupu nemovitosti platit značné obnosy. Berní morálka a spravedlnost jsou ještě daleky svého ideálu — všem stejným loktem měřit.

Příšerný účinek kapitalismu jeví se hlavně v zadlužování nemovitého majetku.

Na nemovitém majetku v Rakousku bylo zanešeno v knihách dluhů:

roku 1881.	6 096,604,000 K
„ 1901	10.614,827.663 „

Roku 1858 bylo v knihách zanešeno hypotekárních dluhů v Rakousku 1.847 mil. K.

Za 43 let vyrostly dluby ty ze 1.847 mil. na 10 614 mil. K. Mnoho-li z toho připadá na domy v městech a na rolnický majetek, těžko vypátrati. Za 43 let se dluby na majetku nemovitém v Rakousku zpateronásobnily. Kdo to jednou zaplatí? O tom nepřemýšlí nikdo. Žijeme na slepo dále, o budoucnost naši se nestaráme.

Hypotekárních dluhů bylo r. 1901 zaneseno:	
v Čechách	3.353,596.839 K
na Moravě	972,113 201 „
ve Slezsku	274,473.142 „

Roku 1902 přibylo v Rakousku nových knihovných dluhů 378 milionů K, r. 1903: 373, r. 1904: 364 milionů K.

Koncem r. 1904 bylo v Rakousku v pozemkových knihách všeho druhu zanešeno na nemovitém majetku hypotekárních dluhů za 11.729 milionů K.

Z toho musí dlužníci alespoň ročně 4 a půl procent úroků ze sta platit, to činí nejmně 330 milionů korun.

Nyní počítejme. Obyvatelstvo Rakouska, počtem 28 milionů lidí nese následující břemena:

roční úroky cenných papírů	1480 milionů K
a dividendu pro kapitál na burse sepsaný a na uspořádaný kapitál ve spořitelkách	
přibližně nejméně	1.480 milionů K
roční přímé a nepřímé daně	1.275 „ „
úroky roční na dluhy hypotekární	530 „ „
úhrnem	3.285 milionů K

To jsou důsledky kapitalismu. O tom ani sociňkové ani jich duševní generál Masaryk mluvíti a psáti nesmí.

d) Kapitalism v Německu.

Sousední říše německá oplývá velikým bohatstvím.

Musíme uvážiti, že Německo čítalo koncem r. 1905 všeho obyvatelstva 60,605.183 osob. Celé Rakousko-Uhersko má okrouhle 49 mil. obyvatel.

Roku 1850 mělo nynější Německo 35,312 000 obyvatel. Koncem r. 1907 lze obyvatelstvo Německa odhadnouti na 62 milionů lidí. Současně s obrovským vzrůstem obyvatelstva rostlo bohatství Německa, průmysl, dráhy, zámořský obchod, zemědělství, to vše v Německu se dožilo netušeného rozmachu. S tím také souvisí rozvoj kapitalismu.

Na burse v Berlíně soustředěný movitý kapitál měl koncem r. 1906 bursovní hodnotu 44 300 milionů marek, (100 marek plati 117 K). Cenné papíry v Německu zde uvedené, mají v naší korunové měně ceny asi 45 300 mil. K.

Dluhy německé říše, německých spojených států a obcí činily 34.549 milionů marek koncem roku 1906.

Ostatní papíry na burse v Berlíně jsou akcie průmyslových podniků v obnosu 9.750 milionů marek.

Na burse v Berlíně se prodalo cenných papírů:

roku 1900	za 17.894 milionů marek		
" 1901	" 12.079	"	"
" 1902	" 14.044	"	"
" 1903	" 16.282	"	"

roku 1904 za 15.740 milionů marek

„ 1905 „ 19.298 „ „

„ 1906 „ 17.788 „ „

Nápadno jest, že roku 1905 bylo na burse v Berlíně nejvíce cenných papírů prodáno. Patrně zde hraje důležitou úlohu válka ruskojaponská a s ní souvisící válečné půjčky. Tam na asijských pustinách krvácelo na statisíce ruských vojnů a v Berlíně a v Londýně dělali židé kšefty na bursách a hrabali si miliardy do kapes.

Ve spořitelních ústavech v Německu bylo koncem r. 1906 uloženo okrouhle 13.090 milionů marek. Německo má dohromady movitého majetku v cenových papírech a uspořených peněz v obnosu 48 000 milionů marek. Roční dividendy a úroky toho kapitálu činí nejméně 2000 milionů marek.

Veřejná břemena v Německu jsou koncem r. 1905 uvedena následovně:

Státní výdaj	milionů marek
Německé říše	2.143
Pruska	2.681
Bavor	452
Saska	354
Wurtemberska	168
Badenska	171
Hessenska	96
Hamburku	111
Elsas	57
ostatní menší státy	190
Úhrn	6.423

Zadlužení nemovitého majetku v Německu není nám přesně známo.

Beta odhaduje dluhy nemovitého majetku na 40.000 milionů marek.

Na domech v Berlíně bylo koncem r. 1906 zanešeno 9.500 milionů marek hypotekárních dluhů.

Břemena kapitalismu v Německu jsou:

milionů marek

roční dividendy a úroky bursovního kapitálu a úspor.	2.000
daně říše a spojených států a veškeré jich potřeby	6.423
úroky za dluhy hypotekární	1.800

Obyvatelé Německa musí kapitalistům odváděti roční poplatek okrouhle 10.000 milionů marek. Veškeren kapitál v Německu jest v rukou židů.

Říšská banka v Berlíně má závodní kapitál 180 milionů marek. Roční půjčky na směnky činí 9 až 12.000 milionů marek. Předsedou její jest Koch, Excellenc, původu židovského. Dále zasedají v generalním ředitelství židé finančníci Schwabach, baron Albert Oppenheim, bankéř Hugo Oppenheim, bankéř Otto Braunfels, komerční rada Ernst Mendelssohn atd., vesměs židé.

Veliké banky a průmyslové i obchodní podniky v Německu jsou v rukou židovských finančníků.

1. Banka pro obchod a průmysl v Darmstatě. Akciový kapitál 154 milionů marek. Ředitelem byl nynější osadnický ministr žid Dernburg. Dále

sedí v ředitelství této banky židé Lemin, Marks, Bamberger, Davitson a jiní.

2. Berlínská obchodní společnost v Berlíně. Akciový kapitál 100 milionů marek. V ředitelství jsou židé Winterfeld, Rosenberg, Simon, komerční rada žid Behrens atd. V bance této jest soustředěno celé židovstvo v Berlíně.

3. Komerční banka v Hamburku. Akciový kapitál 85 milionů marek. Ředitelem banky je žid Julius Rosenberger.

4. „Deutsche Bank“ v Berlíně. Akciový kapitál 185 milionů marek. Ředitelství banky Arthur Gwipner, Moric Steinthal, Heineman, Nachtali, Fels, Meisnitzer atd., vesměs židé.

5. „Diskonto-Gesellschaft“ v Berlíně. Akciový kapitál 170 milionů marek. Majitelem byl zesnulý žid Hansemann, který přes 40 let společnost tuto řídil. V ředitelstvu nyní jsou: Dr. Salamonsohn, Russell, pověstný milionář Ballin, bankéř Oppenheim a jiní.

6. „Dresdner Bank“ v Drážďanech. Akciový kapitál 160 milionů marek. Generalní ředitel žid Guttmann, dále sedí v ředitelstvu Henry Nathan, Sukele Klemperer, Julius Stern, Mořic Jüdel atd., vesměs to židé.

Veliké akciové podniky pro zámořskou dopravu jsou v rukou finančníků židovských.

1. „Hamburk-Amerika Linie“ Akciový kapitál 100 milionů marek. Generální ředitel žid Albert Ballin.

2. Norddeutscher Lloyd v Brémách. Akciový kapitál 100 milionů marek. V ředitelstvu vládnou finanční židovští velmožové Schwabach a Loeme.

Berlínský magistrát udal finančním úřadům, že 19 bankovních ředitelů v Berlíně mají dobročiny 3 1/2 milionů marek ročně služného a příspěvků, na jednoho bankovního ředitele připadá plat 185.000 marek.

Ačkoliv Německo tak zmohutnělo, přece jsou jeho vnitřní poměry rozhárané. Vláda židů jest i zde. Císař Vilém jest v rukou žida Ballina.

Židovstvo zahrnuje sítě zvláště v kruzích, kde jsou vlivní a rozhodující činitelé. Tak děje se i při dvoře berlínském, kde vyhráli židé v poslední době dvě bitvy: odstranění knížete Filipa Eulenbergu ze sboru rádců císařských a propuštění hr. Moltkeho z úřadu místního velitele berlínského.

Největší vliv má nyní liberální křídlo zvané Dernburgovo; vlastně se může říci, židovské křídlo. V čele jeho stojí mocný Dernburg. Je sice jen ředitelem koloniálního úřadu, ale vliv má po Bülowovi největší. Vydatným pomocníkem jeho jest Ballin, ředitel hambursko-americké paroplavební společnosti. Císař Vilém vyzval Ballina již několikrát, aby se ucházel o úřad ministra, ale Ballin — jak ortodoxní židovské listy ujišťují — nechtěl tak učiniti proto, aby nemusil přestoupiti ke křesťanství. Třetí žid, který se rovněž veliké přízni císařově těší, je vrchní purkmistr poznaňský Witting, jehož

původní jméno znělo Mitkowski. Netřeba podotýkati, že je zuřivým hakatistou a stojí v čele nejvášnivějších a nejbezohlednějších utiskovatelů Poláků. Bratr tohoto Wittinga-Witkovského je známý vydavatel časopisů „Zukunft“, Max Harden, původně Markus Mitkowski se zovoucí. Witting provádí politiku praktickou, Harden-Witkowski politiku žurnalistickou. Tento je zvláště rafinovaný. Dovedl svého času udržovat současně styky s berlínským dvorem i s vůdcem socialistů Beblem. A musel tohoto napálit, neboť jej Bebel na sjezdu drážďanském poctil názvem „špinavý žid“.

Aby židé docílili vlivu, jehož dnes u dvora berlínského požívají, pracovali již od r. 1848. Tehdejší březnová revoluce učinila žida Davida Hansemanna pruským finančním ministrem. Národohospodář Rudolf Mayer líčí ve spise „Politische Gründer“ celý postup, v němž Hanse- mann se židem Bleichröderem utvořili finanční kruch, který své agenty a důvěrníky do nej- důležitějších kruhů dosadil a po r. 1866 vůdce pokrokové i národně-liberální strany do svých služeb získal. V poměru tom spočívalo také tajemství odkud vzal Bismark bez povolení sněmu peníze na války r. 1864 a 1866 a proč později vždy těmto bankéřům zůstal zavázán. Bleichröder byl intimním přítelem Bismarkovým až do smrti tohoto.

Od té doby stále rostl vliv židů u dvora berlínského, až dosáhl dnešního rozsahu.

Zdali ku prospěchu Německa, ukáže jednou historie. Až dosud působili však židé vždy zhoubně, ať působili na kterémkoliv místě. Čím bylo to místo výše, tím lépe pro ony cizopasníky, ale tím hůře pro domorodé obyvatelstvo.

Židovská žurnalistika v Německu ovládá všecko. Žid Scherl v Berlíně má obrovské tiskárny, v kterých se tiskne „Berliner Lokal-Anzeiger“, „Der Tag“, Die Woche“. Tento časopis odebírá také hromadně české obecnstvo a kavárny v Praze. Berlínský „Anzeiger“ je listem, který čte císař Vilém.

Tiskárny a listy zde uvedené, které patří židu Scherlovi mají cenu 18 milionů marek.

Druhý veliký list v Berlíně „Berliner Tagblatt“ patří židu Mossemu. Největšího vlivu na politické kruhy má týdeník „Zukunft“, který patří židu Hardenovi. Stačí jen, když žid Harden napíše proti některému státníkovi v Německu článek v „Zukunftu“ a zakrátko úředník ten zmizí s místa.

Jenerální ředitel „Hamburk-Amerika“ linie žid Ballin má platu 300.000 marek mimo jiných bohatých příjmů. Jest největším miláčkem a důvěrným přítelem císaře Viléma II.

Žid Dernburg ministr německých osad v Africe, staví dráhu v africké osadě z Kubub do Keetmantzhootzu za 11 milionů marek na útraty státu.

Badenský list „Badischer Beobachter“ posmívá se Dernburgovi, jak lehko jest státu se

milionářem na útraty poplatníků. Roku 1901 bylo v Berlíně 2.092 milionářů.

Největší bankovní dům v Německu světová firma Rothschilda ve Frankfurtě přestala svoji činnost bankovní úmrtím barona Viléma Rothschilda r. 1901. Peněžní fideikomis v obnosu 300 milionů marek byl přestěhován do Londýna. Ostatní majetek této firmy vede dále bankéř žid Goldschmidt, který má dceru Rothschilda za ženu. Druhá finanční židovská dynastie v Německu jest firma založená Robertem Warschau-erem v Berlíně. Třetí jest bankovní firma Samuel Bleichröder. Tento žid spravoval jmění Bismarka a starého císaře Viléma I. Moltke a Bismark by nebyli nynější Německo založili, kdyby jim nebyl žid Bleichröder se staral o potřebné peníze k válce proti Rakousku r. 1866 a proti Francii r. 1870—71.

e) Movitý majetek Anglie.

Koncem roku 1906 měly cenné papíry na burse v Londýně soustředěné kursovní hodnotu 3.111 milionů liber šterlinků, to jest asi 74.700 milionů K naší měny.

Bursa v Londýně jest ústředí kapitálu z celého světa.

Ve sklepích londýnských bank jsou ukryty úspory všech milionářů z celého světa.

Na burse v Londýně je umístěno za 1.168 milionů liber šterlinků akcií amerických drah, což činí okrouhle 30.000 milionů korun. Veškeré cizí papíry na burse v Londýně odhadují se na 2.710 milionů lib. št., t. j. 65.040 mil. K. Tolik cenných papírů cizích států a podniků mají londýnští židé s lordem Rothschildem v čele ve své moci. Těm naši socíni také nezávidí. Pravda – vždyť si ani nedovedeme náležitě představit, co to je 65.040 mil. K. Za 9.000 mil. K bychom mohli skoupiti všecku zdaněnou plodnou půdu celého Rakouska, na které se živí přes 13 milionů lidí rolnictvím a lesním hospodářstvím. Londýnští židé berou z toho obrovského kapitálu z celého světa nejmeně ročně 2.600 mil. K úroků.

Roku 1906 bylo vydáno cenných papírů:

v Anglii za	4.320	milionů	korun
ve Francii za	1.280	"	"
v Německu za	2.780	"	"
v Rakousku za	480	"	"
v Rusku za	1.040	"	"

Tak roste ročně kapitál.

Hlavním velmožem finančním v Londýně jest žid Lord Rothschild, nejdůvěrnější přítel krále Eduarda VII.

Žid Alfred Beit zanechal 3000 milionů K majetku. Byl majitelem všech akcií zlatodolů a diamantových polí v Africe. Dědictví tohoto žida přede 2 lety zesnulého nastoupily tři židovské rodiny příbuzenstva Beita v Hamburce.

Židu Rotschildovi v Londýně je zadlužen král Eduard II. a královská rodina portugalská, která asi pro svůj nezřízený život přijde o trůn.

Hrozný jest účinek kapitalismu na Anglii.

Není druhé země na světě, která by se rozvojem rovnati mohla Anglii. Vývoz a dovoz anglický, jenž r. 1840 činil úhrnem 2 miliardy 700 milionů, dostoupil r. 1906 celkem 24 miliard, čili za uvedenou dobu vykazuje přírůstek více než 1000 procent. V téže době obyvatelstvo Veliké Britanie se rozmnožilo o 170 procent, státní příjmy o 300 proc., námořní plavba o 1000 proc., těžba uhlí, ocele a litiny o více než 900 proc., jmění veřejné o 300 procent a úspory národní o 2000 proc. Podobného vzrůstu není příkladu. Nelze se diviti, že stát takto rozvíjející a zkvétající platí také obrovské daně. Státní rozpočet anglický r. 1890 vykazoval 2 miliardy 154 mil., r. 1895 žádal 2 miliardy 440 milionů, roku 1902 vlivem války jihoafrické dosáhl výše 4 miliard 989 milionů a r. 1906 činil 3 miliardy 700 mil., vzrostl tedy od r. 1890 do r. 1902 o 127 proc., kterýžto přírůstek sklesl vzhledem na rok 1906 na 71 procent.

Země, která smí si dovoliti tak ohromná vydání, má ovšem také obrovské příjmy. Národohospodář Ritchie odhadl roku 1899, že Anglie požívá z ciziny ročních příjmů 4 miliardy 665 milionů, a to: 2 miliardy 250 milionů úroků z dluhů a kapitálů umístěných v cizině, 2 miliardy 250 milionů příjmů z mořeplavby a 165 milionů za lodi prodané cizině.

Při těchto obrovských příjmech překvapí však nemálo, že v Anglii jest obromné množství chudých a nezaměstnaných, kteří s nejnutnějšími potřebami jsou odkázáni na veřejnou dobročinnost. Roku 1891 bylo těchto chudších 781.000 čili 24·3 z 1000 obyvatelstva anglického, roku 1903 čítáno jich 823 tisíc, roku 1905 opět 885 tisíc a roku 1906 dokonce 926 tisíc osob, takže za to míti lze, že nyní asi 1 milion lidí jest v Anglii bez práce a bez výdělků. Na umírnění bídy jejich vynaložila veřejná dobročinnost roku 1901 na milodarech 288 milionů a roku 1906 dokonce již 358 milionů, čili za 5 let o 70 milionů na podpory více. Za to však opatřena jen nejnutnější strava, oblek a přístřeší. Obrovské toto množství chudiny jest rubem velikosti a mohutnosti anglické. Čím to, že země, do níž potoky zlata se hrnou, nemá dosti podniků, anebo nedovede ohromnému počtu svého obyvatelstva opatřiti práci a výdělek, takže nucena je živiti je jako trubce z výtěžku práce ostatního občanstva? Příčinou tohoto strašného zjevu jest urputná konkurence, které jsou výrobky anglické vydány a pak výrobní a společenské poměry anglické. Anglie téměř všechnu svoji energii obrátila na obchod a průmysl. Konkurence nutí ji levně vyráběti, doma však zorganizované dělnictvo domáhá se vyšší a vyšší mzdy, nuceno jsouc k tomu neustálým zdražováním potřeb. Má-li se za těchto poměrů levně vyráběti, nutno výkonost zvyšovati, a to se děje v Anglii neustálým a překotným zdokonalováním strojů. Tím však

veliké množství pracovníků stává se nepotřebným a ocítá se bez práce a výdělku. Počet dělnictva však neustále vzrůstá přílivem venkovského obyvatelstva do průmyslových měst.

Roku 1850 bylo ve Velké Británii obyvatelstva venkovského i městského stejné množství, roku 1900 však již venkovské obyvatelstvo činilo pouze 30 a roku 1906 dokonce jen 23 procent veškerého obyvatelstva anglického.

Z venkova hrnou se lidé do měst žádostivi jsouce snazšího výdělku a městských zábav, ale při přílišném přílivu a za poměrů zprvu líčených množství venkovanů hledá ve městech práci marně, zůstává bez výdělku, upadá v bídu a rozmnožuje armádu chudasů odkázaných na veřejnou dobročinnost.

Kvapný úbytek obyvatelstva venkovského v Anglii překvapuje, ale příčiny jeho spočívají nejen v touze po snadnějším a lepším životě, nýbrž i v jednostranném rozvoji hospodářství anglického. Anglie všechny své síly věnovala obchodu a průmyslu, jejich zájmům obětovala vše, i své rolnictvo. Zásada volné výměny zadala zemědělství anglickému ránu smrtelnou. Anglický rolník nemohl úspěšně konkurovati se Spojenými státy, s Kanadou, s Australií, jihoamerickými republikami nebo s Ruskem. Z těchto zemí dováženo obilí lacinější anglického a nikdo před ním anglického rolníka nechránil.

Obchod a průmysl potřeboval levných sil, bylo nutno opatřovati levnou výživu, proto otevřeny cizím plodinám dvěře dokořán a domácí

rolník vydán cizí konkurenci v šanc. To přivodilo úpadek anglického zemědělství, vylidnění anglického venkova a ohromný vzrůst chudiny ve městech.

Ale nejen to, nerozumným přeceňováním obchodu a průmyslu způsobeno jiné zlo: Anglie nyní jest nucena živiti se cizími plodinami a nakupovati je za hranicemi. Tím však zlato, které se obchodem a průmyslem do Anglie hrne, zase z ní se ztrácí a to ne po kapkách, ale proudem. Uvedli jsme, kolik Anglie má příjmů z ciziny, pokud více brala, než vydávala, bohatla, ale od roku 1898 se poměry velice změnily. Do Anglie se nyní více dováží, než ona vyváží do ciziny. Roku 1906 vykazoval vývoz anglický proti dovozu čínské 5 miliard 800 milionů, to znamená, že Anglie žije ze svých úspor, že překročila zenith svého bohatnutí. To jest slabina anglické velikosti i slávy. Zanedbáním zemědělství porušila rovnováhu ve svém hospodářství a tato vada se nyní na ní krutě mstí. Zřejmo, jak důležité jest nepodceňovati a nezanedbávati kterýkoli stav.

Nové podpory křesťanských trůnů vynořují se z moderního hospodářského a sociálního života. Členové starých šlechtických rodů, jejichž zakladatelé bojovali proti Turkům, Mongolům, Švédům a Braniborům, kolem trůnů stávají se vždy řidčímí, ustupují šlechtě, kteráž meče v ruce nikdy netřímala a kteráž proti prachu a olovu chová antipatie přímo nepřemožitelné.

Ovšem i tato šlechta mohla by se chlubit, že jejich předkové za pradávných časů troubením

pomáhali bořiti hradby jerišské, že stáli mezi těmi, kteří na Piláta křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“, anebo též: „Propustíš-li ho, nejsi přítel císaře!“

A opravdu, šlechta tato hraje si na nejlojálnější občany, a denuncuje každého, kdo by učení Kristovo hájil, jako nepřitele císaře. Jen oni a jejich hlasy novinářské jsou nejspolehlivějšími podporami trůnů.

Král Edvard VII, jehož styky se židovskými milionáři z delší doby princování bývaly často velmi důvěrné, nedávno opět jednoho žida povýšil do stavu lordů. V Anglicku je strana liberální právě u vesla a proto není se čemu diviti, že mezi mnohými byl k vyznamenání navržen též žid: honorable sir Samuel Montagy, šéf bankovního (!) domu Samuel Montagy & Comp. Na baronetství byl povýšen již roku 1894 a nyní dosáhl důstojenství „peera“ v domě lordů. Jeho otec byl původně hodinářem a jmenoval se Louis Samuel, kteréž jméno rodné přenesl na jméno obřizkové připojiv k němu jméno šlechtické Montagy. Nový lord vyznamenal prý se velikými nadacemi, veskrze k účelům židovským, zejména vystavěl prý celou řadu synagog.

S ním počet peerův v domě lordů dostoupil již půl tuctu. Jsou to: lord Rothschild, lord Wands-
werth (původně Stern), lord Burnham, majitel světového listu „Daily Telegraf“ (původně Lévy-Lawson), lord Herschel a lord Ludlow.

Nevíme, kolik z těchto uznali za nutné, udělati si ze svátosti křtu stupátko k lordovství.

V Rakousku je to skoro veskrz pravidlem. Těch několik kapek vody na kšticí otevírá mu dokořán dvěře ke všem důstojnostem státním, ani křeslo ministerské nevyjímá; kromě toho jejich dcerám otevírá paláce zbankrotělých velmožů, především v Uhrách. Talmud dovoluje křest židovkám k opanování statků gojimských.

Nezapovídá to sice přísně i mužským, ale považuje za nemalé ponížení žida, pojme-li křesťanku.

Stará šlechta historická a katolická, v jejíž erbech skví se kříž často s mečem křížáckým, jak již řečeno, poznenáhlu ustupuje nejen od trůnu, ale i ze sborů zákonodárných a místa jejich nastupuje šlechta židovská. Ovšem ani tato nepohrdá křížem, může-li si jich třeba několik zavěsiti na prsa, avšak v srdci Krista tím více nenávidí a snaží se jej odstraniti především ze škol, v čemž ji co nejúčinněji podporuje její žurnalistika. Ona též nejvíce agituje pro volnou školu ve spojení se zednáři.

Šlechta ta má taktiku zvláštní. V době křesťansko-sociálního ruchu uznala za účelné nedrati se osobně do popředí různých protikřesťanských spolků, protože jména její příliš by křičela, ona toho též nepotřebuje, máť dnes otroků v sociální demokracii, v organisovaném učitelstvu a též v úřednictvu všeho druhu, že snadno své kandidáty prosadí. Dávali jsme zvláštní pozor na volby do výboru „volné školy“. Všudež stojí v čele několik organisovaných a mezi posledními jako přívěšek nalézá se pravi-

delně nějaký zednář — ve Vídni skoro stereotypně Zenker. Mají to velmi fortelně organisováno též v Čechách. Nejvíce filiálek „volné školy“ je v severovýchodních Čechách, v uzavřeném území, kdež doposud kvete sklářství, jehož agentury do cizích dílů světa jsou skoro vesměs v rukou židů.

Israel má též velký vliv na naši českou vlasteneckou žurnalistiku, jež mu vesměs dělá stěnu. Z těchto nikdy se nedozvíš, udělal-li „plejtu“ křesťan nebo žid. Stojí-li žid před soudem, zapomíná zpravodaj pravidelně udati, že to žid. Kterak něžná to šetrnost našich žurnálů vůči židům. A mohlo by se tu správně doplniti: o čem nesmí psáti nejen „Právo Lidu“, „Čas“, ale i „Národní Listy“ a jiné. Za to však tyto listy tlukou do všech bubnů, potrefí-li nějaká mrzutá aféra klerikála. Za tuto benevolenci, za něžnou šetrnost dostává se listům těm hojnost dobře placených inserátů.

Všechn průmysl náš a všechny obchody jsou výhradně v rukou židovských, jež prostřednictvím kartelů zdražují všechny potřeby životní. „Chléb náš vezdejší“ jest vesměs v rukou Israele. A proto pranic se nedivme, že anglický král opět povýšil jednoho žida k hodnosti „peerské“.

Israel za pomoci svých otroků dává výhost křížům nejen ze škol, nýbrž znehodnocuje kříže i v soudních síních. Dnešní soudcové, vyšší ze školy Häcklovského monismu, mají již jiné názory o spravedlnosti, o křesťanství, o přísaze. Musejí sice dosud souditi dle litery zákona, ale kde jak mohou interpretují jej v neprospěch kře-

sťanských institucí. Lombroso, Darwin a Häckel mají vliv na jejich rozsudky. Filosofický determinismus (vůle nesvobodné) určuje u nich přičetnost a proto i kde jak mohou vyhýbají se rozsudku smrti. U nich lidská duše nemá již daleko té ceny, jako za někdejších soudců z přesvědčení křesťanských.

Israel ve spojení se zednáři vyleptal z francouzských mincí: „Dieu protège la France“ (chraniž, Bože, Francii).

Křížek doposud zdobí koruny na hlavách mocnářů, ale tento symbol víry, křesťanské spravedlnosti a milosrdenství je též znehodnocen. Koruny a trůny podporované šlechtou Rothschildů, Bleichrödrů a pod. jsou stále více ořezávány.

Žádný křesťan ve státní službě nedělá kariéru tak rychlou, jako žid, už s velikým povděkem konstatuje vídeňský zionistický list: Máme teď vždy více zástupců ve vysoké státní byrokracii: máme svého sekčního šéfa v osobě dra. Pavla Schulze při nejvyšší státní účtárně. Aby se mohl stát tajným radou, dal se pokřtiti. Nejoriginálnějším šplhounským židem je sekční šéf tajný rada dr. Sieghart, jenž jest pravou rukou pana ministerského předsedy. Tentýž ve 4 letech z ministeriálního sekretáře postoupil za sekčního šéfa a je dnes již Excellencí. On vlastně je ředitelem rakouské politiky, je všemocným a nenahraditelným domácím talmudistou každého ministerského předsedy od éry Körbrovy.

Též Jeho Excellence ministr Derschatta má svého tělesného žida v osobě Sonnenscheina,

jenž bez universitního vzdělání jakožto redaktor několika vídeňských listů v 11 letech stal se ministeriálním radou. Vládne prý „tajnovým“ pérem. A jeden žid snaží se do ministerských kancelářů fedrovati druhého a třetího žida.

Sonnenschein fedroval Siegharta. Kolik však židů bude v kancelářích našich ministrů-krajanů, kteříž bez nich nemohou se hnouti? Tito židé vlastně poroučí. Jsou to skuteční lordové, t. j. páni Rakousko-Uherska.

Dne 5. září 1907 přinesl „Meč“ tuto zprávu: „Kdo vládne v Rakousku? Místo odpovědi uvedeme následující prostou skutečnost. Dědeček rakouského ministerského předsedy Becka byl žid, on sám má za manželku rozvedenou židovku. Děd rakouského ministra zahraničních záležitostí bar. Aehrenthala je pochován v Praze na židovském hřbitově. Otec ministra vojenství Schönaicha byl žid, bratr je židem dosud a otec ministra spravedlnosti Kleina rovněž byl žid. Tedy čtyry nejdůležitější křesla ministerská obsazena jsou židovskými potomky a v ministerstvu vyučování sedí známý stoupenec volných myslitelů Marchet. Okolnost, že se žid dá pokřtít, na věci nic nemění. Když se nemůže někam dostat jako žid, dá se pokřtít, ale při tom židem zůstává a jak jen se dá, pro židovské zájmy pracuje. To třeba vědět a mnohé, co v politice a poměrech Rakouska bylo nevysvětlitelné, bude objasněno. Starý katolický poslanec moravský Weber měl pravdu, když říkával: „Staré katolické Rakousko stalo se říší židů, kteří k tomu pracují, aby na

místě tiary (pařežské koruny) a koruny (císařské) nový Israel povstati mohl.“ Dnes jsou o mnoho honů tomuto cíli blíž. Proto se na vysoká a vlivná místa v úřadech, v soudnictví atd. dosazují židé a tu a tam z milosti takový renegát, který se upsal do jejich služeb. Jestli se křesťanský lid hodně brzy neprobudí a neprotře si oči, pak s námi budou židé brzy orat. Udělají z nás volné myslitele, kteří smějí však myslet jen tak, jak si to králové synagogy přejí.“

f) Movitý majetek ve Francii.

Kapitalisté ve Francii mají úhrnem 90 000 milionů franků cenných papírů, to jest asi 86.000 milionů K naší měny.

Státní dluh Francie činil koncem r. 1905 úhrnem 30.160 milionů franků. Roční úroky 1.221 mil. franků. (1 frank asi 92 haléřů). Hlavním bankéřem v Paříži jest baron Eduard Rothschild. Dále vládne ve Francii žid Reinach. Milionář žid Osiris zemřel r. 1906 a odkázal 30 milionů franků různým lékařským veřejným ústavům. „Libre parole“ se tázala, proč židé za živa okrádají a po smrti věnují několik milionů jako almužnu na oko, hlavní pak lup nechají židovským svým dědicům.

Roku 1904 zemřel v Paříži Alphons baron Rothschild. Odkázal státu své sbírky, ve kterých bylo na sta zlatých kalichů, monstrancí, a jiných drahocenných kostelních památek.

Tím jsme podali stručný přibližný přehled světového bohatství, které se v posledních 60 letech rozmachem kapitalismu v ruku židovstva nahromadilo.

Před nějakým časem seděla ve Františkových lázních v sadech jistá dáma křesťanská z Vídně. Za nějakou chvíli přisedla si k ní dáma, která se jí představila jako Ruska.

Vy jste ale židovka, pravila jí dáma z Vídně. Bohužel ano, proč jsou ti křesťané muži tak hloupí, že nedovedou vydělávat peníze, to dovedou jen naši mužové.

Tak mluvila židovka.

Křesťanští národové jsou zotročeni nejen zadlužením, nýbrž jsou i duševně zotročeni židovskému tisku. Židé dělají dnes tak zvané veřejné mínění. To se ukázalo v boji o žida zrádce Dreyfusa. Židovský tisk pracoval zde svorně od „Figara“ v Paříži počínaje až do posledního plátku třeba „Montagsblatt“, který vydává žid Kuh v Praze. Židovstvo platilo si svoje agenty, jako romanopisce Zolu, který měl od Dreyfusovců židů 50.000 franků ročně platu.

Takovéto placené síly židé staví všudy do popředí. Tutéž službu koná židovstvu na Rusi Tolstoj a u nás jistí universitní professoři a jiní zaprodanci židovského ducha.

Rabín Frank v Hamburku libuje si ve svém listu „Zinsfreund“ o světovládě židů takto:

Jedinký židovský bankovní dům Rothschildů vládne jměním 120.000 milionů korun.

Rothschildovy bankovní závody půjčily různým státům v posledních 10 letech 2.410 mil. K.

Přes polovina všech ražených mincí na celém světě jest v rukou židů. Přes polovina všech boháčů na celém světě patří k židovskému plemeni.

Sdružení velikých továrníků, kterým se říká kartely, jichž účel jest určovati cenu hromadných товарů jako železa, uhlí a pod., jest dílem židů.

Ze sedmi bankéřů v Prusku jest šest židů a jen jeden křesťan, za to ale půjde na 586 nádeníků křesťanů jedinký nádeník žid.

Na Rusi jsou všechny peníze a kapitalie v rukou židů, Rusové křesťané nemají nic.

Čtvrtý díl všech železnic na Rusi patří židu Samueli Soliakoffu. Ministr vyučování připil v Petrohradě při hostině nejdříve na zdraví cara a potom hned na zdraví žida Soliakoffa.

V Dolních Rakousích, kde ve Vídni všecken obchod jest soustředěn, jest zapsáno 59.122 obchodů, z toho je 30.012 židovských.

Ve Francii jest 72 tisíc židů na 38 mil. křesťanů, ale židé mají zde všechny peníze v rukou.

Žid Osiris, bankéř, odkázal v závěti 20 mil. franků nemocnici Pasteurově.

Židé si nevědí s nakradenými miliony někdy rady.

Roku 1816 po bitvě u Waterloo skupili židé v Londýně všechny státní dluhopisy anglické za laciný peníz, donutili pak anglickou vládu

k zavedení zlatých mincí a zrušení papírových peněz.

Když Loubet se stal presidentem Francie, tlačili židé na burse v Paříži cenu státních francouzských dluhopisů tak dlouho, až žid Dreyfus byl osvobozen.

V Novém Yorku jest 800.000 židů. Půl města toho patří židům. Dále píše rabín Frank. Ačkoliv v Německu na 100 křesťanů připadnou 2 židé, přece jest na universitách v Německu 100 profesorů židů.

Roku 1906 bylo na universitě v Berlíně 3.609 studujících, z toho bylo 1.902 židů. Ze soudců v Německu jest každý 10. žid. Nejvyšší soudní dvůr v Berlíně má 79 soudců, z nichž je 10 židů.

Ve Vratislavi je 57 advokátů, z nich jest 31 židů.

Všichni vůdcové sociální demokracie v Německu jsou židé, rovněž redaktoři a vydavatelé všech čelnějších novin v Německu.

Radnice v Berlíně jest v rukou židů.

V Rakousku je 370 spisovatelů Němců, z nichž je 225 židů.

Veškeré časopisy v celé Evropě jsou v rukou židů až na nepatrné zlomky.

Tak si přichvalují židovští rabíni světovládu židů. Prorok Amos znal své soukmenovce. Napsal o nich: nedbají žádného práva a zákona, hromadí zločinným způsobem bohatství ve svých palácích. (Amos 3, 10).

Na příklad celý stát uherský octl se za 50 let v rukou židů. Již i liberálním listům německým požidovštění Magyar Orszagu jde pochodem příliš rychlým. Tak na př. „Köln. Ztg.“ přináší výňatky ze statistických dat Maďara Kolomana Vespřemyho o uherských židech. Roku 1890 bylo židů v Evropě 4,349.739, z nichž v Uhrách žilo 725.222, t. j. na 100 křesť. obyvatelů 16·7 židů. Roku 1850 bylo jich tam pouze 368.525, t. j. 2·79 na 100. Roku 1900 826.222, čili 9·94 na 100. Asi třetina všech židů žije v uherských městech, ostatní dvě třetiny mezi venkovským lidem. V Pešti je 168.000 židů, čili 23·4 na 100. Na středních a vysokých školách je veliký nával židů. Ve školách obchodních průměrně 40—50, ve vyšších dívčích školách 30—40; v měšťanských školách 50: průměr ve středních školách obnáší 22·74 na 100. Na vysokých školách má akademie zvěroléčitelská 60 na 100; lékařská 47·8; technická 44·24; lékárnická 13·93; právnická 27·72 na 100. Nejvíce vrhají se židé na lékařství a na právníctví. Roku 1906 připadlo na 100 advokátů 34·2 židovských, na 100 lékařů 48·2 žid.; zvěrolékařů žid. 24·8 na 100. Poměr tento stále ještě roste. Od r. 1890—1900 židovských advokátů z 918 rozmnožilo se na 1558 čili o 68·6 na 100. Menší je počet židovských úředníků 4·4 na 100. Významné je, že židovstvo na velkostatcích uherských magnátů rozlezlo se velmi povážlivě. Ze 3.836 velkostatků (přes 1.000 jiter) je 1.964 v rukou židovských pachtýřů. Na statcích od

100 – 1.000 je jich v rukou židů 5.922. Třeba připomenouti, že Vespremy k židům nepočítá již židy pokřtěné, s těmi dobromady bylo by jich o mnoho více. Kdežto obyvatelstvo křesťanské z Uher v davech stěhuje se za moře, stěhuje se z Haliče a Ruska mnoho židů do Uher, jež nyní staly se Palestinou Israele. — Jsme zvědavi, zmíní-li se některý z českých vlasteneckých listů o této záplavě židů do Uher.“

Ačkoliv se rabín Frank vychloubá světovládou židů, nemá zapomínati, že šílená spekulace po penězích a jiné zločinné náruživosti u židů, jako prznění křesťanských děvčat, se mstí na židech. Poměrně nejvíce zrudňuje se pokolení židovské, což při veřejné přednášce dovodil žid Isidor Wolf na třetím turnéřském sjezdu židů ve Vídni; jak pražský zionistický list „Selbstwehr“ nedávno přinesl. Nejvíce je u židů případů neurastení, hysterie a poruchy smyslové. Roku 1905 bylo v Německu mezi 100.000 obyvateli choromyslných židů 491·9, křesťanů 253, ačkoliv procento jich ke křesťanům je 1.14:100. V Rakousku bylo v blázincích 7 procent židů, ačkoliv poměr k obyvatelstvu křesťanskému je 4·68 na 100. V Uhrách na 100.000 obyv. je choromyslných židů 191·26, křesťanů 137·19. V Itálii 259·7 židů, 571 křesťanů. Podle Lombrosa je poměr choromyslných křesťanů k židovským 1:5—6.

Veškeré porážky ubohého Ruska a ničení slovanských plemen pocházejí od židů.

„N. Listy“ 28. června 1907 píší:

„Vitte, Kuropatkin a haagská konference. Jistý anglický list přinesl v těchto dnech zprávu, že myšlenka odzbrojení vyšla od bývalého ruského ministra války generála Kuropatkina, jenž chtěl dospěti k dohodě s Rakouskem a docílit s ním vzájemného závazku, neobjednávat rychlopalná děla a že Vitte pak navrhl rozvinouti otázku šíře a svolati mírovou konferenci všech mocností. Zpráva anglického listu jest úplně nesprávná a jest divno, že se o ní mohlo v některých evropských listech vážně hovořiti, neboť otázka odzbrojení Ruska není závislá pouze na dohodě s Rakouskem, ježto by bylo třeba také dohody s Německem a Japonskem, jinak by se Rusko k vůli Rakousku uvedlo do stavu inferiority vůči dvěma případným protivníkům, mnohem vážnějším než Rakousko, kdyby se vzdalo rychlopalných děl, které by Německo a Japonsko mohlo míti. Ale podobná dohoda s Německem vyžadovala by stejný závazek Francie a Italie, jakož i ostatních kontinentálních mocností.

Přes to však má zpráva anglického listu jakýsi podklad. Anglický žurnalista, jenž ji psal, zajisté něco zaslechl, jen že nevěděl určitě, o čem běží. Ve skutečnosti měla se věc takto:

Před haagskou konferencí, když se na ni ještě ani nepomýšlelo, vypracoval generál Kuropatkin pamětní spis pro cara, v němž žádal: 1. koncentraci armády 500.000 mužů na Dalním Východě, podobně jaká byla koncentrována na hranici rakousko-pruské, 2. okamžité opatření rychlo-

palných děl. Jestliže tento návrh bude přijat, pravil Kuropatkin, že ručí za mír na Dalném Východě, jinak možno pokládati za jisté, že vypukne válka, že Rusko bude poraženo a že porážka způsobí vnitřní revoluci. I revoluce byla předpověděna v onom pamětním spise. Tento spis ještě existuje a lze se přesvědčiti o pravdě mých slov. Zvěděl jsem o něm od jisté vysoce postavené osobnosti, která jej měla v rukou a sdělila mi jeho obsah.

Táž osobnost mi vyprávěla o rozhovoru Vitta a Kuropatkina ve příčině tohoto pamětního spisu před carem, o kterémžto rozhovoru vyprávěl sám Kuropatkin. Když mluvil o hrozící válce na Dalném Východě, nemyslíl pouze na Japonsko, nýbrž očekával také možný útok Číny. Když Vitte vyslechl Kuropatkina, s nímž se car již shodoval, zvolal: „Nebude války na Dalném Východě, ručím za to osobně, ať se mi jen svěří řízení záležitostí v Mandžurii a budu zodpověden za mír, povedu politiku tak, že nedojde k válce.“ Car, jenž byl vždy mírumilovný, přijal tento návrh a svěřil mu záležitosti mandžurské. Současně přijal jeho myšlenku mírové konference.

Jak Vitte řídil politiku na Dalném Východě, je známo. Zřídil velký přístav v Dalném, jenž měl býti hájen Port Arturem a odepřel peníze na tuto pevnost, kdežto na Dalný věnoval nesmírné obnosy, což se za války rusko-japonské vymstilo. S haagskou konferencí rozšířil svůj systém odpírání úvěrů také na vojsko a námoř-

nictvo, takže válka s Japonskem našla ruskou armádu bez horských děl.

Vitte, pokud byl ještě ministrem financí, chtěl se stát skutečným samovládcem. Na jedné straně snažil se domoci se vlivu na cara, s druhé strany pak tyranisovati ostatní ministry. Ti, kteří odporovali jeho plánům, mívali své rozpočty zmenšeny pod záminkou, že není peněz. Vitte sám se chlubil, jak přistřihuje rozpočty kolegům, někdy o $\frac{1}{4}$, někdy o $\frac{1}{8}$. Jednou pravil komusi, že snížil rozpočet ministra veřejného vyučování o $\frac{2}{3}$. „Jen armáda a námořnictvo mi unikají,“ stěžoval si, „pokaždé, když jim snížím rozpočty, jdou ministři k carovi a odmítají veškeru zodpovědnost pro případ vypuknutí války a car povolí úvěry.“ Ale od té doby, co prosadil haagskou konferenci, odpovídal vždy na námítky ministrů vojenství a námořnictva, že k válce nedorazí, že za to ručí. Car věřil a rozpočet vojenství a námořnictva trpěl jako ostatní. To jest pravý stav otázky.“

Vitte jest mužem, který si vzal za ženu židovku z Oděsy. Je to největší padouch Ruska. On to byl, který ovládal generální štáb v Petrohradě a pracoval proti armádě ruské, hlavně proti Kuropatkinovi, aby nemohl Japonce porazit.

Severní Amerika jest úplně v rukou židů. Doklady o tom podává článek následující. („Čech“ 19. června 1907.)

Před týdnem Berta Reiner-Frankova, sestra Isidora Reiner, senátora státu Maryland, vynika-

jící dáma v kruzích židovské aristokracie města Baltimore, tázala se v kanceláři hotelu Mariboru-Blengeim, v Atlantic-City, lázních prvního řádu ve státě New-Yersey, jsou-li k dostání pokoje pro dvě její příbuzné. Úředník hotelu tázal se, nejsou-li její příbuzné židovky, a na její přisvědčení bez okolků prohlásil, že hotel nestojí o židovské návštěvníky. Berta Frankova prohlásila uraženě, že sama je židovka a že déle v hotelu nezůstane, načež se svými věcmi přestěhovala se do hotelu jiného, při čemž ovšem nezapomněla na vyhrůžky, že vzbouří veškeré židovstvo proti správě hotelu. Sluší připomenouti, že při otevření jarní sezony mnohé hotely výletních míst a lázní všude uveřejnily prohlášení, že se žádá, aby židé nenavštěvovali jejich hotely, nebo prostě uveřejnily: „Židů tento hotel nepřijímá.“ Ovšem, toto pobouřilo židovské obyvatelstvo, které ihned staralo se všemožně, aby pro budoucně se podobné případy neopětovaly. Výsledek této agitace byl, že žid Martin Saks, senátor 19. okresu New-Yorku, předložil senátu státu požadavek o sesílení trestu na majitele míst, zřízených k pohodlí obecnstva, k zábavě, k přepravě atd., kteří činí rozdíl v zacházení s osobami za příčinou jich víry, račy nebo barvy kůže. Též předložil návrh k zákazu všech publikací, obsahujících prohlášení o rozdílu zde udaném, a rovněž podobná uveřejnění umístovati v novinách pod trestem 500 dolarů. Přestoupení tohoto zákona má býti trestáno pokutou od 250 do 1000 dolarů, nebo vězením od 1—6 měsíců, nebo přířknutím obojího trestu zároveň.

Těžko napřed říci, zdali tento zákon bude přijat, avšak soudíce dle nynější nálady obecnosti proti židům, bude musit zákon tento ještě dlouho čekati pod suknem kancelářského stolu.

Avšak proč dobrodušní Američané vyhýbají se židovské společnosti? Nedivme se řeči židů milionáře Jakuba Šiffa, protektora židů v Americe když praví, že existence židů jest „požehnáním“ pro každý národ, kde se usadí; avšak divíme se, čtouce, že někteří členové naší dumy stále staví za vzor Spojené státy, kde prý židy přijímají s otevřenou náručí jako „nejlepší a nejúčinnější živel obyvatelstva“.

Přáli bychom jim pobýti v Americe, aby seznali, jak se zde od židů ohánějí jako od moru a že duch antisemitismu tu roste každým rokem že není dalek čas, kdy protižidovské pohromy začnou i zde. To proto, že židé každým dnem vytlačují všechny ostatní národnosti ze všech sfér výdělků. Uchvátili do svých rukou všechny drobný a částečně i veliký obchod; všechny střižní obchody mají v rukou, veškerý obchod s masem, divadla všechna jsou ve Spojených státech pod výhradní kontrolou židů a připomeneme-li ony snižující okolnosti, za kterých bývá přijímán ženský personál, tu není těžkým pochopiti všechnu nenávist k židům.

Skoro veškerý tisk Spojených států a všechny tisk novo-yorský jest kontrolován židy; pozemkový majetek začíná znenáhla přecházeti do rukou židů; advokatura je jimi přeplněna, rovněž i živnost lékařská; židé pronikli do správy města,

jsou v senátě, v kongressu a i výše: ministr obchodu a průmyslu jest nyní žid Otakar Strauss; ač Američané smějí se myšlence, že by měli jednou míti žida — presidentem Spojených států, jest tato věc zcela možnou při nynější politické demoralisaci a prodejnosti blasů při volbách, což činí z volby kandidáta záležitost peněžní. Poslední události nám ukázaly, že president Roosevelt nebyl by býval zvolen, kdyby mu nebyli pomohli penězi republikánští Kroesové jako Harzman a Morgan. Došlo již tak daleko, že nikdo nemůže se veřejně o židech vyjádřiti bez strachu před jejich mstou! O tom by bylo možné napsati celé knihy, avšak nyní všimněme si pouze toho, proč hotely a restaurace chrání se před hosty — židy. Jest dokázáno, že židé mají způsoby krajně neslušné, tak společensky neslušné, že lidé mající pouze elementární pojmy o slušnosti nejsou s to, vedle nich za stolem seděti. To se týče jak bohatých, tak i obyčejných židů. Jejich děsně odporný chrčivý žarkon a lámaná anglická řeč s mícháním slov židovských jest Američanům právě tak protivno, jako nám slyšeti žida mluvit „rusky“. Mají zvyk obžerství, jísti rukama, olizovati nože, štárati se v zubech a vydlubovati kousky potravy, vyndavajíce ji z úst, a tento zvířecí spokojený výraz sytého žida jest vstavu vyvésti z trpělivosti i toho nejflegmatičtějšího Yankeea. Vůbec židé se nestarají assimilovati se slušné společnosti, ale naopak hledí co nejvíce býti nápadnými; když Američan klade nohy na židli nebo na okno, tu jistě žid položí nohy na

stůl, staraje se přeamerikániti i samého Američana: jsou horší Negrů, kteří, ač právě tak jako židé porážejí svou bezuzdností řeči a způsobů a nápadností a pestrostí oděvu, přece oni pochopují, že nejsou drubým lidem rovni; avšak žid toho nechápe, on se domnívá, má-li více peněz, že stojí nad drubými, v kterémžto mínění podporuje ho i židovský tisk, který stále mu bzučí do ucha, že židé jsou „vyvolený národ“

Neobyčejný nával židů do Ameriky (v samém New-Yorku jest jich přes milion) a zámožnost veliké většiny tohoto obchodního národa jest příčinou, že rozprostraňují se do mnohých letních míst a lázní prvního řádu, které již obrátili přímo v prasečí chlívky a tak přinutili čistotymilovné Američany opustiti tato oblíbená místa. Long-Branch ještě před 7—8 lety bylo jedním z nejoblíbenějších aristokratických letních sídel, jako jsou na př. Newport a Bar-Harbor, avšak objevili se tam židé, a prostě „vykouřili“ čisté občerstvo a převrátili tento rozkošný koutek ve špinavou židovskou obec. Totéž učinili i s Arverno i Rokay na břehu oceanu. A právě toto nutí mnohé hotely, mezi nimi též ohromný Oriental-Hotel blíže New-Yorku v Saratogu, kde v sezoně sjíždí se všechen americký beau monde; aby se starali zbaviti se „vyvoleného národa“.

III. Majetek katolické církve v Rakousku.

Znáte jednu báchorku na světě, kterou nikdo nevyvrátí? To je báchorka o bohatství kněží. Mluvte si co chcete a jak chcete — platí, že kněži jsou boháči.

Snad jen ten prostý lid tak myslí. Nikoliv jen prostý lid, ale i tak zvaná vyšší inteligence. Nejvíce peněz prý mají Jesuiti.

Jistý generál pravil ke knězi, který ošetřoval jeho hluchoněmého synka: až bude válka a nebudou peníze, pak musí kláštery a kněží všecko vydat.

Kněz se mu dal do smíchu. Vždyť již ty kláštery a všecku církev kolikrát vyplnili, vyloupili a vyprodali, dnes by již nikdo nic ne našel.

Jiný případ. Tajemník jednoho arcivévodý studovaný právník, pravil ku knězi: až nastane všeobecná bída, pak se prodají kláštery, kostely a všecko co kněží mají a bude zase dobře, kněžské statky jsou spořitelnami, které se mohou v čas potřeby vybrat od státu.

Týž tajemník tvrdil, že Jesuité ve Vídni mají celou řadu továren a nesmírné kapitály v pokladnách klášterních. Kněz se ho posměšně ptal, zda tomu věří? A to uvádíme příklady z tak zvané vyšší společnosti. Mezi prostým lidem jest rozšířený názor, – kněží jsou boháči a darmožrouti k tomu.

Kolikráte již byla církev oloupena a její statky pobrány! Zda a komu tento lup prospěl? O tom napsali mnozí dějepisci obsáhlá díla. Největší loupeže církevních statků, provedeny byly za dob válek husitských v Čechách, za 30leté války v Německu a u nás.

Církev katolická byla oloupena o veškeren majetek v reformaci. Vůdcové nového učení protestantského a jeho chráněnci jako pověstný Ulrich z Hutten, knížata v Německu, která se přidala na luteránství, všechno toto panstvo kradlo, loupilo a přisvojovalo si šmahem církevní statky. Nejednalo se o to, že je papež špatný, že církev katolická je špatná, že kláštery jsou pelechy hříchů, že kněží prostopášníci, že bible a učení církve katolické jsou pokaženy, to vše bylo jen záminkou z chlubnosti. Hlavní věcí bylo oloupení církevního majetku.

Protestantism není v historii nic jiného, než loupež církevního majetku.

Velké tyto loupeže a krádeže církevního jmění byly provedeny v celé Evropě, hlavně v Anglii, Německu, Švédsku, Belgii a ve Francii během 16. století.

Dále provedeny byly loupeže církevního jmění ve Francouzské revoluci ve Francii, v době josefinské v Rakousku, v Itálii pak oloupena církev o všecken majetek soustavně od té doby, kdy zednáři vzali Řím útokem.

Co Garibaldi začal, to dokončil finanční ministr Italie žid Luzatti. Ve Francii nyní jest dílo dokončeno.

Privilegovaní zlodějové, panamisté, kteří nyní Francii vládou přes 30 let, pobrali, co zde ještě církev měla. Kněží chodí nyní ve Francii veřejně žebrotou. Mladší pak kněží učí se jinému povolání, řemeslu a pod.

Kdyby vzal někdo židovi pětku, dostal by za to kriminál. Když ale vniknou zlodějové do fary neb do kostela, ať již to jsou zlodějové veřejní, jako stát, nebo tajní, tomu se ještě svět směje.

Dle výkazů zpracovaných statistickou kanceláří ve Vídni jest majetek katolické církve v Rakousku přesně vyšetřen.

Podáme zde stručný přehled.

1. jmění stoličných chrámů biskupských.

Roku 1900 příjmy	540.831 K
majetek těchto chrámů.	7,442.973 „

a) Z toho připadá:

na majetek nemovitý	693.425 „
---------------------	-----------

b) cenných papírů	5,484.938 „
-------------------	-------------

Z důchodů stoličných chrámů biskupských, které jsou: ve Vídni, Sv. Hypolitě, Linci, So'no-

hradě, Št Hradci, Mariboru, Celovci, Lublani, Gorici, Terstu, Pulji, Velsi, Brixenu, Tridentu, Praze, Litoměřicích, Hradci Králové, Budějovicích, Olomouci, Brně, Zadře, Šibeniku, Spljetu, Lesině, Kotoru, a Dubrovníku (Halič zde uvedena není) — vydržují se kněží při těchto chrámech ve službě ustanovení, pak zpěváci atd., krátce všecka služba chrámová. Také případné opravy a udržování budov musí se z toho důchodu obstarávat.

2. R. 1900 mělo všech 29 biskupů v Rakousku čistý osobní příjem 1,304 073 K.

Přijde tedy na jednoho biskupa v Rakousku za rok 1900 okrouhle 44.900 K. Z tohoto příjmu nežije však biskup sám. Musí z toho platit svého tajemníka, obřadníka, domácí služebnictvo, a k tomu ještě vydržuje každý biskup chlapecké semináře, ve kterých jsou chudí studující, kteří se chtějí věnovati stavu kněžskému.

Je známo, že zemřelý biskup Dr. Říha v Českých Budějovicích zemřel úplně chud! Neza-
nechal ničeho. Zrovna tak zemřel úplně chud biskup Brynych v Hradci Králové.

K tomu dodati dlužno, že důchody církevních stolic nejsou stejné každého roku a to z té příčiny, že výtěžky ze statků, tedy z rolnictví jsou velmi nejisté.

Berní úřady se nestarají o to, zda vyšetřené příjmy se také skutečně sejdou.

Jeden biskup měl dvory pronajaty. Jaké svízele měl s nájemci, než obdržel od nich nájemné, o tom by mohl psáti celé kroniky. Majitel

biskupských stolic byl rozhodl roku 1900 následovně:

cena nemovitostí bisk. stolic	43,406.773 K
cenné papíry.	16,366.048 „
jiné různé hodnoty	3,218.334 „

3. metropolitní a kolegiální kapitoly.

U každé biskupské stolice jsou stanoveni kanovníci, kteřížto kněží jsou biskupovi nápomocni ve vedení církevního úřadu a správě diecése.

Všichni kanovníci, buď 12 neb 6, tvoří shromáždění či (po latinsky) kapitulum. Platy a důchody těchto kanovníků jdou ze jmění kapitulního.

Roku 1900 měly veškeré kapitoly v Rakousku:

hrubého příjmu.	2,214.116 K
a sice ze statků	1,064.708 „
z cenných papírů.	604.276 „
z náboženského fondu	343.550 „

4. Roku 1900 bylo v Rakousku napočteno farních a jiných kostelů a kaplí 11.949. Tohoto roku měly tyto kostely příjmů úhrnem 17,631.779 K.

Diecése	počet farních kostelů a kaplí	příjmů za r. 1900
Vídeň	652	2,235.063 K
Sv. Hypolit	502	1,384.502 „
Linec	563	1,340.916 „
Solnohrad	353	728.048 „
Štyrský Hradec	616	621.530 „
Maribor	221	277.401 „

Diecése	počet farních kostelů a kaplí	příjmů za r. 1900
Celovec	355	446.697 K
Lublaň	1266	618.469 „
Gorice	188	328.483 „
Terst	157	248.064 „
Poreč	57	69.777 „
Veglia	48	92.914 „
Brixen	764	796.689 „
Trident	911	694.409 „
Praha	993	2,051.001 „
Litoměřice	707	1,097.383 „
Hradec Králové	819	1,441.438 „
Budějovice	656	822.544 „
Olomouc	782	1,101.869 „
Brno	574	566.529 „
Vratislav (část rakouská)	153	255.318 „
Dalmacie	612	412.235 „

Podle zemí je farních kostelů a kaplí dle stavu r. 1900:

Dolní Rakousy	1154
Horní Rakousy	563
Solnohrad	193
Štýrsko.	837
Korutany	355
Kraňsko	1266
Přímoří.	438
Tyroly	1835
Čechy	3175
Morava .	1215
Slezsko.	294
Dalmacie	624

Z těchto příjmů kostelů hradí se ročně výdaje na vydržování bohoslužby, potřeby kostela, roucha bohoslužebná, zachování kostelních budov a pod.

Jmění farních kostelů a kaplí bylo r. 1900 zjištěno následovně:

Diecése	majetek kostelů, cena polností, cenné pa- píry a úspory korun
Vídeň	22,750.892 K
Sv. Hypolit	12,502.422 „
Linec	16,871.331 „
Solnohrad .	17,737.987 „
Št. Hradec	9,712.764 „
Maribor	4,640.095 „
Celovec	8,487.354 „
Lublaň	13,553.158 „
Gorice.	4,089.935 „
Terst	3,287.785 „
Poreč .	842.006 „
Veglia.	1,002.353 „
Brixen	19,877.785 „
Trident	16,007.214 „
Praha .	29,200.938 „
Litoměřice.	17,959.490 „
Hradec Králové	22,170.460 „
Budějovice	10,213.201 „
Olomouc	17,043.365 „
Brno	8,909.894 „
Vratislav	2,216.060 „
Dalmacie	3,110.707 „

Celkové jmění všech kostelů farních a kaplí v Rakousku dle stavu r. 1900 bylo odhadnuto na 262,085.280 K. Jest ale otázka, kdyby se toto jmění mělo prodat, co by se skutečně stržilo. Za pole a jiné nemovitosti, jako budovy kostelů a kaplí samotných, které jsou v tomto obnosu oceněny okrouhle na 70 mil. K, stržilo by se velmi málo.

Na jeden farní kostel v Rakousku připadlo jmění 21.933 K.

5. příjmy a majetek farních obcí.

Roku 1900 bylo v Rakousku 8495 farních obročí s příjmem na ten rok odhadnutým 17,821.758 K.

Příjmy ty byly na r. 1900 odhadnuty:

z farních polností	2,653.497 K
z cenných papírů	4,556.808 „
z náboženského fondu	6,481.942 „
různé příjmy	4,129.512 „

To jsou tedy ty tučné příjmy našeho kněžstva, kterému se tolik od světa závidí.

Na jednoho faráře v Rakousku připadl roku 1900 příjem 2097 K.

I ten nejposlednější socialistický agitator u nemocenské pokladny by za takový roční příjem nepracoval pro červeno-židovskou armádu.

Zajímavá je statistika podle diecézí. Dle toho přišlo na jednoho faráře ročního příjmu r. 1900

v diecézi:

Vídeň	2.833 korun
Sv. Hypolit	2 256 „
Linec	2 548 „

v diecési :

Solnohrad	1.474 korun
Štyrský Hradec	1.659 „
Maribor	1.367 „
Celovec	1.672 „
Lublaň	1.216 „
Gorice .	2.439 „
Terst	2.492 „
Poreč	1.437 „
Veglia .	1.655 „
Brixen .	1.688 „
Trident	1.580 „
Praha .	2 802 „
Litoměřice	2.862 „
Hradec Králové	2.732 „
Budějovice	2.581 „
Olomouc	2.514 „
Brno	2.498 „
Dalmatské diecése.	1.110 „

Nejmenší roční příjem mají faráři v Dalmacii a v zemích jihoslovanských vůbec. Lid je zde nadmíru chudý a i kněží zmírají tu předčasně následkem strádání a námahy.

Majetek farních obročí byl oceněn dle stavu r. 1900 následovně:

veškerý majetek farních obročí v Ra-

kousku odhadnut na obnos . . 191,343.919 K

Z toho je odhadnuto:

polností v ceně	70,141.331 K
cenných papírů	98,893.768 „
tispor	22,308.820 „

Dle jednotlivých zemí jest majetek farních obročí oceněn následovně:)

	odhadnuta cena jmění farních obročí
Dolní Rakousy	18,340.403 K
Horní Rakousy	11,161.275 „
Solnohrad	934.881 „
Štyrsko.	11,960.753 „
Korutany	4,895 271 „
Kraňsko	9,143.467 „
Přímořsko	2,120.881 „
Tyrolsko	13,089.ý10 „
Cechy	58,830.023 „
Morava	26,849 238 „
Slezsko .	3,781.671 „
Halič	28,652.468 „
Dalmacie	578.178 „

Majetek farních obročí v diecésích česko-slovanských dle stavu z r. 1900 byl odhadnut následovně:

Diecése	
Praha	18,353 432 K
Litoměřice	13,804 805 „
Hradec Králové	13,459 464 „
Budějovice	12,212.322 „
Olomouc	15,220.248 „
Brno	13,347.882 „

6. Kláštery.

Příjmy všech katolických klášterů v Rakousku byly r. 1900

odhadnuty na	11,005.223 K
a sice příjem z polí a lesů	5,434.093 „

z cenných papírů	3,696.620 K
z náboženského fondu	436.714 „
různé příjmy	4,437.796 „

**Veškeren majetek všech klášterů v Rakousku
byl r. 1900**

oceněn na	193,229.924 K
a sice cena nemovitostí	97,221.740 „
cenné papíry	79,042.213 „
různé úsporní vklady	10,705.911 „

K tomu ke všemu, co jsme zde uvedli, měli bychom ještě připojiti číslice o seminářích a nadacích. Tyto číslice jsou však nepatrné a proto jich pomíjíme. Ku konci podáme zde celkový přehled.

7. Celkový přehled majetku církve / Rakousku.

Dle statistických výkazů jest majetek církve katolické dle stavu r. 1900 odhadnut v peněžní hodnotě následovně:

Diecése	
Vídeň	85,728.687 K
Sv. Hypolit	45,425.733 „
Linec	55,197.938 „
Solnohrad	32,248.398 „
Štýrský Hradec	35,303.820 „
Maribor	10,690.549 „
Lublaň	27,204.572 „
Gorice	6,617.903 „
Terst	4,971.123 „
Poreč	1,271.843 „
Veglia	2,441.200 „

Diecese	
Brixen	47,156.567 K
Trident	33,576.108 „
Praha	96,936.516 „
Litoměřice	40,795.460
Hradec Králové	43,468.081
Budějovice	27,765.656
Olomouc	55,128.144 „
Brno	32,096.184 „
Vratislav	12,505.918
Haličské diecése okrouhle	87,000.000
Dalmatské diecése okrouhle	8,300.000 „
Úhrn	813,612.301 K

Dle jednotlivých zemí připadlo příjmů pro účely katolické církve následovně:

	roční příjem na r. 1900
Dolní Rakousy	9,708.812 K
Horní Rakousy	4,022.025
Solnohrady	2,110.755
Štýrsko	3,443.495
Korutany	1,429.920
Kraňsko	1,593.824
Přímoří	2,110.180
Tyrolsko	5,995.216 „
Čechy	15,222.227 „
Morava	5,291.669
Slezsko	1,598.224 „
Halič	6,601.060 „
Bukovina	1,447.740 „
Dalmacie	1,848.075 „
Úhrn	62,423.222 K

R. 1900 byl veškeren důchod církve katolické v Rakousku oceněn na 62 milionů korun. Z toho žilo přes 10 tisíc kněží a 90 tisíc jiných duchovních a řeholních osob, dále byly odkázány na tento příjem osoby, které si při bohoslužbě jaksi přivydělávají, hrobníci, kostelníci, ředitelé kůrů, zpěváci a konečně veškeré ostatní věcné potřeby bohoslužby.

Podle jednotlivých zemí jest majetek církve katolické rozvržen dle odhadu z r 1900 následovně:

	odhad jmění katolické církve
Dolní Rakousy	131,154.420 K
Horní Rakousy	55,197.937 „
Solnohrady	26,704.985 „
Štýrsko	45,994.369 „
Korutany	19,886.620 „
Přímorí	15,064.594 „
Tyrolsko	86,276.088 „
Čechy	208,965.713 „
Morava	82,162.453 „
Slezsko	17,559.793 „
Halič	88,553.072 „
Bukovina .	765.388 „
Dalmacie .	9,662.625 „

Jak již uvedeno, oceněn jest církevní majetek katolické církve v Rakousku dle stavu z r. 1900 na 815,152.630 K.

Obnos ten je ovšem jen na papíře. V případě, že by se majetek církve měl zpeněžit a prodat, tak by tento obnos se zmenšil o víc jak o polovinu.

Tak, to je celé to bohatství té nenáviděné církve katolické. Ani nás při čtení těchto číslic dost málo hlava nebolí.

Nyní si trochu porovnejme.

Církev katolická má prý v Rakousku 815 milionů korun jmění.

Dobře. Židé na burse měli však dle výkazů bursovních koncem roku 1906 cenných papírů v obnosu 29.473 milionů K pod mocí.

Židovští kapitalisté v Rakousku vládnou tedy jen na cenných papírech majetkem 29.473 milionů korun, to jest mají ve svých nedobytných pokladnách zavřeno čtyřicetkrát víc jak má všeho jmění katolická církev.

Kdo si chce pomoci z nouze, musí přece bráti tam, kde je víc a ne kde je málo. Socíni by tedy museli v první řadě žádati, aby byl zrušen a rozdělen majetek bursovní.

„Lidové Listy“ v Chocni oznamují v čísle dne 1. července 1907 následující:

„Sociální demokraté na Úpicku, kteří ve volební agitaci slibovali, že bude-li zvolen Zych, bude 1 kg. masa za 20 kr., že nebudou platit žádné daně, poněvadž na výdaje státu stačí úroky z církevního jmění, které bude státem zabaveno, že každý 55letý člověk dostane od státu výslužné, že záložníci nebudou musiti k vojenským cvičením a služba vojenská že zkrácena bude na 1 rok atd., kteří na tyto nesmyslné sliby a balamucení nachytali zástupy nemyslicích voličů, balamutí je nyní hloupou povídačkou, že císař pán nepustí hraběte Stern-

berga do sněmovny a že okres bude bez poslance. Jsou tito sociálně demokratičtí tlachalové tak hloupí anebo tak darebáčtí, že věší lidu na nos takové bulíky?“

Takové šálení a jitření lidu ze strany sociálních demokratů dělo se všude.

Církev jest těmto zlosynům ve psí vydána a úřady k tomu mlčí.

Koncem roku 1904 bylo v Rakousku zanešeno v pozemkových knihách 11.729 mil. K hypotekárních dluhů.

Kdyby se chtěl majetek církve zabavit za obnos 815 milionů korun, nestačil by ani na zaplacení 14. dílu všech hypotekárních dluhů. Bída sociální by zůstala stejnou.

Roční důchod církve v Rakousku je 62 milionů korun.

Za rok 1904 bylo v Rakousku prokouřeno 227,660.000 K. Tak kdyby alespoň socíni řekli, nebudeme kouřit — uspoříme ročně 227 mil. K, rozumněji by učinili.

Církev má prý 815 mil. K. Žid Rothschild ve Vídni má cenných papírů 11.116 milionů K. Tomu socíni nezávidí a tomu nic pobrat nechtí.

Roku 1905 byla v Rakousku předepsána osobní daň z příjmů 955.599 osobám.

Roční příjem těchto osob byl od berních úřadů za tento rok odhadnut následovně:】

důchod z pozemků	266,935.970 K
výtěžek z domů	378,366.991 „
důchod z továren a živností	1.010,627.751 „

služné úředníků, vojska, učitelů	
a pod.	1.352,397.357 K
důchod z kapitálu	510,175.679 „
různé důchody	. . . 46,065.923 „
úhrn	3.564,569,671 K

Roku 1905 mělo tedy v Rakousku 955.599 osobní daní zdaněných osob 3.564 a půl milionů ročního příjmu. Církev má roční příjem 62 mil. K alespoň na papíře, ve skutečnosti to může být také méně. Výdělek a příjmy všech zaměstnaných osob v Rakousku může se přibližně odhadnouti ročně na 5.500 milionů korun. Příjem církve ročně činí z tohoto celkového příjmu asi 92. dílec. A takový nepatrný dílec jest kamenem úrazu a předmětem závisti mravně zvrhlých lidí!

Když má vlastnictví církve dle zvyku židů a socinů býti dáno veřejně v plen, jakým právem pak by se nesmělo sáhnout na majetek židů?

Ten je přece stonásobně a tisícinásobně větší jak majetek církve!

Kdo žije z majetku církve? Jen chudý lid. Odkud pochází kněz? Vždy z chudého lidu. A tomu se závidí? Proč synové boháčů nejdou na kněžství? Nechce se jim žít v útrapách a v pronásledováních, kterým je každý kněz dnes v šanc vydán.

IV. Ničení církevních statků za vlády josefinské v Rakousku.

Nic nového pod sluncem. Pravili jsme již, že církev katolická byla od svých počátků ve všech zemích i v různých dobách ničemnými lidmi statků svých oloupena. Krádež zůstane krádeží, ať si ji vykonává jednotlivec zloděj nebo nějaký veřejný zloděj, který má vládu a moc v rukou. Před vypuknutím veliké francouzské revoluce v druhé polovině 18 století, vládla v západní Evropě nevěra.

Na dvorech mocných pánů a vladařů žilo se prostopášně. Panstvo to tropilo si z náboženství posměch. Tak se dělo ve Francii u dvora Kapetovců, tak v Berlíně u dvora Bedřicha Velikého a tak se dělo i ve Vídni po smrti zbožné císařovny Marie Terezie za vlády císaře Josefa II. Panovník tento upadl do rukou žednářů, kteří strhli vládu na sebe. Vůdcem jejich byl žid Sonnenfels. To vše vylíčil dopodrobna slavný spisovatel kněz Šebastian Brunner ve velikém díle „Die Mysterien der Aufklärung in Oesterreich.“

Sledujme vývody tohoto proslulého dějepisce. V jednom odstavci popisuje Šeb. Brunner, jak si vládní orgány při zrušování klášterů počínaly.

Majláth ve svém dějepisě uherském píše: Hned s počátku církevních novot světští i duchovní kladli císaři námitku, dílem proti jeho novotám, dílem proti způsobu jich zavádění, a sami podávali císaři návrhy, jak by se novoty mírněji a na lepších základech zavésti daly. Především mnoho se psalo proti zrušení klášterů, jak totiž zrušení klášterů jest namířeno proti svobodě církve a náboženského vyznání, neboť podle tolerančního patentu tato svoboda všem vyznáním se zaručovala. Zrušení klášterů znamená dále zrušení práva soukromého majetku, neboť zakladatelové těchto nadací poručili jmění klášterům, nezůstavivše zeměpánu žádného práva, dle své vůle jím nakládati. Císaři se dávalo na srozuměnou, aby kláštery žijící jen životem kontemplativním proměnil na ústavy vychovávací a dobročinné a je takto pro stát využítkoval a nikoliv jich zrušil. Neboť jsou v stavu větších břemen snášeti než stát ze jmění zrušených klášterů. Takovéto námitky však neměly žádného účinku a když biskupové a laikové prohlásili, že veškeré císařovy reformy jsou jim proti svědomí, rozhodl císař jednoduše: „biskupové ať na své biskupství resignují a kdo ve svém svědomí jest jaksi stížen, ať se vystěhuje.“ Tak píše Majláth.

Šeb. Brunner uvádí z akt archivu dvorního státního ministerstva mnoho příkladův, jak si

komise vládní při zrušování klášterů počínaly, i chceme použítí jen příkladův dvou a sice o klášteře v Tulně od Rudolfa z Habsburku zbudovaného a o klášteře Doksanském. O zrušení kláštera v Tulně píše autor ve spise „Das Herz König Rudof I. Wien, Wallishauser 1856“ (srdce krále Rudolfa I. Vídeň 1856) následovně:

„V březnu 1782 vydala dolnorakouská vláda české a rakouské dvorní kanceláři dobrozdání, že zde v zemi mimo zrušené, ještě jiné kláštery ženské se nacházejí, které obecnstvu nejsou k žádnému, aneb aspoň ne k velkému užitku. Mezi jinými ženský klášter sv. Dominika v Tulně.“ I začalo se s klášternicemi předběžně vyjednávati a tyto se nabídly, že chtějí převzít vyučování. Nyní se hlasy dělily; jedni pravili: záležitost kláštera v Tulně, anť se řeholnice nabízejí k vyučování, má se ponechati nejvyššímu rozhodnutí. Přes to však přišlo k důsledku: „Ženský klášter v Tulně neobstarává ani školy, ani neošetřuje nemocných a po dobrozdání krajského úřadu ukázaly by se řeholnice tehdy prospěšnými, kdyby převzaly, jak již sami nabídly, bezplatné vyučování mládeže neb ošetřování nemocných; i proti tomu se však zemské vládě zdá, že klášternice jen ze strachu, aby klášter nebyl zrušen a z nouze se nabídly k jmenovanému úkolu, nikoli však z povolání, začez město Tuln ostatně nebude mnoho stát, poněvadž doposud klášter městu nikterak neprospěl.“ V tomto smyslu vydala dolnorakouská vláda dvorní kanceláři své dobrozdání, po čemž pak přišlo roz-

hodnutí: Klášter v Tulnu patří k těm, jež se mají zrušiti, anyž nezaopatřují stravou děti, aniž obstarávají školy, aniž ošetřují nemocné a vůbec se obecnstvu nijak užitečnými neprokazují.“

Co nám nejvíce bije do očí v těchto referátech vlády jest, že v obou žádné zmínky o tom není, jak tento klášter byl založen od samé rodiny habsburské, že tento klášter chová v sobě pozůstatky domu arcivévodského. Dvorní kancelář o tom všem věděti musela. Přes to však poručil císař, jak píše dějepisec Meniert, „aby klášter přestal býti dominikánským a sestry aby přestoupily do řádu uršulinek, k čemuž arcibř přivolily. Tyto uršulinky mají zůstati v klášteře v Tulně tou povinností, vyučovati dívky, poněvadž město Tuln, dosti lidnaté, takového ústavu potřebuje; rozumí se pak samo sebou, že jmění klášteru zůstane nedotknuto.“

Dle tohoto nařízení císaře muselo se zrušení kláštera Dominikánského provésti. Za tím účelem vydala se vládní komise, jí v čele apelační rada Rudolf hrabě z Abenspergu, do města Tulnu, kde klášternicím následující rozhodnutí oznámeno bylo: „Řeholnice řádu dominikánského jsou nejvyšší resolucí ze dne 21. března 1782 zrušeny; přece ale zůstanou v požívání svého majetku, jsou-li ochotny vzíti na sebe povinnosti ústavu ursulinského. Tu pak nejvyšší rozhodnutí teprv určí, jak jeho císařská milost nově přestoupným jeptiškám vyměří sustentaci. Nepřistoupí-li ale všechny klášternice do tohoto nového ústavu, pak klášter úplně zrušen bude.“

„Veškeré řeholnice ať odevzdají své rozhodnutí písemně v zapečetěném listu. Novicky, které by nechtěly zůstatí již v klášteře, obdrží 100 zl. odbytného a potom ať vystoupí na vždy z kláštera.

Z řeholnic přestoupily 24 do řádu jim vnučeného, osm opustilo klášter. Císařské nařízení však 28. května určilo, že budoucně v klášteře smí býti jen 12 řeholnic a 6 sester laiček.

Avšak okolnosti byly takové, že ústav ten na dlouho se udržeti nemohl. Neboť nynější uršulinky neměly práva(!) přijímati novicky. Poněvadž ústav nemohl přibíratí mladších sil, a mezi sestrami byly již mnohé v stáří pokročilém, klesal neustále počet jejich tak, že za tři leta uršulinky samy se rozešly a k tomu právě vláda pracovala. Klášter byl napotom zrušen a ztroskotán, historické památky jeho na vše strany rozmetány a pobořeny. Pře krásné a pevné stavby kláštera a kostela přešly za 15.000 zl. do rukou soukromníků a ti chtěli využítkovati stavební materiál a k tomu účelu pourali neustále tyto památky. Při tom zabývaly ostatky některých členů rodiny habsburské a též srdce krále Rudolfa.

„Poslední kámen“ v pravém smyslu slova dotyčného kostela od hlavního oltáře zachránil pionýrský sbor. Na místě, kde stál kostel, zelená se nyní louka a z budov klášterních, které se upotřebit daly, stojí nyní továrna na sirky. Tak píše Dr. Weinert.

Mohli bychom nyní po sto letech rozjímati, jak mnohem užitečnější jest obecnstvu továrna na sirky, než klášter Dominikánek, v němž našlo až 40 dcer ze stavu měšťáckého své zaopatření a jenž byl vůkolní chudině útočištěm v nouzi a bídě.

Co se týče kláštera v Doksanech na blízku Teresína, vydal Dr. Feyfar brožurku o dějinách jeho Klášter založen od Vladislava II. r. 1158 pro premonstrátky. Dcery z rodin šlechticů českých vstupovaly do kláštera tohoto, jenž mívával i přes 100 řeholnic. Josef II. poručil zrušení kláštera Doksanského. Feyfar píše následovně. Údové komise mimo oficíala Königa nechovali se k proboštovi a k jeptiškám tak, jak toho lidé sobě činí v neštěstí; proboštovi přikázáno, drahocený kříž, jež nosíval na slavnostní dny, beze všech okolků odložiti a ponechán mu kříž s perlami ocelovými. Probošt obrátil se k Vídni k císaři samému a žaloval na řádění komise, což mělo ten účinek, že komisař hrabě Filip Kolovrat byl odvolán, poněvadž se urážlivě choval k proboštovi a k jeptiškám. 14. dubna přišla nová komise a odvezla veškeré jmění co možná do Prahy, 49 klášternic bylo z kláštera odstraněno. Panství Doksanské se prodalo. V kase se nalézalo 20 000 zl., rentovní přebytky obnášely 14.000 zl., aktivní kapitály 81.000 zl. a 269 liber stříbra; to vše se skonfiskovalo. Klášter sloužil za nemocnici vojenskou, později za kasárnu.

Panství samo prodalo se roku 1790 baronovi Vimmrovi.

V r. 1226 obnovil Otokar nadační listinu, která doznívala takto: „Každý, kdo by doksanský klášter obtěžoval a jeho jmění zrušiti by se opovážil, od všemohoucího Boha do věčného zatracení uvržen býti má.“

Feyfar vyličoval nespravedlivě a my bychom mohli říci o nevědomosti a hrubosti svědčící jednání vládních komisařů a připomíná:

Tím způsobem se mohlo státi, že především v kláštorech českých a moravských mnoho drahocenných rukopisů a vzácných knih, vůbec mnoho pokladů umění a starožitností naprosto se ztratilo, aneb ve veřejné dražbě za fatku prodáno a do cizozemska zaneseno.

J m ě n í z r u š e n ý c h k l á š t e r ů.

Jakých hmotných podpor a dobrodiní kláštery svému okolí prokazovaly, poznáváme z listin, kde se jedná o zrušení kláštera Suben v Horních Rakousích. Klášter Suben byl odhadnut na 111.791 zl. Mimo kněze žilo v klášteře 46 laiků rozličného zaměstnání, každý sedlák z okolí byl rád, když některého synka dostal do kláštera, aby tam zaopatření našel. Tito lidé našli v klášteře zaměstnání, svému nadání a svým silám přiměřené, za to jim klášter poskytoval slušného zaopatření a dobrou existenci. Chudině z celého okolí byl klášter útulkem, tam se mohla alespoň dosyta najísti. Nyní jsou chudí obcím na starost přenecháni.

V této stati udáváme stav jmění klášterů zabavených, dokud odhadnuté ceny v archivech zaznamenány jsou. Jmění toto určeno buď nadále pro církev aneb pro školu. Peníze, které se prodejem zrušeného jmění klášterů utržily, obráceny jsou na státní dluhopisy, a mnoho-li z toho dodnes ve stříbře neb zlatě zachováno, o tom si každý může učiniti úsudek. Státní komise odhadly jmění klášterů, jež se měly zrušiti, tím ale nebylo řečeno, že odhadnutá suma skutečně byla tak veliká, jak hodnota pozemků a staveb kláštera toho vyžadovala. Jmění klášterů dostalo se za hanebně nízké ceny do rukou spekulantů, takže ten, kdo koupil klášterní statky, obyčejně za rok neb za dva roky jen z lesů kupní cenu vytěžiti dovedl a vše ostatní, jakož jsou celé pozemky a stavby, jako státní dar zadarmo mu připadlo. Kdyby se nyní statky tyto prodávati měly, stát by alespoň třikrát tolik utržil.

Za cenu odhadnutou vládní komisí dostalo se kupci nejen půdy nemovité a staveb, nýbrž patřilo k tomu i veškeré kostelní nářadí, celé vnitřní zařízení kláštera, bibliotéka a veškeré aparáty, zkrátka veškeré movitosti a nemovitosti kláštera.

Tisíce z chudiny nasytily se u fortny klášterů, tisíce jinochů bylo zdarma vychováno a vyučováno, většina z nich užívala úplného zaopatření v klášteře a všichni tito studující měli pak klášteru co děkovati, když později působili jako státní úředníci, učenci, umělci, lékaři a právníci. Miliony uspořil tehdaž stát, dokud

všecka tato břemena vychováváním studující mládeže kláštery ze svých vlastních prostředků nesly; ohromné sumy, které nyní občanům daněmi se ukládají; arci o tom všem mlčí všichni židovští a církvi nepřátelští spisovatelé a novináři s největší vytrvalostí, naopak vychvalují nynější veliký pokrok u vývoji našeho školství, zamlčující při tom ty ohromné oběti, které tíží především chudý pracující lid.

Tehdáž mohla dcerka ze stavu měšťanského, nenajdouc jinak nižádného zaopatření, opustiti otcovský dům a uchýliti se do kláštera a otcové a matky byli zcela jisti, že dcera jest v dobrých rukou, kdežto nyní, když opouští děvče krov rodinný, nevědí mnohdy rodiče, do jakých rukou se dostane, zda přijde do křesťanské rodiny aneb stane-li se obětí bídy neb prostituce. Číslice nezvratně dokazují, že stát, zrušiv církevní jmění, ničeho tím nezískal, anť převzal správu tohoto jmění a tím nové povinnosti, které též nemalou měrou přispívaly k pozdějším finančním nehodám. Z minulosti máme se přiučiti přítomnosti a porovnáme-li dřívější stav říše rakouské v oboru církevního jmění se stavem nynějším, porozumíme tak mnohým neblahým poměrům, jež tíží náš lid.

Oloupení církve — jak nám o tom Francie příklad podává — má v zápětí vzrůst daní pro všecken lid a jen spekulanti, parceláři pozemků a kramáři se obohacují. Proto také jen tací lidé neustále žádají, aby církev o veškeren majetek

připravena byla, anť jim při tom největší díl připadne.

Kdyby stát sám musel převzít náklad a správu všech far, kostelů, škol, gymnasií, špitálů, tu by ještě nebyla zaopatřena všechna chudina, která doposud od církevního jmění na tisíce almužny dostává. Ostatně i církevní jmění jest neméně jak světské daněmi stíženo. Gymnasium, které vydržuje stát, stojí třikráte tolik, jako gymnasium, které spravuje některý řád. Celé kraje by schudly, tak jak se toho dožily v době josefínské, potřebovaly by podpory státní, místo aby daně samy odváděti mohly. Jak se nyní věci mají, těžili by z toho nejvíce spekulanti u nás pak nejvíce židé a požidovštělí křesťané; ti by jako tehdáž v době josefínské hlavně skoupili za fatku církevní statky a pozemky, umělecké poklady křesťanské, které po staletí co drahé památky našich zbožných předků se zachovaly, a které zajisté od zakladatelů nebyly k tomu darovány, aby potomci bezbožní křesťanský lid o ně oloupili a spekulanti se jimi obohatili. Ta mrtvá ruka poskytuje lidu na tisícero dobrodiní a jest mu milejší než ta živá židovská neb požidovštělá, která jen lichváří, vydírá a nahromaduje bohatství. I nyní obživují kláštery na tisíce chudasů; kdyby tito chudasové zaklepali na nádherná vrata bursiánů a finančních baronů ať židovských anebo požidovštělých křesťanů, kteří jsou v državě dřívějších církevních statků, tu by se jim ukázaly dvěře. Vezměme praktický příklad. Gymnasium v České Lípě do

roku 1882 od řádu augustiánského vydržované převzal stát do své správy. Dříve dostával professor augustián za svůj úřad učitelský svůj konventuální příjem 100 zl. a ze školného jistý podíl, stát přispíval ročně asi dvěma tisíci zl. Nyní musí stát každému řádnému professoru dáti 1.200 zl. ročně. Mnoho li však klášter augustiánský uživil chudých studentů? A tak to bylo a jest na každém gymnasiu na němž vyučují kněží z řádu. Stát jen skromně chudším řádům přispíval, bobatší kláštery jako benediktini, premonstráti musí celý náklad samy uhraditi. Co ale stojí jedno gymnasium státu, a kdo uhradí výdaje na jeho ústavy? Jen poplatníci svými daněmi.

Ostatně i v morálním ohledu panuje veliký rozdíl mezi ústavy, na kterých působili kněží-professoři a mezi ústavy nynějšími. Gymnasia, která byla v rukou řádu, vychovávala jinochy s přesvědčením náboženským a pevným charakterem. Toho nám dokazuje Svoboda ve svém zasloužilém spise: „Katolická reformace a mariánská družina v království českém.“ Z nynějšího gymnasia zachovají si studující velmi chatrné trosky přesvědčení náboženského a co jim zbylo, to obyčejně universita z „vědeckého“ stanoviska v nitru mladého muže úplně odstraní.

Kde pak jsme slyšeli snad to, že nějaký finanční baron, jehož jmění jest 10krát větší než jmění některého řádu, něco podobného učinil?

Mrtvá ruka (jak se jmenuje jmění církevní) ta dává a lid z toho užívá; štváči však zakrý-

vají pravdu a šálí a balamutí lid. Pozná-li však lid tu živou ruku, která se k tomu má, aby jen vydírala, lichvařila a své nenasytné drápy do živého chudých a pracujících tříd zatínala, až lid tuto ruku pozná — pak se i jí snad dostane zasloužené odměny. Od r. 1782 až do r. 1816 byly v Čechách následující kláštery zrušeny a jich jmění odhadnuto:

Valetice klášter kartusiánský	
odhadnut na	203.048 zl.
Theatini v Praze	88.506 „
Trinitářky v Štěnovicích	18.431 „
Trinitáři na Nov. Městě v Praze	66.048 „
Kanovníci u sv. hrobu v Praze	13.704 „
Augustiniáni u sv. Václava v Praze	135.258 „
Dominikáni v Budějovicích .	42.034 „
Pauláni v Pace .	64.729 „
Cisterciáci ve Zlaté Komně	465.235 „
Minorité v Pardubicích	13.625 „
Minorité v Král. Hradci	23.902 „
Benediktini na Sázavě	87.370 „
Minorité v Kuklenách	6.050 „
Benediktini v Poličce.	245.835 „
Cisterciáci ve Zbraslavi	381.534 „
Cisterciáci v Plasích	866.628 „
Karmelité v Pacově	105.237 „
Františkáni v Rakonicích	39.600 „
Benediktini v Kladrubech	631.789 „
Benediktini na Bezdězi	20.803 „
Kapucíni v Českém Brodě	11.586 „
Minorité v Kadani .	13.135 „

Kanovníci na Karlovém dvoře v Praze	170.033	zl.
Benediktini u sv. Mikuláše na Starém Městě	159.162	"
Karmelité na Kišu.	39.446	"
Pauláni ve Vobořišti	91.994	"
Kanovníci v Třeboni	146.708	"
Karmelité u sv. Karla v Praze na Starém Městě	135.321	"
Karmelité na Hradčanech	53.091	"
Serviti na Starém Městě .	120.820	"
Karmelité na Malé Straně	477.637	"
Hybernští na Novém Městě .	51.448	"
Augustiniáni u sv. Kateř. v Praze	92.543	"
Dominikáni v Klatovech .	11.525	"
Dominikáni v Písku	23.077	"
Serviti v Rabensteině.	39.936	"
Augustiniáni v Stokavě	148.835	"
Minorité v Krumlově	171.121	"
Augustiniáni v Nēm. Brodě .	45.607	"
Minorité v Litoměřicích	21.164	"
Dominikáni v Jabloni.	34.534	"
Dominikáni v Nymburce.	28.509	"
Augustiniáni v Šopce .	55.759	"
Augustiniáni v Lysé	66.606	"
Augustiniáni v Táboře	76.866	"

Kláštery, jež vládly větším jměním, musely vydržovati školy a fary a tím vychovávaly se tisíce studujících a byla tehdaž státní gymnasia zbytečna. I jmění a půda, která náležela klášterům těmto, zmizely zrušením klášterů a tím připadla veškerá břemena, jež dříve kláštery

nesly, na bedra poplatníků zvýšením daní, a to jest ten konečný výsledek sekularisace církevního jmění.

Takovým způsobem zanikla nadání našich zbožných předků. Slovatný Görres praví o tomto způsobu zrušení církevních statků:

„Čeho zakladatelé klášterů vzděláním pustin si vydobyli, co zbožná mysl mnohých pokolení jim darovala, co během let nashromážděno, co úsporou a dary na veliké poklady vzrostlo, to vše se rozptýlilo na vše strany světa a prohýřeno. To, co více nedotknutelným a svatým bylo než majetek soukromý, neboť patřilo nejen jednotlivcům, nýbrž veškerému celku, totiž řádu, to vše je zničeno, bezedná propast to vše pohltila a pořád zeje otvor její, anť se nikdy nenasytí.“

V ostatních zemích cislajtanských, jako na Moravě, ve Slezsku, v Haliči a j. zrušeno celkem 244 klášterů, jejichž jmění státní komisí odhadnuto přes 22 milionů zlatých. Do jakých rukou přešly nejvíce tyto rozsáhlé državy, jež uživily na tisíce synů našeho národa?

„Stalo se liberální módou žehrati na statky klášterské, na to však pomyslí málo kdo, že k jedinému Rotschildovu panství Ferrières ve Francii patřící asi 2krát tolik půdy, kolik mají všechny ostatní řády francouzské dohromady. V Cechách má Rothschild sám asi čtvrtý díl půdy, kolik má 60 starých šlechtických rodů českých pospolu, a sedmkrát tolik co rodina císařská.“

V samotné Haliči zrušeno 63 klášterů. Kdo tyje nyní z majetku toho církvi uzmutého? Známó je, že půda v Haliči z větší části jest v rukou židů. Dříve líbal Polák háv kněžský, nyní líbá ušpiněný rukáv žida.

Podáváme, dokud jsme mohli se dopátrati, v kterých rukou se nalézají v Čechách pozemky klášterů zrušených a v jaké hodnotě byly od nynějších pánů převzaty.

Panství zbraslavské, náležející cisterciákům, odhadnuto státní komisí 2. prosince 1785 na 381.534 zl. jest nyní v državě kn. Karla Oetingen-Wallersteina, celá plocha panství čítá 3.431 hektarů, roční čistý výnos 41.263 zl., a bylo převzato v roce 1848 za 738.655 zl.

Panství v Plasích, náležející témuž řádu, zrušeno bylo 24. prosince 1785, odhadnuto na 866.628 zl. Jest nyní majetkem kn. Metternicha-Winneburgu. čítá plochy 13.320 hektarů, výnos čistý určen ročně na 83.914 zl. Bylo převzato v r. 1827 za 1,100.050 zl. Kdyby se nyní z volné ruky prodalo, stálo by panství toto 2,100.000 zl.

Pacov, patřící Karmelitánům, zrušen dne 9. ledna 1786, odhadnut na 105.237. Převzato v roce 1878 od Weisse rytíře ze Seidlerů za 340.000 zl.

Rubenstein, patřící Servitům, zrušen 12. července 1787, odhadnut na 39.936 zl. Hrabě Jan Lažanský převzal državu v r. 1846 za 171.000 zl.

Krumlov patřil Minoritům, odhadnut státní komisí na 171.121, zrušen 20. listopadu 1787,

zároveň se Zlatou Korunou, patřící Cisterciákům, která odhadnuta byla na 165.235 zlatých, patří nyní kněžně Vilemíně Schwarzenbergové. Panství obě čítají 49.122 hektarů, čistý katastrální výnos určen na 142.895 zl., a byly převzaty v roce 1802 a 1813 za 1,834.793 zl.

Doksany, patřící praemonstrátkám, byly zrušeny 20. března 1782. Klášter tento vydržoval 49 sester. Nyní jest majitelem svobodný pán Aerenthal. Panství čítá 1.466 hektarů, čistý výnos určen na 27.190 zl. Převzato v roce 1848 za 442 381 zl. Praděd Aerenthalův byl žid!

Panství Kladruby patřilo benediktinům, zrušeno 21. ledna 1786 a jmění odhadnuto na 631.739 zl.

Klášter živil přes 100 mnichů. Dosavad stojí chrám, jeden z nejkrásnějších v Čechách. Budovy adoptovány k pivovaru. Panství patří kn. Alfredu Windisch-Grätzovi. Čítá plochy 3.591 hektarů, čistý katastrální výnos určen na 20.856 zl. Převzato bylo posledně r. 1864 za 769.912 zl

Tato čísla oprávnují nás k následujícím důvodům:

Jmění zrušených klášterů v Čechách bylo od vlády josefínské taxováno na 5,604 000 zl. Měla by církev nyní 16,800.000 zl. nemovitého jmění v Čechách Vezmeme-li jen 3 proc. gruntovní rentu, měla by církev ročních 412.000 zl. gruntovních důchodů, za které by mohla spravovati alespoň 300 far a řekněme směle alespoň 10 gymnasií. Že nepočítáme vysoko, naopak

velmi nízko, uvedeme zde praktický případ, jak jmění církevní doposud nese veliké břemeno pro dobro státu a národa.

Klášter praemonstrátů Teplá, má půdy 2.258 hekt., čistý katastrální výnos určen na 13.026 zl. Vezmeme-li k této gruntovní rentě příjmy z rentového kapitálu, vydrží klášter na své příjmy přes 100 členů kněží a theologů, gymnasium v Plzni a obstarání i duchovní správu na 14 farách, nad to odvádí 8.953 zl. přímých daní z pozemků se všemi přírážkami a mimo to 24.000 zl. ročně daní do fondu náboženské matice. Kdybychom poměr čistého katastrálního výnosu kláštera tepelského srovnali 3 procentním výnosem majetku zrušených klášterů v Čechách, byly by na základě břemen, která nese klášter tepelský zrušené kláštery nyní v stavu vydržovati přes 400 far a nejméně 30 gymnasií. Náboženská matice však nevydrží v Čechách ani 300 far, ani nevydrží gymnasia, která se musí uhraditi z kapes poplatníků.

K těmto číslicím netřeba poznámek. Tak uvalila vláda josefínská povolujíc nátlaku svobodných zednářů na poplatníky veliká břemena na jedné straně, na druhé straně učinila církev a národ chudými.

Ke konci této kapitoly přidáváme, že naše vláda v nejnovější době prodala v Horních Rakousích panství Klaus, patřící náboženské matici, přes protest země cizinci a k tomu protestantovi. Poznámek k tomu netřeba.

V. Kongruová debata na říšské radě.

Dlouhá léta namáhali se nejdůstojnější biskupové zvláště zvěčňelý kardinál pražský kníže Švarcenberk, aby kněží měli svému vzdělání také přiměřené životní prostředky.

V poslední době obrali si také společně s episkopátem kněžší poslanci za úkol, aby stát zvýšil platy (to jest kongruu) kněžím v duchovní správě pracujícím. Jednání to trvalo několik let. Vynikajících zásluh si v tom zjednal farář a říšský poslanec Dr. Stojan.

Předloha byla dvakráte přepracována. Návrh na kongruu, upravený poslancem dr. Fuchsem, byl projednán na říšské radě ve dvou schůzích dne 22. a 23. ledna 1907.

První řeč proti měl socialista Schuhmeier. Mezi jiným mluvil tento agitator židovské armády následující: Vláda navrhuje zvýšení platu duchovenstvu ročně o 4,800.000 K. Kněží nejsou úředníky státu, nepracují pro zájem státní, jako činí státní úředníci; to jsou páni, kteří jsou pod zvláštní mocností, která jest státem ve státě, páni, na které vláda nemá vlivu, zkrátka, kteří

podléhají vládě zcela jiné. R. 1904 přispěl stát z náboženského fondu na potřeby katol. církve 10,564.000 K. Jednou přijde čas, že církev v Rakousku si musí platit své lidi, kněze, sama z vlastní kapsy, zrovna jako každý továrník si musí platit své dělnictvo, tak si má platit také církev své pracovníky. Pak-li tak nečiní, je to již starým zvykem, že katolická církev ráda se krmí u cizího žlabu. Církev katolická jest největším podnikem na světě, ona má své příjmy a proto ať si své pracovníky platí. Kněží pracují na vinici Páně, pracují pro zájmy církve, která se obohacuje, a proto jest její hanbou, hanbou církve, pak-li kněží chodí žebrotou.

My socialní demokraté potíráme kapital jak církev tak Rotschilda, ale Rotschild dosud nepřišel žebrot do sněmovny.

Církev má pozemky, statky, domy ve Vídni, její majetek v Rakousku jest 950 milionů K. R. 1905 bylo v Rakousku 14.248 kněží v duchovní správě. K tomu bylo v Rakousku 1418 klášterů, v nichž bylo 19.194 řeholníků kněží a bratří laiků a 7775 řeholnic. To je armáda cizí moci, která je nám nepřátelská.

Církev vydělává a dovede se obohacovati také přivlastňováním podvodně sdělanými testamenty (poslední vůle). Takové odkazy vylákané církví nejsou žádnou řídkou vzácností. Vylákání odkazů jest v církvi zvláštním zdomácnělým uměním. Já rozlišuji křesťanství, kněžourství a náboženství. Pak-li my socialní demokraté mluvíme a jednáme o nich, nejsme proti nábožen-

ství, nýbrž proti kněžství. Křesťanství jest dobré ale sami kněží se ho nedrží. Evangelia jsou pro lid ale pro kněze nejsou.

Pánové časy minuly, kdy i dělníci poslouchali kněze. Dnes jde dělnictvo jinou cestou, cestou svojí.

Tolik namluvil socínek Schuhmeier Jsou to tytéž zbraně, které čteme v každém čísle „Záře“, „Červánků“, „Práva Lidu“, „Rovnosti“ atd. Na útoky socínka Schuhmeiera a pak socialistického učitele Seitze odpověděl křesťanský social poslanec Wohlmayer následovně:

„Vysoká sněmovno! Byl bych si včera ku věcné opravě vyžádal slovo, byl jsem však od mnoha členů sněmovny dožádán, abych mluvil raději dnes v meritorní debatě. Vyhověl jsem žádosti a hlásil jsem se proto jako řečník pro ku této předloze.

Máme se dnes poraditi o dojistu veledůležitém činu pro křesťanský lid, neboť se jedná o úpravu kongruy pro naše kněze, která byla již dlouho odkládána.

Včera mluvily k této otázce osobnosti, jimž jest tato otázka jako býku červené sukno, kteří, jak se samo sebou rozumí, používají každé příležitosti, aby brojili proti kléru, proti církvi a proti náboženství. Slyšeli jsme též včera z vývodů pana Schuhmeiera, jak ostoudným způsobem brojil proti naší víře, proti naší církvi, proti našemu náboženství

Musím říci, že vždy, jedná-li se o takovýto případ, tací lidé, kteří dojistu již dlouho

nenáležeji našemu náboženství nejvíce se přičiňují, aby blátem poházeli naši víru a naše náboženství. Renegáti jsou v tom ohledu největšími křiklouny. Když jsme viděli, jak se pan Schuhmeier včera posadil na vysokého koně nejen učenosti, nýbrž i vzdělání, jak vypakoval své pětikrejcarové romány a předvedl všecky ty již tisíckrát vyvrácené lživé báchorky, musíme se diviti, že se odvažuje při takové ignoranci ku thematu.

Pan posl. Schuhmeier podával tvrzení, o nichž si dovolím dnes něco blíže pojednat. Především cele bych poukázal k tomu, že se nám tato kongrua ve zprávě rozpočtového výboru nejvšelejším způsobem doporučí. Nejmenší příjmy samostatných duchovních správců, jakož i výpomocných kněží se mají stavu přiměřeně vyměřiti, tak aby to odpovídalo dnešním požadavkům životním.

Ustanovili jsme se na zlepšení pro úředníky a všechny možné stavy, pro něž se i socialní demokraté zasadili. Pro nejnižšího pracovníka jest socialní demokracie; jen jedná-li se o selský stav, o průmysl a katolické duchovenstvo, vzbouří se a proti nim se postaví. Zpráva praví výslovně, že jsou příjmy štolové ve většině farnostech téměř fiktivní a mají více méně charakter dobrovolných daní. Nemůže se jimi počítati, nemůže se na ně bráti zřetel.

Zpráva rozpočtového výboru poukazuje k tomu, že jsou platy kongruové kněží v Rakousku velmi skrovné. 600 zl. jest nejmenší příjem pro faráře,

300 zl. pro výpomocného kněze a kooperatora. (Posl. Glöckner: Jest hanbou, že církev, která má 60 mil. K příjmů, své kněze neplatí!) Pan Glöckner může jíti se socany a vyžádati si slovo, když chce proti kléru rozhodně útočiti.

Bylo od rozpočtového výboru též k tomu poukázáno, že má klerus v jiných zemích, na př. v Prusku, v Bavorsku, Württembersku a ve svobodném Švýcarsku, které socialní demokraté obzvlášť vždy podotýkají, mnohem větší příjmy než u nás v Rakousku. (Výkřiky posl. Glöcknera.)

Pan Glöckner nedal ještě ničeho pro duchovní; spíše něco dostává. (Posl. Glöckner: Církev, která má sto milionů jmění, by byla měla něco pro duchovní učiniti a ne je nechati tak dlouho nouzi trpěti!) Pan Glöckner nedal ještě církvi ničeho, ale snad něco od ní bere. (Výkřiky posl. Glöcknera.) Poněvadž pan Glöckner poukazuje na jmění církve, pravím, že ještě přijde k tomu, abych mluvil o tom jmění a těch příjmech. Objasním potom poněkud stanovisko. Nechť zde nevykládá svoji pětkrejarovou románovou moudrost.

Poukázal bych ještě k tomu, že byl rozpočtovým výborem mimo to podán důkaz, a že sám ministr projádl, že bude tato potřeba kryta bez přibrání státního kreditu z normálního vývoje běžných státních příjmů. Potom bych, pánové, poukázal ještě na jeden moment, který přichází ve zprávě rozpočtového výboru, míním místo, týkající se minoritního vota, pana posl. Seitze. Stojí zde (čte):

„Jak Josefinské zákonodárství, tak i po něm se přiznaly ku zásadě a též ji uskutečnily, že patří dotace duchovenstva, pokud se neposkytují jeho platy z výtěžku náboženského fondu a místního jmění kostelního, státu.“

To byly momenty, na které jsem chtěl poukázati ze zprávy rozpočtového výboru.

Přicházím nyní ku předmětu samému. Především bylo namítáno oněmi pány, kteří byli doposud proti této předloze, že tato kongrua není nutnou. Pan Schuhmeier projádl sám včera, že jest klerus v bídě a nouzi; on sám to musil přiznati. (Posl. Eldersch: Ne všichni, pouze nižší klerus!) Dojista ne všichni. (Posl. Grössl: Víím, na Šumavě se vede kleru velmi špatně!)

Pánové tedy připouští, že existují bída a nouze u nižšího kleru, pak musíme i připustiti, že jest nutné upravení těchto poměrů.

Byly činěny pokusy též, aby se dokázalo, že není potřeby k upravení kongruy. Jest pravda, že má farář mnohých obcí jen příjmů 600 zl., kaplan 300 zl. vzdor jejich dlouhým studiím, že je farář za 20, 30 let právě tam, kde byl při svém nastoupení.

Bylo dokázáno, že nedostává farář nebo výpomocný kněz po 30—40leté službě podnes žádných pětiletých přídavek, žádného drahotného přídavku, žádné podpory v nemoci, žádné dovolené, nýbrž že musí býti vždy pohotově a vykonávati svou povinnost. (Posl. Eldersch: Co je státu do toho?) O tom si promluvíme, co je státu do toho. Budeme o tom mluvit.

Včera bylo vytýkáno, že jest ve zprávě rozpočtového výboru též uvedeno, že jsou učitelé lépe postaveni než duchovní. Bylo praveno, že to sem nepatří, že měly býti připraveny téměř štvánice učitelů proti kléru, poněvadž to stojí ve zprávě.

Není však pouze učitel lépe postaven než duchovní, nýbrž i c. k. četnictvo, c. k. státní sluhové, poštovní zřízenci, všichni mozní, kteří slouží státu a jiní ustanovení, kteří nemají žádného předběžného vzdělání.

Uvažujeme-li nejmenší příjmy, které má klerus, musíme říci, že dostane obyčejný zednický pomocník při dnešním zvýšení zednické mzdy více než farář a nádeník více než výpomocný kněz. Tak jest, pánové, tento stav postaven.

Pánové! Tvrdí se vždy, že nečiní klerus ničeho pro stát! To se vždy předhazuje a včera bylo téměř štváno proti tomu, že se klerus přirovnává k úředníkům. Bylo praveno: to nepatří dobromady, to se nehodí dohromady, nýbrž klerus je podřízen církvi a ta jej má vydržovati. Bylo řečeno, že klerus nestojí v žádném vztahu ku státu, nečiní ničeho pro stát a stát nemá též na něho vlivu.

Než, pánové, tato otázka byla právě učiněna.

Poukázal bych nyní k tomu, že stát má též povinnosti ku kléru. Nehledě na moment kultu, náboženství, moment duchovní správy, vede katolické duchovenstvo státu veřejné matriky. Je tomu více než sto let, co tyto vede. Obstarává

však též státu statistiku narozených, zemřelých, oddaných, má v evidenci rekruty, školní děti z nalezince a obstarává chudobní záležitosti, pokud tato práce souvisí s matrikami. Sestavuje výkazy k očkování, zeměbranců, zemřelých ku projednání pozůstalosti, nemanželských dětí v záležitostech poručnických a vykazuje úmrtí pensistů a invalidů. (Posl. Schuhmeier: Dělá se nepostradatelnou, může být však zcela dobře postrádána a nechť toho nechá!) No ano, nechá toho všeho, poněvadž to pan Schuhmeier chce. Dodává dále, pánové, materiál ku sčítání lidu, vyhotovuje vysvědčení chudoby a nemajetnosti, potvrzuje kvitance pensistů, dodává matriční listy pro trestance, vyhotovuje listy v záležitostech domovské příslušnosti atd. a to vše, pánové, pro stát zadarmo. (Živá veselost. Posl. Grössl: To není pravda!) Ale! (Posl. Grössl: Řekněte, jen co je pravda, ale to není pravda.) Prosím, pánové, duchovenstvo musí docela i papír a tiskopisy ze svého vlastního sáčku k tomu zaplatiti a kupovati.

To jsou poměry, pánové, které stávají v Rakousku již sto let. Počítejte, pánové, jen dohromady, co by to, kdyby měl v každé farnosti jen jeden všecky tyto práce obstarávat a za jejich obstarávání by dostával jen 400 K, za těch 100 let činilo za obnos 6 064 milionů K. Ten ušetřil klerus za tato léta státu.

Bylo dále poukázáno k tomu, že se jedná s klérem v Rakousku beztoho nejvýše spravedlivým způsobem. Ano, pánové, všecky stavy

obdržely k času přiměřené zlepšení, úředník, učitel, vojsko! Pro všechny se zakročilo, jen pro sedláka, pro živnostníka, pro katolický klérus, pro tyto tři stavy se neodvážil nikdo zakročit, nýbrž tyto stavy, obzvláště produktivní stavy hleděl každý vždy jen vykořistiti a vyssáti.

Chci jen na to poukázati, jaké koncesse byly učiněny industrijním dělníkům. Ale u kongruy tu se vždy protahovalo.

Pánové, stát není pouze proto povinen kleru, duchovním, poněvadž tito jistý počet prací pro stát vykonávají, které jsem právě před tím vypočetl, ne, stát jest, pánové, povinen též z církevního jmění, které bylo časem státem církvi odňato, a které jest spravováno jako náboženský fond již od doby josefinské a to praví též návrh výboru, který jsem právě označil — příjmy kleru napravit.

Ovšem, pravil včera jeden řečník, myslím, že to byl pan posl. Dr. Tschan — také takový vynikající katolík — že není správné, že se smí jen výnos náboženského fondu, jen příjmy, které nese, kléru vypláceti, ne ale, co jest nad to.

Musím tedy, pánové, na to poukázati, jak by ty statky náboženského fondu, církevní jmění — a máme mnoho takových předmětů, které byly svého času kléru odňaty, na př. kasárny, vojenské nemocnice, ústavy, které jsou většinou ve zrušených klášteřích nebo kostelích — již za Beusta většinou rozmrhány a jak se to dnes v náboženském fondu spravuje.

Kde stát platí za takové předměty, bývalé kláštery atd., v nichž umístil celé kasárny neb ústavy, snad 200 až 300 K nájemného, za něž by měl platiti nájemného 6.000, 8.000 až 10.000 K! (Posl. Wastian: Veliké lesy náboženského fondu ve Štýrsku byly prodány za babku!) Ano, dojista! Byly rozmrhány.

Jest k neuvěření, jak může někdo při tom ještě něco takového tvrditi.

Poukázal bych dále na to, že musí klerus ze svého dnešního majetku — který pouze spravuje, ale není jeho vlastníkem — ročně ještě zvlášť platiti velmi vysokou daň náboženského fondu.

A to se má snad stát, pro něhož klerus přece pracuje, jemuž odvádí kromě toho ročně vysokou daň náboženského fondu, sprostiti své povinnosti ku kleru, poněvadž to pan Schuhmeier a socialní demokraté (Posl. Mayer: A Tschan!) a ovšem Tschan, chtějí?

Co se týče požadavku 4.800.000 K, pravil ministr sám, že jest obnos ku krytí této sumy zde.

Bylo tvrzeno, že jest to ohromný dar kleru. Tu bych jen prosil, aby bylo vypočítáno, co při počtu duchovních připadne na jednoho z nich.

Pan Schuhmeier mluvil včera o 41.000; vezmu z toho jen polovici, poněvadž druhou polovicí jsou po většině řádoví kněží.

Rozdělte-li tyto 4.800.000 K, řekněme na 15.000 kněží, přijde na jednoho 300 K. To jest ten celý dar a ten celý hluk, který chce pan

Schuhmeier vyvolati. Bylo včera též tvrzeno, že neobdrží ničeho obyvatelstvo rakouské, že dostane něco jen klerus. Především bych, pánové, konstatoval, že stojí klerus v Rakousku v těsném spojení s lidem, že patří lidu, poněvadž z něho vychází, že se klerus nepřetržitě pro křesťanské obyvatelstvo zasazuje, že mu hledí přispěti ochranou a podporou a že byl vždy v zájmu lidu a s lidem proti židovsko-kapitalistickému vykořisťování a proti židovským kapitalistickým kruhům. Klerus jest rádcem sedláků, neboť sedlák nemůže jít k advokátovi a platiti velké výlohy, jde ku faráři a ne ku Schuhmeierovi, vzdor vši jeho učenosti, a farář mu dá vždy nejpoctivější radu, poněvadž farář se sedlákem v místě žije a žítí musí a jest jeho jedinou oporou a proto ta zášť sociální demokracie, která se také včera jevila zřetelně ve vývodech pana Schuhmeiera, pravil: To jsou naši největší protivníci a nepřátelé, kteří se dokonce za dobré volby modlí.

Pan Schuhmeier pravil, že se venku pro křesťanský svět ničeho neděje a že se sociální demokraté co možno nejvíce energicky pro lid zasazují.

Pánové, jest neslýcháno, jak se toho odvažuje, to tvrditi, kde se hledí se strany sociální demokracie proti stavu selskému a živnostenskému. Proti odstranění podvodu bursovního, podvodu loterního, proti reformě řádu živnostenského, proti zákonu o podomním obchodu, proti němu brojí, stále se jeví jejich zášť a nátlak ku

zničení proti těmto stavům. Dnes se vyhlásují za zástupce produktivních stavů, ačkoliv vždy jen pracovali v zájmu židovství a židovských kruhů kapitálu.

Víme — a nepravíme nic nového, pravím-li vám zde, co jest dokázáno a dnes v celém světě známo — že jest sociální demokracie jen ochranným zástupcem židovstva a zní podivuhodně, chce-li si hráti dnes na zástupce produktivních stavů.

Bude dobře, pánové, promluvíme-li též něco o církevním jmění. Pan Schuhmeier nám včera zde pravil, že bylo veškeré církevní jmění klérem samotným udáno.

Pánové, zajímavým bylo při tom jen — velmi dobře jsem se při tom bavil — že pan Schuhmeier poukázal na to, že to stojí ve výkazu c. k. statistické centrální komise rakouské. A pravil mi to třikráte; snad se obával, že mu nevěřím, anebo chtěl tím dokázati, že objevil dnes knihu mezi pětikrejcarovými a krvavými romány, které asi, jak soudíme z jeho důvodů, obyčejně čítá.

Poukázal jsem ve svých interpelacích před mnoha lety na výkazy statistické centrální komise z Inamy-Sterneku a snad to nyní objevil, poněvadž mi třikráte pravil, že z toho vyňal své údaje. 950 mil. K obnáší tedy dle jeho údajů jmění církevní. A potom ještě zvlášť detailoval mnoho jednotlivých majetností a udal ceny, které jsou obsaženy v těch 950 milionech.

Pan Schuhmeier nám sice jmenoval sumu, ale neřekl, z čeho vlastně toto jmění sestává.

Neřekl; že jest ve jmění obsaženo množství předmětů, které zcela ničeho nenesou, ano, které způsobují všechny ještě veliké výdaje k udržování jich. To jsou kostely a množství předmětů, které ničeho nenesou, tu jsou, jak se samo sebou rozumí, kláštery, tu jest v to zahrnuto množství ústavů, které slouží k humanitním účelům, k účelům chudnickým, nemocničním a vyučovací, z nichž ovšem se nedocílí žádného příjmu, nýbrž, které vyžadují ročně ještě velikých vydání k jich vydržování. Spočítám-li pouze tyto klášterní budovy, a všechny jiné budovy, vyjde z toho více set milionů, které ničeho nenesou.

Pan Schuhmeier nám ještě dále vypočetl množství cen takových jednotlivých majetností a pozemků, které patří na příklad ke klášterům atd.

Jest správné, že takové majetky existují, jsou i vykázány; má na př. jeden klášter 2000 jiter pozemků, druhý tolik a tolik pozemků. Nechť však jde pan Schuhmeier k takovému klášteru a koupí si od něho několik jiter pozemků, tu uvidí, jakých obtíží bude mít, jak bude musit běhat k místodržitelství a ke všem úřadům, které k tomu musí dáti teprve svolení, poněvadž klášter nemůže jimi o své újmě svobodně nakládati. Kláštery, vztažmo řády, které mají takový majetek, jsou vlastně jen jich správci, kteří musejí ročně odváděti vysokou daň náboženskému fondu z těchto svých majetností, a ostatek, který jim zbude z nepatrného hospodářského výtěžku, musí použiti pro

klášterní klerus, k vydržování far atd. Takovým se jeví býti církevní jmění v Rakousku.

A co podniká obec právě v oboru lidumilnosti, podporování chudých, ošetřování nemocných atd.? Bylo k tomu poukázáno, že chodí klerus žebřati. Ano, pánové, bohužel, že musí klerus v katolickém Rakousku k účelu lidumilnosti, staveb kostelů a při jiném zakládání u obecnstva jíti žebřati, ale on žebřá a prosí a křesťanští spoluvěřci mu dávají něco dobrovolně.

Klerus nepostupuje tak jako sociální demokraté, kteří dělníka téměř ubíjejí — dle zásady: Rozrazím ti lebku, nechceš-li býti mým bratrem — nedá-li jim ničeho a nejde-li s nimi, kteří docela i nutí, aby jim v továrnách dělníci, kteří nepatří k jejich straně, dávali příspěvky. Na tom stanovisku nestojí katolická církev.

Ale, pánové, pan Schuhmeier a též mnoho jiných druhů používají přece zase vyžebřaných peněz církevních tím způsobem, že posílají své děti do chudinských, nemocenských a vyučovacích ústavů klerikálů, aby byly při podělování chudých všudy od kléru také socani, od spolků sv. Vincence atd. též poděleny. Pan Schuhmeier včera sám dokazoval, že existuje 26.000 řeholníků; jest množství far, které musí býti vydržovány od klášterů a jsou mnohé kláštery dnes skutečně v tom postavení, že sotva vyjdou a že musí být nejpotřebnější opravy na farách často odkládány, poněvadž zde není prostředků.

Pánové, pravil jsem panu Schuhmeierovi, ať vystoupí jen proti Rothschildovi, nechť si ho jen

trochu lépe prohlédne a označí jeho jmění a tu pravil: Přijdu již k tomu, počkejte jen trochu! Ale potom jsme neslyšeli ničeho více; nadávkami a jiným podezíráním církve a kléru se provinil a zpět na Rothschilda nepřišel již.

Předsevzal jsem si, a považuji to za svou povinnost, abych pana Schuhmeiera trochu polehtal a jemu pomohl. Pánové! Jak vyhlíží jmění Rothschildovo? Veškeré jmění církve v Rakousku — to jsme slyšeli od pana Schuhmeiera samotného — obnáší 950 milionů, a jest s podivením, že se při každé takové příležitosti, která přichází ve veřejnosti a k níž stojí klerus v nějakém spojení, toho jest židovsko-kapitalistickými kruhy vždy k velkému štvání proti církevnímu jmění vyžítkováno. Jak se samo sebou rozumí, nepovídá se ničeho o tom; že tyto pozemky a zařízení, které jsou investovány, slouží většinou veřejnému blahu.

Než, pánové, konstatujme nyní, jak vyhlíží jmění Rothschildovo. Prosím: Ano jest všecken majetek kleru intabulován a stojí pod dohledem a kontrolou státní, není správné, co pravil včera pan Schuhmeier a páni sociální demokraté. Ano, to udali, to není pravda, bude mnohem více! Obrátil bych právě toto vyjádření, které včera ráčila dáti sociální demokracie, na jmění Rothschildovo. A tu bych podotkl — stálo to ve všech listech, jen jak se samo sebou rozumí, ne v židovských listech, ty nepřinášejí ničeho takového — že bylo přiznáno při závěrečné bilanci Rothschildova jmění roku 1901 pouze v Rakousku

aktivní saldo — jen vídeňského domu Rothschildova, ne všech — 11,116 594 milionů korun. Pouze vídeňský dům Rothschildův vykazoval roku 1901 11.000 milionů korun!

Ano, pánové, co jest těch 900 milionů celého církevního jmění v Rakousku oproti jmění jednoho jediného Rothschilda?

Ano, čím jest zúročitelné jmění církevní! Přirovnáte-li díl zúročitelného jmění církevního ke jmění Rothschildovu, jest to pouze 40. dílem jmění Rothschildova, které má pouze v Rakousku!

Víte, pánové, co nese jmění přes 11.000 milionů K a — dejme tomu, že toto aktivní saldo, tento výkaz jest správným, ačkoliv víme, co se při velkých podnicích zamlčí, jak mnoho rezervních fondů atd. se zamlčí, aby se aktivní saldo zdálo co možno malým — co nese toto miliardové jmění za úroky?

Vezměme zúročení jen 4 proc., ačkoliv pracuje velkokapitalismus se zcela jinými procenty se 30, 40 i 50 procenty, neslo by jmění Rothschildovo ročně 440 milionů K. To musí platiti obyvatelstvo rakouské, neboť to má vídeňský dům samotný.

440 mil. K jest zúročení kapitálu Rothschildovo: Kdybychom chtěli jíti dále, mohli bychom se tázati: Co by potom musel dům Rothschildův platiti v Rakousku daní?

Táži se pana ministra financí, kolik platí dům Rothschildův daní z příjmu. Nejméně 20 milionů činí daň z příjmů za tuto sumu.

Proč se neozývají sociální demokraté a Schuhmeier? Tu pojednou zmizí, tu jich není již viděti. Otázka, kolik platí Rothschild, jest zřejmá. Přece bychom to měli jednou věděti.

Co se všechno podniká velkokapitalistickou stranou, aby bylo obyvatelstvo rakouské vykořistěno! Poukázal jsem k tomu snad ve 20 interpelacích. Při cukru na př. se vykořisťuje obecenstvo kartely a monopolem. Tu se musíme skutečně velice diviti, že nevystupují sociální demokraté proti tomu, nýbrž tak velice proti církevnímu jmění, jež jest přece většinou lidumilným účelům a blahu lidu věnováno, mezi tím, co takové obnosy přehlédnou.

Rothschild sám přijal z petrolejových dolů v Baku v jednom roce 34 milionů.

Tak se vykořisťuje obyvatelstvo každým směrem, tu se sociální demokracie neujmá obyvatelstva, štvě jen proti křesťanskému lidu, proti selskému a živnostenskému stavu, proti křesťanskému knězi. To jest jejich hlavní úlohou. Ví, že tím vzbudí největší zmatek ve státě a ve společnosti. Ale velkokapitalistické kruhy potřebují tento zmatek, aby mohly obyvatelstvo tím nenuceněji vykořistiti.

A nyní, pánové, jděme o něco dále. Pan Schuhmeier vyjádřil se otevřeně: My dělníci rakouští uplatníme nyní náš vliv, zaujmeme stanovisko proti katolické církvi a proti kněžím, chceme, aby byl stát odloučen od církve a škola od církve.

Zdá se, že to panu Schuhmeierovi volební reformou, která byla přijata, vstoupilo do hlavy. Zdá se mi, že se považuje již vládcem celého křesťanského národa v Rakousku, jemuž přímo velí.

Z těch mnoho milionů dělníků v Rakousku jest jen několik set tisíc sociálními demokraty, kteří se dají těmito pány vůdci zde, kteří pracují jen v zájmu židovství v Rakousku, svést.

Jest s podivením, jak si mohou pánové osobovati mluviti jménem veškerého dělnictva rakouského.

Jest několik set tisíc lidí v celém Rakousku, kteří se jimi nechají chytiti.

Sociální demokracie litovala již často ve veřejných schůzích, že při její straně panuje tak veliká fluktuace. Že se mladí lidé hrnou, jest u takových chlapců pochopitelné, kteří jsou vnímaví pro takové fráse. V sv. Hypolitě svolali poslední neděli dokonce schůzi učednickou a všude hledí vtáhnouti v to mládež.

Starší, poctivý dělník nedrží s takovou stranou, poněvadž jest přesvědčen, že pracuje na zničení obyvatelstva, aby mohla nechat lid velkokapitalistickými kruhy, které sociální demokracii uvedly v život, a které pro ni též vždy se zasazují, lépe vykořistiti.

Pan Schuhmeier se též vyslovil o „Volné škole.“ Mínil, — a bylo z něho téměř slyšeti touhu — že to není u nás v Rakousku tak daleko jako ve Francii a že se nemůže zde tak vystoupiti jako sociálně-demokratické, zednářské

a židovsko-liberální ministerstvo, jež jest tam v čele. Jest sice o to i v Rakousku všemožným způsobem usilováno. Vidíme, jak kráčí dvorní rada Hock se svými druhy (židovskými) v čele volné školy, aby dostal do ruky mládež a vliv na její vychování. Poměry, jaké jsou u nás v Rakousku od desítiletí, jsou zaviněny tollerancí, jíž se užívá proti takovým kruhům „shora“. Poměry, které se objevily v posledním čase, musí skutečně každého poctivého člověka, každého křesťana co nejvíce rozjitřiti.

Bojuje se otevřeně proti náboženství, křesťanskému lidu, proti církvi, víře a mravu, manželství, rodině a škole atd., jak to zde činí i pan Schuhmeier. Má býti náboženství a solidarita křesťanského lidu zničena. A jaké následky se ukázaly! Ohromná hrubost a zdivočení jednotlivých kruhů lidu jsou následkem. Čtěte naše denní listy. Denně tam naleznete celé řady zpráv o nesolidnosti a nejistotě ve všech oborech, hospodářského života, o nesčetných zločinech a loupežích, vraždách, krádežích a podvodech, násilných skutcích a proviněních proti mravnosti. Jedno se řadí na druhé. Mravní zpustošení u nás v Rakousku stále vzrůstá a můžeme obzvláště my ve Vídni o tom vypravovati, neboť to došlo zde v říšském hlavním městě, ale též v kraji tak daleko, že se organisují nejen dospělí, nýbrž i školní děti ke zločinným spolkům, že se oddávají školou povinní děti v nejněžnějším věku prostituci a že skandální processy nejhoršího druhu nepřetržitě na sebe se řadí.

Mám za to, že jest socialní demokracie od židovské strany a od strany velkokapitalistické hýčkána, že jsou potěšeny, že jim připadne socialně-demokratickými vůdci část dělníků. Ale k celé té věci má přece křesťanský lid rakouský, který jest ve velké majoritě, vážné slovo promluvit, ne pouze vůdcové socialní demokracie, nýbrž davy lidu, selský stav a živnostenský rozhodnec a děkují právě katolickým kněžím, že se tak energickým způsobem pro zájmy křesťanského lidu zasazují.

Že bude o to postaráno, aby se stalo konečně též něco pro davy lidu, pro produktivní stavy, k tomu doufám, že se snad naskytne příležitost v nejbližším zasedání sněmovny. V tomto privilegiálním parlamentu, v němž byl vliv velkokapitalistických kruhů tak velikým, že pod ním stála i vláda, se nemohlo ovšem ničeho dosáhnouti. Tu mohli bráti také socialní demokraté vynikající úlohu; myslím ale, že když budou konečně davy obyvatelstva rozhodovati hlasovacími lístky, bude sotva možno, aby bylo i v novém zasedání sněmovním dále tak hospodařeno.

Stav selský a živnostenský se při všech možných potřebách státních, zemských, obecních a okresních přibírají a jest přece tak mnoho jmění a tolik peněz, které jsou v rukách státu a které se nikdy pro potřeby lidu nevezmou, nýbrž vyhazují se po většině pro velkokapitalistické kruhy.

Poukazují na těch 160 milionů, které byly po osm let jen jako cukerní premie těm málo cukrovarním továrníkům a spekulantům dávány, aby mohli v cizozemsku cukr promrhati.

Co by se za to bylo mohlo zaříditi v Rakousku? Bylo by se mohlo úředníkům a mnohým jiným tím pomoci.

Poukazují mimo to k tomu, že velkokapitalisté tahají ročně při každé potřebě lidu sta milionů. Pouze při cukru, kde byla cena po celých osm let 46 kr. a cena výroby cukerní jen 12 kr. za kilogram, činilo to roční zisk 236 milionů, které byly lidu ukradeny, a na tomto lupu se účastnil také stát, poněvadž vybíral daň spotřeby cukru 19 kr. za kilogram a továrníkům polovici jejich zisku vzal.

Tak je tomu při petroleji, tak je tomu při uhlí, tak je tomu při všech ostatních potřebách.

Zde se musí konečně zakročiti. Kde má Rothschild svých 11.000 milionů, kde byly tehdy jako bilance vykázány? Kde je má? Ve státních papírech, akciích, u severní dráhy? Tu sociální demokracie proti tomu nevystoupila! Ano, proti Jeitelesovi vystoupili, poněvadž byl Jeiteles pouze Rothschildovým správcem, ale o Rothschildovi neztratili žádného slova!

Tak se křesťanský lid v Rakousku neslýchaným způsobem podvádí a vykořisťuje. Stát vydává sta milionů za stavby přístavů, za vývoz atd.; na čí prospěch? Pro velkokapitalistické

spekulanty; ale pro obyvatelstvo není ničeho viděti. Když chudšas požádá za několik krejcarů, praví se: Můžeme to jen dát, uložíme-li obyvatelstvu novou daň. Pohlédněme na zlepšení úřednických platů, jež bylo ustanoveno.

Jest neslýchané, pánové, že obdrží nižší úředníci IX., X. a XI. hodnostní třídy 200 K, vyšší ale 1000 až 2000 K zlepšení. Sluhové a množství malých lidí, jako venkovští poštmistři a malí úředníci neobdrželi všichni ničeho, ti se tím těší, že se řekne: Ano, již se postaráme! Jest neslýchané, pánové, jaké hospodářství dosud v Rakousku panovalo, a socialní demokraté jsou nosiči, bořícími berany pro tyto židovsko-kapitalistické kruhy. Chtějí sami vyvolati v křesťanském obyvatelstvu vzájemně třídní zášť a boj. To, co nyní činí velkokapitalismus, židovství v celku se svými mocnými prostředky, se židovským tiskem, se svým štváním. Toto štvání lidu v ohledu národnostním, náboženském a politickostrannickým, to obstarávají tito socialně-demokratičtí vůdcové v malém. Jdou ruku v ruce, ale křesťanský lid pozná dnes poměry a svým vystoupením proti kartelní správě, svým nahlednutím v poměry toho docílil, že se rozhodla vláda pro volební opravu, a obyvatelstvo obrátí v budoucnosti svůj zřetel též na ony kruhy které pracují pouze k jeho zkáze a zničení. Tím končím.“

Dále odpověděl socialistovi Seitzovi křesťanský social Steinwender následující:

Vysoká sněmovno!

Poslancem Seitzem zastoupenému principu, že se má každá církev starati o potřeby kultu, udělil pan ministr pro futura částečného souhlasu. Ale o to, co se v budoucnosti stane, se nejedná. Dnes je jednou tomu tak, že se v Rakousku od císaře Josefa II. stát do těch poměrů míchá a proto i přispívá ku potřebám katolického kléru. Ovšem přispěl s počátku stát pouze k tomu potom, ukázala-li se toho potřeba a — jak se v kabinetním listu ze dne 17. ledna 1783 doslovně praví — pouze potom, nebylo-li nikde žádného přebytku. Tedy ne potom, stačí-li nadbytečné příjmy církevní, aby byla potřebná místa a kněží podporováni.

Dle ustanovení císaře Josefa II. měl řeholní klerus veškerý přebytek nad potřebné vydati a později 75% z něho. Z toho se vymanil klerus nesprávnými, nebo řekněme zastaralými frásami. Nevypadlo konečně ničeho, ačkoli měl klerus 75% nadbytku odvésti. Ale ještě motivovaná zpráva ku zákonu o příspěvcích ku náboženskému fondu praví, že se má kongruový doplněk vydávati pouze z církevních pramenů.

Též vláda to tehdy popřela, že má stát prostředky a povinnost, aby to hradil ze svého. To bylo stanovisko vlády r. 1874.

Tomu jest nyní jinak, a sice nejen u nás, nýbrž i v jiných státech.

Také v jiných státech se odvádějí příspěvky, jak je to v motivované zprávě výboru podotknuto,

jako na př. ve všech německých státech, ve Švýcarsku atd. Tyto příspěvky mohou býti též ospravedlněny tím, že je to jednotlivým chudým obcím nemožné, nahraditi výdaje pro kultus. Může se tedy říci, že nastoupí stát tam, kde nejsou obce s to, aby poskytly z vlastních prostředků duchovnímu správci patřičnou existenci.

Tyto státní příspěvky mají však dle mého mínění více podkladů.

Předně se má skutečně přibrati to, čeho může býti ze příjmu bohatých obročí, biskupství, klášterů atd. použito a teprve potom má stát přispěti, nestačí-li již tyto přebytky.

Za druhé by měly býti pouze nuzné obce podporovány. To se stává na př. v Prusku; stát ustanovuje tam příjmy katolických a evangelických farářů, ale povinnost, tyto příjmy platiti, mají nejprve obce a jen potom, není-li to obec vstavu, přispívá stát. Tomu u nás tak není; nehledí se u nás na to, jsou-li obce, t. j. příslušníci vyznání s to to zapraviti, nýbrž sáhne se bez výjimky jednoduše do sáčku státního.

Za třetí důvod bych uvedl, že má kongrua pouze to doplniti, co nenesou skutečně příjmy obročí. Musil by tedy zjištěn skutečný příjem obročí a potom by teprve stát k tomu měl chybící přidati.

Také této zásadě není u nás vyhověno, nýbrž jsou, jak později ukáži, fiktivní fásse, kteréž fikce jsou ostatně také stávajícím zákonem odůvodněny a jaksi ospravedlněny.

Co se týče prvního bodu, že mají bohatá obročí, biskupství, kláštery atd. své přebytky pro potřeby bohoslužebné chudých obcí odváděti, měl by k tomu účelu sloužiti zákon, týkající se příspěvku ku náboženskému fondu. Dle původního ustanovení měla by tato daň náboženského fondu, jak se krátce jmenuje, nésti 2,700.000 K. To však nenesla nikdy. Již panská sněmovna učinila jisté změny ve vládní předloze, že byl ustanoven příjem z této daně nebo těchto příspěvků jen 2,000.000 K a také toho obnosu nebylo dosaženo. Nejbližšího roku po vstoupení v platnost tohoto zákona činily příjmy této rubriky 1,750 009 K, deset let později již jen třetinu z toho, totiž 616.000 K a r. 1897 pouze 563.000 K. V letoším rozpočtu naleznete obnos ten o něco vyšší, totiž asi 700.000 K. Obnosu toho však nikdy není dosaženo, skutečný výsledek zůstává pravidelně za rozpočtem. To přichází právě odtud, že bohatá obročí, biskupství a kláštery se tomuto příspěvku vyhýbají. Činí to přesně tím, že nesprávně přiznávají, a sice přiznávají zase nesprávně částečně dle ustanovení zákona samého, předpisujícího, že nemusí udávati své skutečné příjmy, nýbrž u pozemků na př. pouze katastrální výnos. Po té se pro vlastní potřeby přiměřeně nebo více než přiměřeně napočítá a zbude-li potom ještě něco, věnuje biskup, klášter nebo bohaté obročí zbývající peníze ku nějaké stavbě kostela, k čemu dá vláda z uměleckých a jiných ohledů vždy povolení, aby státu ničeho nepřipadlo.

Tak se jeví s výjimkou Dolních Rakous, kde jednotlivé kláštery ještě něco platí, za to se dovedou veliké kláštery a biskupství z tohoto příspěvku pravidelně vymaniti. V tom ohledu slíbila vláda, jak přítomná, tak i předchůdce nynějšího ministra, že ustanovení o příspěvcích k náboženskému fondu budou změněna. Setrváme na tom, aby byl příspěvek moderním způsobem tak upraven, aby byl odveden skutečně přebývajícím příjmem, tedy aby byl pro příspěvek vzat docela jiný základ než dosud, kde to jest jmění, jehož cena se může libovolně udati.

Mezitím, co se bohaté kláštery a biskupství placení vyhýbají, platí stát příjmy zbytečných biskupství téměř úplna. V Dalmacii máte na př. jednoho arcibiskupa a pět nebo šest biskupů. Arcibiskup má kromě toho pět nebo šest kapitulárů a šest vikaristů. Všichni ti lidé jsou placeni státem. Pouze arcibiskup ze Zadru má na př. 28.600 K od státu. Podobně je tomu u ostatních biskupů.

Nemyslím, že jest mravnost Dalmatinců tak hluboko pod průměrem, že potřebují pateronásobný počet biskupů než jiní. (Posl. Biankini: Měli jsme dříve dvakráte tolik.)

Dřívější biskupové měli jen tolik, co neslo obroč, kdežto dnes to platí stát. Bylo by pro Dalmacii mnohem lépe, kdyby se staral stát o pozvednutí plodin v zemi, než o to, aby tam bylo tolik duchovních pánů. (Posl. Biankini: To přichází od konfigurace země!)

Prosím, pane kolego, máte dojistu tak hodně faráře, že nepotřebují stálého dohledu biskupů.

Nechme ostatně Dalmacii na pokoji a podívejme se do Štyrska. Tu jest mezi Štyrským Hradcem a Mariborem — nevím, jak se ta stanice jmenuje, překrásný knížecky vypadající zámek. (Posl. Dobernig: Ehrenhausen!) Ano, Ehrenhausen, tu panuje jistý Kohn, proti tomu nemám zcela ničeho, že tu a tam nějaký pán, jménem Kohn, přijde do Štyrska a usadí se tam. Je to ale pensionovaný, vyhnaný arcibiskup. K čemu to? Bylo by mnohem užitečnějším pro chudé duchovní, kdyby dostali něco z toho, co vzal Kohn příliš mnoho a strčil do kapsy. Očekáváme, že podá vláda v nejbližší sněmovně předlohu, jíž bude příspěvek ku náboženskému fondu tak upraven, že bude velká část, ovšem ne všechno z toho, co bude více potřebí, co dnes povolíme, kryto.

Za druhé vyslovuji zásadu, která se jeví býti oprávněnou a platí na př. též v Prusku, aby stát pouze tam přispěl, kde toho nemohou činiti obce. To se u nás docela pomíjí. Taková chudá protestantská obec platí mnohdy 50% i více přímých daní pouze pro kostelní službu, co tedy tyto chudé evangelické, většinou v horách ležící obce útratami náboženského cvičení ohromně jsou přetíženy, poskytujeme my zde zámožným obcím a nejbohatším městům státní podpory, kterých docela nepotřebují. To bude při definitivní úpravě snad též změněno.

Nyní přichází ale bod, o němž mám za to, že by měl býti již nyní změněn, to jest nesprávné přiznání. Povolujeme přídavky jen proto, poněvadž se duchovním správcům špatně vede, proto máme zlepšení pouze oněm duchovním správcům povolit, jimž se vede špatně. Z toho následuje, že by měl býti vlastní příjem faráři dle pravdy přiznán. To se neděje a nemůže díti, poněvadž stávající zákon ze dne 19. září 1898 výslovně opak toho předpisuje. Předpisuje totiž, že má býti čistý výnos z pozemků pouze v té výši přiznán — nesmí ani více udati — jak se jeví ku vyměření pozemkové daně, tedy dle katastrálního čistého výnosu. Chtěl-li by farář skutečný příjem, na př. dle pronajmací smlouvy přiznati, nesmí toho učiniti, nesmí říci, co skutečně obdrží, nýbrž smí pouze to udati, co se jeví jako katastrální výnos. Právilo se ovšem také ve výboru, že je často katastrální výnos vyšší — při přítomném špatném stavu obilní sklizně — než skutečný výsledek. Tomu přece není všeobecně tak, jak dalece poměry znám. Farář má pravidelně nejlepší pozemky a spravuje je zřídka ve vlastní režii, nýbrž je pronajme. Dostane-li pronajmutím méně, než co činí katastrální výnos, nechť také méně vpočítá. Tu se zase praví, že by to činilo mnoho obtíží. Můj Bože! Každý jednotlivec z těch mnoha statisíců poplatníků musí udati skutečný výnos, a sice ne podle katastrálního výnosu, nýbrž musí udati přibližně skutečný výnos. A tu hledí ještě berní úřad, tak zvané skutečné výnosy skutečně fiktivně vy-

šroubovati. Co se může dít při tolika statisících poplatníků, proč se to nemá státi také při těch několika tisících majitelů obročí?

Potom jest na př. ustanovení, že se mají naturální příjmy jen s dvacetiprocentní srážkou vpočítati. Proč? Jsou naturální příjmy, které by měly býti již jednou odstraněny, udává se beztoho jich cena velmi nízko. Z té beztoho již nízko udané ceny odpočítá se ještě jedenkráté 20⁰/₁₀. Proč? Poněvadž se chce, aby vyšlo co možná málo jako vlastních příjmů.

Po té se přiznávají poplatky štolové ne dle skutečného příjmu, nýbrž dle paušálního obnosu, který jest ustanoven od zemského úřadu. Nikdo se netáže, kolik činily skutečné štolové obnosy, nýbrž udá se jednoduše nějaký paušální obnos, pravidlem mnohem menší, než jest skutečný obnos. Proč to nemá farář dle pravdy — má to býti přece vzorem pravdomluvnosti — udati, co má?

Dále jest vyňat ze vpočítání výnos mší. Ano, proč pak? Chceme přece jen tam přidati, kde jest nouze. Dosáhnou-li příjmy farářovy výnosem mší onen obnos, který zde ustanovíme, nepotřebuje týž žádného doplňku od státu.

Kromě toho by to bylo velmi dobré, to konečně jednou odstraniti. Hledte, ta okolnost, že se nevpočítá výnos mší, svádí lidi, že zřizují nadace mešní a tak se zřizují mešní nadace, při čem by pohnutka úplně odpadla, kdyby se tím příjmy farářovy nezvětšily. Tento simoni-

stický ráz, který jest nyní, měl by býti přece odstraněn. ●

Mělo by se vrátiti ke praxi staré církve před čtvrtým lateránským koncilem z roku 1215. Až potud platilo slovo evangelisty Matouše, 10 kap. 8 v., kde praví: „Zdarma jste obdrželi, dejte také zdarma!“ co ovšem potom 1200 let později to prohlásil lateránský koncil jako „laudabilis consuetudo,“ přijímati peníze za církevní výkony.

O tom jsou mínění různá. Jeden koncil se vyjádřil tak, druhý zase jinak. To není žádnou věcí víry, to jest věc správy duchovní.

Snad jest nynější papež jiného mínění a bude tedy s tím srozuměn, aby tyto poněkud zastaralé věci konečně zmizely. (Posl. Perners-torfer: Žádáte, aby byl katolicism zase křesťanstvím? To by bylo mnoho!)

Přicházím ke konci, pánové, a podotýkám ještě jedenkrát toto: Vzhledem k jednomu stanovisku, které jsem podal, že se mají nejprve přibrati bohatá obroč, dala vláda ujištění, nebude-li příští sněmovna příliš klerikální, že bude tato přípověď snad také dodržena.

Vzhledem k druhému stanovisku, že má býti totiž podpora na nuzné obce omezena, mám za to, že se při konečném upravení látky této, k tomu také vrátíme.

Odstranil bych nyní nejvíce nepříjemnou část, totiž fiktivní přiznání příjmů a proto činím ke předloze tento dodatečný návrh:

Jako příjmy se mají počítati všechny s dotyčným místem spojené stálé nebo se měnící příjmy, poslednější dle tříletého průměru, vyjímaje cenu naturálního bytu.

Na příjmy z vedlejších úřadů na př. vyučování náboženství, duchovní správa v ústavech a pod. se nebere zřetele.

Dle toho vystupuje z platnosti v § 202., odd. 5. zákona ze dne 25. října 1896 ř. z. č. 220, obsažené zvláštní ustanovení o přiznání ke zdanění duchovenstva. Rovněž vystupují z platnosti ustanovení § 4., 6., 7., (alinea d.) zákona z 19. září 1898 ř. z. č. 176.

Mám za to, že jste pánové, neshledali z těchto mých slov žádného nepřátelství ku kléru. Jsem proto, a přeji si, aby byl úděl těchto chudých lidí, jichž úděl a život částečně sám znám a mezi nimiž mám ještě dnes i mnohého mi milého druha ze školních dob, zlepšen a přeji si, aby se to stalo rozumným a též pro svobodomyslné přijatelným způsobem. (Souhlas). To se stane, vezmeme-li nejprve ty, kteří mají mnoho (živý souhlas), že se podpora omezí na mezník, že se konečně zavede pravda, jejímiž kněžími jsou též katoličtí duchovní správci, do přiznání příjmu.

Tím vám doporučuji svůj změněný návrh. (Živá pochvala).

VI. Truchlivé účinky hanobení a štvaní proti kněžím.

Známkou úpadku náboženského a mravního života jest stále se vzmahající surovost.

Popíráme rozhodně, že dnes mravnost lidu stoupá. Pravý opak dokazuje kriminální statistika.

V Rakousku bylo odsouzeno:

a) pro zločiny

	r. 1903	r. 1904
	počet osob	
pro urážky Veličenstva	646	581
pro vyhrožování úředním osobám	7.541	7.589
zúmyslné pošk. cizího majetku	2 041	2.220
pro nebezpečné vyhrůžky	2.100	1.968
pro zločinné smilstvo	3.137	3.002
rušení náboženství	395	358
vraždy	1.018	1.089
zničení mateřského plodu	263	304
těžké poškození na těle	12.913	12.838
krádeže	34.917	36 367
veškeré zločiny dohromady	82.111	82.303

Počet zločinných případů každého roku stále stoupá.

Strašlivý je přímo počet zločinů násilného smilstva. Ve skutečnosti pak přijde před soud jen malý díl toho, co se zločinů toho druhu do roka stane. Většina obětí těchto zločinů se stydí jíti k soudu. Socialisté a židé zde hrají vynikající úlohu.

b) pro přečiny bylo odsouzeno osob:

	r. 1903	r. 1904
počet všech přečinů	19.195	18.626
z toho vynikají přečiny urážky		
katol. církve	698	743

Tyto případy tupení katolické církve v socialistických novinách a na schůzích stále rok od roku se množí.

c) počet přestupků:

	r. 1903	r. 1904
mladiství zločinci	2.909	2.782
počet veškerých přestupků	1,672.866	1,628 326

Již tyto pouhé číslíce ze dvou roků kriminální statistiky nám podávají nezvratný důkaz, že mravnost, vzdělanost mezi lidem upadá.

Zvláštní známkou naší zkažené doby jest neobyčejná nenávisť sociálních demokratů a nevěrců všeho druhu k osobám stavu duchovního. O tom by se daly psáti celé knihy. Podáme zde jen několik případů.

Následkem stálého štvání v socialistických listech „Právu Lidu“, „Rovnosti“, „Záři“, „Červánkách“. Kde se stále tvrdí, že v kostelích

a na farách i klášterech jsou stále peníze a poklady, stávají se časté případy vloupání do farních budov a do kostelů.

Denní zprávy oznámily následující případ:

„Na Moravě ve Velkém Petřvaldě v okresu přiborském dostavil se dne 24. dubna 1907 k panu faráři vdp. Ferd. Kotkovi neznámý mladý muž se žádostí o výtah z matriky. Předstíral, že se má dostaviti k odvodu a žádal, aby farář dopsal na farní úřad v Modřicích a cestou úřední opatřil mu opis. Zároveň udal nepravé jméno a data o narození. Zatím, co p. farář činil si o věci zápisky, prohlížel si mladík bedlivě okolí. Farář přislíbil mladíkovi, že mu žádaný doklad opatří, aby se ve čtyrech dnech opět přihlásil. V předstínaní farní budovy stanul mladý muž a tvářil se, jako by si upravoval šat. Zatím vešla hospodyně, Leonora Kocianová, k p. faráři Kotkovi, jenž jí oznamoval, že za čtvrt hodiny musí jíti do Malého Petřvaldu, poněvadž tam má ve škole náboženství. Než skončil rozmluvu, vytratil se mladý muž z fary a kráčel směrem k Malému Petřvaldu. Zatím pak potuloval se v okolí fary. Neminulo ani čtvrt hodiny, když z nenadání spatřil kráčet cestou p. faráře . . . Když p. farář zašel, vrátil se pak do vsi a ubíral se na faru. U dveří stanul a zazvonil. Otevřely se dveře a hospodyně Leonora Kocianová se tázala, čeho si přeje. Neznámý odtušil, že jí musí něco důležitého říci a na její pokyn vstoupil do pokoje. Když hospodyně zavřela dveře, vyňal rychle nůž, vrhl se na bezbrannou ženu a povaliv ji, jal se

ji rdousiti a nožem bodati do prsou a do hlavy Kocianová se zoufale bránila, ale marně. Její volání o pomoc zaslechly ženy, jež ubíraly se podél farní budovy a způsobily na návsi pokřik. Záby shromáždil se pak před farou zástup lidí, kteří jali se dobývati do farní budovy. Když zlosyn, jenž stále ještě zápasil s Kociánovou, zaslechl praskání dveří a rozčilený rozhovor na pomoc přichvátavších mužů, odskočil od smrtelně zraněné ženy, pádil na chodbu a zadním východem uprchl na dvůr, odtud přešel zahradou. Zatím vnikli mužové do farní budovy a našli Leonoru Kocianovou v pokoji v tratolišti krve. Přivolaný lékař dr. Jaroslav Jahodář poskytl smrtelně zraněné ženě první pomoc, načež ji dal dopravit do nemocnice, kdež Kocianová zranění následujícího dne podlehla. Po útěku z fary vyčistil si vrah z oděvu krvavé stopy a potuloval se po okolí Příboru. Četnictvo zvědělo, že mladý muž, na něhož se popis vraha hodil, byl viděn dne 25. m. m. odpoledne na pokraji lesa Březiny. Okamžitě byla vypravena do lesa hlídka několika mužů, která ještě téhož večera vraha v lese vypátrala a zatkla. Mladý muž dopraven byl nejdříve na četnickou stanici, kdež podroben byl výslechu. S počátku čin svůj zapíral. Ale konečně se přiznal a udal, že jest 30 roků stár, jmenuje se Josef Bažant, jest nádeníkem a pochází z Přízřenic u Brna. Před krátkem odpykal si delší trest těžkého žaláře na Borech u Plzně a od té doby se potuloval na Ostravsku. Na faru ve Velkém Petřvaldě šel prý s úmyslem, aby si

nějakým způsobem opatřil peníze. Použil lži o výtahu z matriky. Zločinným úmyslem zanášel se již při původní návštěvě, a když zaslechl, že P. Kotek odejde do školy, umínil si, že se na faru vrátí a zavraždí hospodyni, aby mohl nerušeně krásti. Zpráva o zločinu způsobila v kraji veliký rozruch.“

Dne 31. května 1907 přinesly denní listy následující zprávu:

„Vyloupil kostel. Ze Sobotky. (Původní zpráva.) Dne 17. t. m. vloupal se do kostela ve Voseku Karel Mikousek, čeledín u p. Bernarda z Vesce a spáchal tu značnou krádež a zpustošil kostel. Mikousek přešel ohradní zeď hřbitova, kde zpustošil hřbitovy a ulomil železný kříž. Na to vnikl do márnice, odkud vzal dlouhé prkno, po kterém vylezl k oknu kostela. Skočil na oltář a tento rovněž zpustošil. Skříňku skleněnou, v níž byla socha Panny Marie, rozbil a uzmul z ní veškeré skvosty. Při tom počínal si tak neurvale, že ulomil sošce hlavu. Též do sakristie vnikl a chtěl vypáčiti skříň s kalichy. To se mu však nezdařilo. Přelamal též žerdě korouhvi a korouhve po zemi rozházel a pošlapal. Na to zase oknem uprchl ke Spěšovu. Zde se vloupal do pazdery do světnice dělníka Donáta. Vyrušen dětmi schoval se ve chlívků, odkud pak uprchl do Železnice u Jičína. Tam byl četnictvem zatčen. Při svém zatčení přiznal se i ku krádeži a vyplnění kostela v Nepřívěci. Zatčený Mikousek dodán byl mladoboleslavskému krajskému soudu.“

Dne 1. května 1907 přinesl „Čech“ tuto zprávu:

„Socialistův útok na faru. Minulou sobotu před 12. hodinou v noci byli ve faře v městečku Vladislavi na Moravě vyburcováni ze spánku. Chvilí ozývalo se bouchání na farské dveře, pak různé nejsprostší nadávky a vyhrůžky a konečně zařinčela okna! Jedenáct velkých zrcadlových tabul bylo rozbito. Pan farář, zem. poslanec vdp. Arnošt Tvarůžek, nebyl doma, pořádal voličské schůze. Jeho sestry a obyvatelé fary volali o pomoc, než však nejbližší soused, mlynář p. Capourek, přišel, bylo všude ticho. Sběhlo se více lidí a hledáno. Konečně za městečkem nalezen v příkopu přikrčený muž. Když se k němu blížili, vyhrožoval, že má revolver. Byl však přemožen. Vyhrožoval a zapíral. Obyvatele fary však jeho hlas poznali. Též se zjistilo, že večer v hostinci ve Vladislavi ve společnosti notně pil a tam již panu faráři nadával. Zatčený je sociální demokrat J. Kadlec, obuvník z Hartikovic u Náměště. Byl v noci ještě do Třebíče odvezen.“

Dne 29. května 1907 přinesla „Nár. Politika“ tuto zprávu:

„Noční útok na dům katechety v Lobzích. Po 12 hod. v noci s neděle na pondělek probuzeni byli obyvatelé domu náležejícího katechetovi dp. P. Karlu Laubovi v Lobzích u Plzně, křikem a rámusem pod okny se ozývajícím. V domě bydlí katecheta p. Karel Laub, který

obývá místnosti v prvním poschodí se svým otcem a sestrou Alžbětou, jichž pokoje jsou v přízemí. P. Karel Laub přiskočil k oknu, aby zjistil, co se děje a tu spatřil na silnici před domem pět mužů, kteří holemi hrozili. Zároveň slyšel, jak mu nadávají a jeden z nich vyslovil hrozbu, že dům vyhodí do povětří a rozboří. Jelikož byla tma, nepoznal P. Laub žádného z výtržníků. Nahnul se z okna vyzval je, aby nerušili nočního klidu. Tím situaci však jen přišťpil. Spousta nadávek snesla se na jeho hlavu a zároveň ozval se výkřik: „Pojďte, kamarádi, rozbijeme mu to. Začnem se zahradou a přelámeme stromky.“ P. Laub vida, že chystají se přelézti plot, vzal revolver a vypálil ránu do vzduchu, v domnění, že útočníky zaplaší. Ale marně. Vypálil proto ještě zbývajících pět ran. Otec jeho v přízemí slyše střelbu uchopil také revolver a střílel na poplach. Mezi střelbou oněch pět mužů zanechalo pokusu dostat se do zahrady a ustoupili poněkud stranou. Katecheta se rychle oblékl a s otcem a strýcem svým p. Klimešem, který také v domě bydlí vyrazili na silnici, aby zjistili útočníky. Tito přivítali je krupobitím kamení a pak dali se na útěk. Přilákání střelnými ranami spěchali někteří občané z Lobeze na místo činu, ale než tam došli, nebylo po útočnících ani památka. Včerejšího dne podařilo se četnickému závodčímu p. Pirkovi vypátrati čtyři z nich a jsou to: Vojtěch Trnka, dělník z drátovny, Karel Peníšek, zřízenec dráhy. Josef Veld, brusič a František

Ženíšek slévač. Všichni čtyři byli zatčeni a předvedeni k okresnímu soudu. Vymlouvají se, že byli opilí a že útok spáchali ve stavu nepřičetném. Však v hostinci na Letné, kde do půlnoci popíjeli, zjištěno bylo, že hospodu opustili ve stavu střízlivém. Pátému výtržníkovi je četnictvo již také na stopě.“

Dne 20. února 1907 přinesl „Čech“ následující zprávu:

„Rudý tisk je vinen. V úterý ve tři čtvrti na 10 hod. dopol. přišel do arciděkanského kostela v Liberci 20letý železniční dělník Fr. Vostatek ze Skřivan u Rakovníka, který od prosince minulého roku bydlí u svého švagra v Horním Růžodole a vystřelil ze šestihlavňového revolveru proti oltáři. Když rána zahřměla, vyběhl ze sakristie kostelník, Vostatek však namířil revolver proti němu, ale rána selhala. Poté odhodil revolver k oltáři a utekl z kostela; na ulici byl zatčen. Na strážnici vypravoval: „Už delší čas měl jsem v úmyslu zastřeliti nějakého kněze; jsouť kněží vinni vším neštěstím na světě. Dnes vzal jsem si s sebou zbraň, máje pevný úmysl, myšlenku svou provést. Šel jsem nejprve na ulici, ale nepotkal jsem žádného kněze. Potom jsem šel do kostela sv. Kříže, ale ani zde nebylo kněze. Když pak ani v arciděkanském chrámu jsem kněze nezastihl, ze vzteku vystřelil jsem do oltáře. Jsem bez vyznání a chtěl jsem přistoupiti k spolku svobodných myslitelů. Co nejvíce mne mrzí, jest, že

kněží nic nepracují a přece tolik peněz vydělávají. Nenabližím proč by kněží neměli pracovat, když i já pracuji. Nevěřím v Boha, nevěřím v odplatu věčnou, jsem nespokojen na světě a jest mi úplně jedno, jak zemru.“ Vostatek čin svůj doznal a činí dojem člověka úplně rozumného. Tedy sociální demokrat a nastávající svobodný myslitel chtěl zavraždit kněze! Poněvadž měl šestihlavňový revolver, kdo ví, zda by se spokojil s jednou vraždou! A když kněze napadl, zaměřil na kostelníka a střelil do oltáře, jenž jaksi představuje Boha. Vostatkovi se pranic nedivíme; jednal, jak četl. V „Právu Lidu“, „Záři“, „Epištolách Kacířů“ skoro v každém čísle se může dočísti, že „církev jest kanalie, katolické ženy hyeny“ (Dr. Soukup), kněží že jsou darmožrouti, blbci, ohlupovatelé a vyssávači lidu, kteří tajně se dopouštějí všech možných zločinů, zneužívají náboženství pro hromadění mamonu, církev že jest vinna a hájí nespravedlivosti a že jest největší nepřítelkyní dělného lidu. A když tyto věty skoro každým číslem se opakují, když rudý tisk takto štvě několik let, nedivme se, že čtenář tohoto tisku konečně svým redaktorům uvěří a přikročí k činu: Když kněží jsou takoví, jak se tiskne, tedy pryč s nimi! A sociální demokrat Vostatek nabíjí si revolver šesti ranami a jde hledat kněze, aby je pobil. Jest si jist, že vykoná tím záslužné dílo a nemůže pochopiti, že by měl býti zatčen a snad i trestán, když prováděl, k čemu rudý tisk nepřímě naváděl. Jako na dravou zvěř, která

se po doupatech hledá, tak po kostelích hledal socialní demokrat kněze! . . . Ejhle ovoce vzdělávací činnosti socialní demokracie! Ejhle následek systematického štvání rudého tisku! Od nadávek, plití, surového pokřkování, od sprostých vtipů (i proti jeptiškám!) přešli příslušníci strany „pokroku a svobody“ k pokusu vraždy zcela logicky! Vždyť kněze nenávidí nejvíce! Kněz stojí na stanovisku, že nelze vzít poctivě nabyté jmění, že třeba zachovávat zákony Boží, církevní, státní, že tento svět nevyhoví všem našim tužbám, že třeba láskou a spravedlností udržovat pohromadě lidskou společnost, že jest trest po smrti. všechny tyto věty jsou však přímým opakem revolučního učení soc. demokracie, a proto kněz, který je hlásá a zastává, musí býti zničen. V „Právu Lidu“ a „Zaři“ děje se štvání a spílání kněžím slovy a ilustracemi, v Liberci revolverem. Tento výsledek štvavé činnosti socialně-demokratického tisku, předkládáme také k uvážení slavným úřadům, aby se z něho poučily, kam vede dosavadní zásada: *Laisser faire, laisser aller!* „Máme americkou svobodu tisku!“ liboval si soudruh poslanec Ellenbogen. Ano jest to svoboda tisku a její konce jsou pevného úmyslu vraždy!“

Dne 14. května 1907 přinesla „Nár. Politika“ tuto zprávu:

„Vražedný útok revolverem na děkana. Když v neděli opustil děkan P. Mauder v Zákupcích po mši sv. kostel a ubíral se na děkanství, vy-

pálil na něj kolemjedoucí jezdec na kole rychle za sebou čtyři rány z revolveru. Pouze jedna rána netrefila, ostatními třemi ranami byl děkan zasažen a těžce zraněn. Dvě rány zranily jej na obličeji a třetí vnikla mu do prsou. Útočník po spáchání hnusného činu hleděl ujetí. Dva četníci poblíže stojící pustili se za pachatelem, který však rychle na velocipedu ujížděl. Proto četníci naň z pušky vystřelili dvě rány, jimiž byl zasažen na zádech. Skácel se s kola, ale dříve nežli k němu četníci přichvátali, vypálil si ránu z revolveru do spánku; nezastřelil se však, nýbrž jen se těžce zranil; byl pak dovezen do nemocnice v České Lípě, kdež však lékaři pochybují, že by byl při životě zachován. Útočník jest roku 1878 v Radči rozený, dělník Jahnel; má se za to, že je anarchistou. Při výslechu, jemuž byl útočník hned po převezení do nemocnice podroben, udal, že spáchal útok na děkana ze msty, protože prý mu tento zničil existenci. Stav zraněného děkana vzbuzuje obavy.“

Dne 15. května:

„K vražednému útoku na děkana P. Maudra v Zákupích oznamuje se celá řada podrobností. Útočník na děkana, v němž zjištěn 28letý Jahnel, jenž byl sklářským dělníkem v Radči, číнал na svou oběť delší čas a skrýval se za kůl v p'otě. Když pak vystřelil na děkana P. Maudra čtyři rány, dal se na útěk směrem k Mimoni. Na stihatele a oba pronásledující jej četníky vystřelil několikráte v běhu z revolveru, načež teprve

četníci na něho střelili a jej těžce zranili. Kromě toho střelil se Jahnel, jak již sděleno, sám z revolveru do spánku. Mezi stíhateli byl také starosta obce, jemuž na otázku, proč na děkana střelil, útočník Jahnel odpověděl: „Nemá se také stále jen těšiti z radostného života!“ U útočníka nalezeno 20 ostrých patron do revolveru, pilník přibroušený jako dýka ostré nůžky a větší obnos peněz. V nemocnici v České Lípě, kamž byl dopraven, přiznal prý se, že se ke svému činu chystal a že spáchal jej ze msty a proto že meškal v Zákupcích již několik dnů, čekaje na vhodnou příležitost k útoku. Těžce zraněný farář dopraven byl do sanatoria Dra Breye do Liberce. Byl střelen do levého křídla nosu, zranění toto je lehké. Za to rána, již má v šíji a která jde hluboko k obratlům, jest těžká. Kule z revolveru nebyla v této ráně ještě nalezena, zdá se, že uvízla v některém obratlu. Třetí ránu má v kyčli, ježto dutina břišní u zraněného jest bolestivá, má se za to, že do ní vnikla buď kule z revolveru aneb že nastal do dutiny břišní výron krve, který asi způsobuje zánět. Také tato rána jest velmi těžká. Zraněný bude zkoumán paprsky Röntgenovými, aby se přesně zjistilo, kde vězí v jeho těle oba projektily z revolveru. Děkan Václav Mauder jest při plném vědomí a trpí značně bolestmi. Jest 43letý, narodil se v Hlinkách u Bělé, na kněze byl vysvěcen 16. května 1889. P. Mauder útočníka nezná a nelze za to míti, že by Jahnel byl usiloval o jeho bezživotí z pohnutky osobní msty. Útok na děkana provedl způsobem

strašlivým; když již p. Mauder po prvních dvou ranách zraněn k zemi klesl a po zemi se plaziv hleděl uniknouti, vystřelil naň útočník ještě dvě rány, načež teprve se dal na útěk.“

„Reichenberger-Zeitung“ uvádí, že Jahnel vykonal čin msty pro jedno kázání, které měl děkan Mauder proti socialistům.

(Reichenberger-Ztg. 13. května 1907.)

Uvedeme ještě několik případů surovostí, kterým jest dnes kněz katolický na pospas vydán.

„Národní Politika“ 22. dubna 1907:

„Bestiální čin. Z Polské Ostravy. (Pův. zpráva) V neděli ubíral se farář z Rychvaldu se sv. hostií k umírajícímu občanu. Cestou byl přepaden několika výrostky, kteří jali se s něho trhati šat, ba snažili se vyrvati mu i z rukou nádobu s hostií. Lze jen neohroženosti jistého kolemjdoucího občana děkovati, že hnusný čin pachatelů nebyl dokonán. Četnictvo po darebácích pátrá.“

„Čech“ dne 13. června 1907:

„Na uváženu. Píše se nám: V sobotu dne 6. t. m., vraceje se se studujícími gymnasia b. z výletu, vstupoval jsem v 8 hodin večer do osobního vlaku v Táboře, který právě přijel od Veselí. Vykázán nám byl poslední vůz, tak že bylo nám jíti kolem celého vlaku. Byl plně obsazen, hlavně dělníky. Ve dvou vozech otevřeli tito všechna okna, pokřikovali na mne a spílali

mi: „Vrah! Vrahu!“, mávajíce mi z okna holemi nad hlavou a vyhrožující. Ti ubozí, rudým tiskem svedení lidé, jistě mne ani neznali. Patrně sebevražda jistého studenta v Prostějově, jenž v zanechaném dopise zapovídá prý si účast katechety na pohřbu, jak i „Nár. Listy“ v pátečním odpoledníku dle zprávy, čerpané ze židovského „Pozoru“, uvádějí, byla v listech socialně-demokratických až tendenčně upravena k rozeštvání lidu proti všem katechetům středních škol. Ustavičné, systematické štvání proti církvi a kněžstvu katolickému nese už hrozné ovoce. Ale kam to spějeme? Což zastaví se pronásledování u nás? Po nás přijdou na řadu i učitelé ostatní. Je to na uvážení! Na stanici nebylo četníka, nad to měl jsem na starosti studenty, proto nemohl jsem zakročit. Škoda!“

„Ku článku „Na uvážení“, uveřejněném v „Čechu“ č. 159 druhý obrázek. Jsa stížen reumatismem nohou, jež jsem si ulovil hlavně obtížnou docházkou přes kopce a doly, v dešti a sněhu do škol venkovských a nemoha pro nedostatek financí (vzdor úpravy kongruy zůstal jsem totiž přece jen sedmistovákem), drahých lázní slatinných použití, odhodlal jsem se na radu lékařovu své bolesti rheumatické parními lázněmi v Mladé Boleslavi mírniti. Vydal jsem se na první cestu; vstoupil jsem do vlaku do III. třídy; do II. třídy my venkovští smrtelníci pro drahé sazby nemůžeme se opovážit a dráhy, za všechnu tu práci, jež jim duchovenstvo zdarma koná, nejsou k nám tak blahosklonnými, jako

k úřednictvu. Vůz naplněn byl pestrrou společností, vracející se odněkud z trhu. Sotva že se vlak hnul, již to začalo: Flandák . . . a jelikož nevěděli, zdaž jsem Čech nebo Němec, ozvalo se též: Ausgefütterter Pfaff . . . Toužebně čekám již Ml. Boleslav, bych se té nemilé společnosti zbavil. Konečně stalo se a já se šoulám, pokud mi moje gichtické nohy dovolovaly, pomalu do parních lázní. Ale tu dostal jsem se z deště pod okap. Jdu totiž vedle trati, kdež dělníci vyměňovali pražce, a ti, jakmile mne spatřili, začali tam, kde spolucestující ve vlaku přestali, totiž: Vidiš ho, toho černýho . . . jdi mu políbit ruku . . . Na . . . Jsou všecky na jedno brdo . . . atd. Tak slavnostně jsem byl vítán na své první cestě do parních lázní. Inu, ovšem, kde ze čtyř vycházejících novin, troje každotýdně do kněžstva a církve katolické nemilosrdně buší, tam nelze knězi lepšího uvítání očekávat, než jakého se dostalo mně.

J. P.“

Jak je lid dnes rozeštván, že ani před smrtí nepřestává při svém bludu tvrdošíjně setrvati, poslouží nám tento smutný případ:

„Čech“ 16. června 1907.

„Odmítl na smrtelném loži kněze
Z jedné obce blízko Prahy sděluje se nám:
Ženatý dělník nedávno rozstoupal se na souchotě
následkem každonedělních a sobotních schůzí,
s pitkami a dřepěním do pozdní noci spojených.
Ale týž má hodnou manželku, která byvši lékařem
upozorněna na vážné nebezpečí, prosila místního

kaplana, aby jejího manžela zaopatřil. Ačkoliv dobře věděla, že manžel její je rouhačem a neznabohem, nadála se přece, že srdce jeho před tváří smrti změkne. Když se kněz v komži s Nejsvětějším v bytě socínka objevil, rozkřikl se tento na něho: „Co tu chcete! Já jsem vás k sobě nevolal!“ Kněz rozpačitě pohlédne na manželku, kteráž před svým manželem klekla a sepjatýma rukama ho prosila, aby se dal zaopatřiti, že ona sama velebného pána k němu povolala. Na to nemocný zvolal: „Já nevěřím v Boha, ani v nebe, ani v peklo; já měl peklo zde na zemi, a kdyby byl nějaký Bůh, byl by mne z toho pekla vysvobodil. Proto o vašem zaopatření nechci ani slyšeti. Já v poslední chvíli nebudu dělati komedii.“ — „Ale pak vám musím říci,“ pravil na to kněz, „že dle nařízení církve nesmíte po smrti žádati křesťanský pohřeb. Byla by to pak taky jen komedie.“ Jméno obce z ohledu na jeho hodnou manželku neuvádíme. Žije-li dělník ještě, není nám známo.“

Dne 2. července 1907 přinesl „Čech“ tyto zprávy:

„Surovost. V tkalcovské továrně v Malči u Chotěboře pracuje dělník E. Kasaffr; je horlivým pracovníkem v místním katol. spolku a organizaci a proto soc. demokraty nenáviděn. Tito nemohouce zlost svou na něm si schladiti, mstí se jeho nevinným dětem. Tak dne 29. června odešli manželé Kasaffrovi do Jeřimě, brali účast na přednášce katol. spolku „Vlast“ z Malče.

V domácnosti ponechán 9letý hoch, kterého surově ztýral dělník Jos. Truhlář v Malči. Týž o svém školou povinném synku, kterého do hospody vodí, říká: „Ten je čistokrevný sociální demokrat.“ Že Truhlář ztýrání synka Kasafírova dopustil se z politické zášti, dokazuje výrok, který učinil k matce ztýraného, když mu surovost vytýkala. Pravil: „Máte dát socialistům pokoj!“ Násilník pohnán bude k soudu. I kdyby synek Kasafírov dopustil se nezbedností, neměl Truhlář práva jej trestat, nýbrž stěžovat si rodičům. Tento soc.-demokratický osvícenec a „nadčlověk“ je zajisté nepřítelem metly ve škole, aby jí učitelé nemohli vyháněti revoluční roupy čistokrevným synkům šířitelů svobody. Vzdor tomu jeho „moderní humanita“ nevádí mu, aby se nemstil surově dítěti svého politického odpůrce. Jak vidno, kulturní práce „Záře“ s mluvícím oslem počíná nésti ovoce. Ukládat se bude — v žalářích.“

„Postrach far. Před porotou opavskou zodpovídal se známý, 38letý, vícekrát trestaný zloděj Ed. Pretsch z Nové Lublice, jenž loni v září odbyl si na Borech trest 3letého žaláře. Byl poslán šupem do své domovské obce, uprchl však a obrátil se domů do Staré Lublice, kde v říjnu ukradl hostinské Aloisii Schindlerové 30 korun. Pak vydal se do Rakous, kde věnoval zvláštní pozornost farám. Ve Waldě 27. ledna za bohoslužby vloupal se do fary a ukradl cených papírů a peněz za 7800 korun, 10. dubna vloupal se do fary ve Vlehdorfě a ukradl 296 K na hotovosti a různé předměty v ceně 300 K.

Faráři Bittermannovi v Heinrichu ukradl zlaté hodinky v ceně 200 K a 54 K na hotovosti. Konečně byl v Amstettenu dopaden a dopraven do Opavy. Porotci všech sedm otázek zodpověděli jednomyslným „ano“, načež soud vyměřil Pretschovi osmiletý těžký žalář a vyslovil, že má býti dán po odbytém trestu do robotárny.“

„Kradli v klášteře.“ V Těšíně do klášteřa sester Boromejek vplížili se 21. m. m. zloději způsobem dosud nevysvětleným. Byli dle všeho s místnostmi a poměry obeznali a počínali si skoro jako doma. Ve sklepě uschovaná povidla upotřebili, namazavše je na kus plátna, k tichému vymáčknutí okna do refektáře, kdež ze skříně vybrali asi 60 korun a různé poštovní známky. Také koš s vejci sebrali. Kudy přišli, tudy vyšli na dvůr. Stopy vedly k ohradní zdi; tu zloději přelezli a unikli volným prostranstvím před krajským soudem.“

„Rudé násilí. V Bylavsku pod Hostýnem trnem v oku je sociálním demokratům, že Odbočka Všeodborového sdružení křesť. dělnictva, před rokem založená, utěšeně vzrůstá a čile si počíná. Proto v neděli dne 23. června, kdy jmenovaný spolek pořádal výlet, pokusili se křesť. organizaci poškoditi. Vetřeli se do zábavy, ale slušná zábava nebyla jim po chuti, a proto počali přítomným výletníkům vštěpovati své zásady lískáním a pohlavkováním. Na místo výtržnosti ihned přikvačili pořadatelé a členové sdružení, nabádali je k slušnosti, než marně. Nic nepomohlo, že místní kooperátor a katecheta z By-

střice vytkli jim, by se styděli za své jednání. Stále a stále chtěli uplatňovati svou rváčskou národu. Křesťanské dělníky do duše roztrpčilo, že rudí vetřelci neumějí se slušně chovati tam, kde se vetřeli nezváni, a proto snažili se je vytlačit — než marně. Pořadatelé obětovali pak raději zábavu a rozpustili hudbu. Rudí barbaři dosáhli svého účelu.“

„Hlas volajícího na poušti. Píše se nám: „Čech“ přináší zcela případné zprávy o terroru a vzdělanostní úrovni sociálních demokratů. Zvláště v sobotním a pondělním čísle byly případné články a důkazy uvedeny a nemohu nevzpomenouti případu, jenž charakterisuje úplně úroveň vzdělání a „respektování“ přesvědčení druhého u sociálních demokratů a celé této strany. Jel jsem totiž se svojí ženou v neděli večer ze Slaného, kde jsem byl návštěvou u rodičů mé ženy. Zároveň se mnou nasedali do vedlejšího oddělení vojáci zeměbrany č. pl. 8, bezpochyby záložníci, jedouce do Prahy. V oddělení tomto seděl též jistý velebný pán a toho použili tito lidé, mimo něž tam sedělo několik, snad asi tři civilisté, že zapředli rozhovor o výchově náboženské přesně tak, jak „Právo Lidu“ nebo „Zář“ káže, neohlížeje se naprosto na osoby. Že rokování bylo dokládáno silnými argumenty, jež by se každý slušný člověk styděl vypustit z úst, netřeba ani poznamenávati. Byl jsem jat hnusem nad hovorem těchto lidí, již jako stádo poslouchají velení a vzdělávací přednášky různých těch časopisů a „vynikajících“

předáků strany soc.-demokratické a v duchu jsem si představoval tu jejich hlásanou svobodu, jak by to asi mezi námi vypadalo, kdyby jejich názory měly býti uplatněny. Bylo mi líto dotyčného duchovního, jemuž jsem vzkázal po konduktorovi, aby si přisedl do oddělení našeho, což on hned v Podlešíně učinil. (Při vzájemném představení se prohlásil, že je katechetou v Praze.) Je skutečně trapno někdy knězi seděti v takovéto společnosti lidí, chlubicích se plnými ústy svobodou a při tom hned užívajících práva pěstního ve vědomí, že dotyčnému nemožno jest na jejich terror odpovídati. „Právu Lidu“ by se doporučovalo, aby místo bohopustého štvání své stoupence aspoň poučilo, jak nutno se chovati ve slušné společnosti a jak nutno respektovati přesvědčení druhého. Důkaz jim byl podán hosty francouzskými.“

„Řádění lupičů v kostele. Z Frýdku sděluje se „Lid. Novinám“, že v noci dne 1. července neznámí posud pachatelé vypáchili okno kostela v Ratimově a vnikli dovnitř. Vyloupili svatostánek, rozbili monstranci, z které, zneuctivše hostii, uloupili zbylé součástky v ceně 260 korun. S ciboria odcizili vyšívany plášť, který venku pohodili. Po vypáčení pokladniček a uzmutí v nich uložených obnosů uprchli opět oknem. Četnictvo zahájilo po nich pátrání. Také znamení doby, kulturní historikové vypráví, že předkové naši v době válek jmění své ukryvali do kostelů. Jak vidno, není již ani toto místo před poberty bezpečným útočištěm.“

Dne 28 června přinesl „Cech“ tuto zprávu:
 „Násilí socínků na hřbitově. Dne 20. t. m. zemřel v Lišanech horlivý agitátor červených soudruhů Václav Kotík. Ač bylo parné počasí, dovolil p. okresní lékař soudruhům pohřeb až čtvrtého dne, v neděli 23. t. m. Chtěli použití pohřbu k velké demonstraci a toho dosáhli. Sešlo se jich z blízka i z daleka přes tisíc. Místní duchovní vykropil mrtvolu v domě, a odtud nesena byla na hřbitov rakev, pokrytá věnci s rudými stuhami, a před rakví kráčel pořadatel s rudou šerpou. Kříž následkem šikovného manévru socínků nemohl býti nesen v čele průvodu, kde kráčeli socini v řadách, nýbrž až před zpěváky. Bezpochyby cítí, že nejsou hodni, aby před nimi byl nesen kříž, za nějž se stydí. Ale vrcholu dosáhla provokace na hřbitově. Sotva kněz od hrobu odstoupil, aby u hlavního kříže povátné obřady dokončil, spustil u hrobu řeč jakýsi mladíček se skřípcem na nose, prý redaktor z Kladna. Dp. farář, dokončiv obřady, přerušil řečníka pokukem, že na hřbitově nikomu řečniti nedovolí, pokračování že by mělo nevilé následky. Řečník ustal, ale nemohl si odeptiti poznámky. Ustupuji násilí! Dp. farář, domnívaje se, že už je konec řečnění, odcházel ze hřbitova. Ale chyba lávky. Jiný řečník ujal se slova a pokračoval v řeči, nedbaje opětého zakročení duchovního. Naopak, ze zástupu ozývaly se četné hlasy: To je pan poslanec! To mě o bý i dp. faráři pokynem, aby se p. poslanci nepletl do řeči, ten že je povznesen nad zákony. Ale duchovní krátce vysvětlil, že na

hřbitově poroučí farní úřad, a ne p. poslanec, a vida, že řečník ignoruje jeho zákaz, ubíral se pryč, rozhodně proti pokračování v řeči protestuje. Odchod jeho byl provázen četnými výkřiky zástupu: Hanba mu! Řežte ho! Ač bylo slyšeti i hlasy: Ne, ale hanba jim! V tom ohořel se za kostnicí na dp. faráře asi 40letý muž s rudým karafiátem a mávaje holí křičel a hrozil tak surovými slovy, že se nedají ani opakovati. Ohroženému faráři přispěl ku pomoci statečný rolník zdejší p. Kubínek, a útočník, vida zastání, zbledl a velmi kvapně opustil hřbitov. Z celého případu, jenž velmi trapně působil a v širém okolí je živě přetřásán, vysvítá, že sociům nestačí už k agitaci hospody, ale že se vrhají i na posvátná místa a neostýchají se používati pohřbů svých soudruhů k propagování a utvrzování svého učení. Velice škodilo, a mnohé zmátla okolnost, že v nedaleké obci X. nedávno při pohřbu sociů mlčky dovolil dp. farář mluvit na hřbitově dvěma řečníkům. Tak aspoň se všeobecně mluví. Ostatně je pohřební affaira lišanská předmětem vyšetřování, a lze doufati, že se oběma řečníkům, k nimž prý ještě třetí se připojil, dostane se strany úřadů příslušného poučení. Statečný onen poslanec, který nemusí dbáti zákonů, je p. Folber, takto krejčí z Prahy, který se tak chtěl odvděčiti horlivému agitátoru svému a upevniti v přízni svedeného lidu.“

„Obnova“ napsala 21. června 1907:

„Socialistická náboženská snášelivost ve Zbečniku. „Náboženství jest věcí

soukromou“, tak tvrdí i naši socialisté. Ale ta jejich prakse! Kdo jde kolem Veselky ku Zbečnicku, hned se o jejich svobodomyslnosti přesvědčí, nepatří-li do jejich tábora! Když jsme na přechodili na májovou pobožnost, pokřikovali na nás potupně hošáci sotva škole odrostlí: „Modláři, růženečkáři“ a posměšné říkání otčenáše ozývalo se ze „vzdělaných“ hrdělek. — 16. června ubíral se průvod poutníků kolem téhož hostince; soudruzi celí rudí nad modlitbou poutníků vybíhali ven a provázeli je různými úsměšky. A jeden stařec měl ještě velikou radost, jak se ta mládež v kultuře tuží. — Hluchoněmý chudás, člen našeho sdružení F. Vlček byl dotazován od rudých posuňky, zda jest u „studených“. On přisvědčil. Na to nové posuňky, zda oni (soudruzi) jsou u „teplých“ On též přikývl. Za to dostal notný políček. Tak se chovají tito laskaví lidé k ubožákovi, jehož každý slušný člověk musí srdečně politovati. Pomalu to bude na Hronovsku vyhlížeti jako v San Francisku. I u nás je totiž potřeba upozorňovati, aby žádný v noci nikam nevycházel. Nedávno zde přepaden 78letý stařec; měl na mále, že nebyl vhozen do vody. Jindy zas na Brněm pronásledovali jiného, že volil dra Horského; měl co dělat, aby se zachránil útekem. Jeden útočník ztratil při tom stříbrný řetízek od hodinek, na němž byl zavěšen velký zavírací nůž. Ovšem že majitel ani po vyzvání se k řetízku nepřihlásil. Varujeme každého našince důtklivě před vycházením na ulici za tmy. — A ještě něco do památníku pánům chlapečům

socialistickým. Podepsali jste se na prohlášení, že nechcete, aby vaše děti do kostela chodily. Vždyť mládenci, jste ještě přece svobodní a nevíte ani, zda jaké děti vůbec máte. No — a teď ty děti, kterých nemáte, rozhodně posílat nikam nemusíte; na to nebylo potřebí ani písemného protestu. — Ku konci tolik prohlašujeme, že se vašich násilností a hrubostí nezalekneme. Lid čím dál více přemýšlí o vaší vzdělávací práci. A poznávají vás čím dál tím líp zvláště ti, kteří se dali zajati do vašeho vášnivého tábora jen k vůli tomu, aby trochu obstáli a neslyšeli každou chvíli osobní útoky. A tak čím útočněji si povedete, tím rychlejší bude váš pád. My však poctiví sociální pracovníci se budoucnosti nelekáme; ta náleží nám.

Tam, kde upadá v lidu náboženství a mravnost, hyne lid duševně i tělesně.

Počátkem června 1907 přinesl olomoucký „Našinec“ doklady:

Úžasně přibližuje dopisovatel z Ostravska olomouckému „Našinci“. Sociální demokraté provozují tam pravou revoluční hrůzovládu. Slyšme, co svědek vypraví: „Na terezijské koksovně v P. Ostravě zaměstnán je agitátor a důvěrník soc.-demokratický Petr Pilař. Tento člověk před několika lety byl zuřivým agitátorem soc.-demokratickým, ale pak obrátil, protože mu kapitál poskytoval jisté výhody. Začla proti němu v soc.-demokratickém tisku palba a on prohlášen za zrádce. Ježto zaměstnavatelé si ho dále nepředcházeli, vrátil se Pilař do lůna rudé strany

pověřen opět ně důvěrnickou funkcí a stal se postrachem dělnictva, které není smýšlení soc.-demokratického. Letos na prvního května stál tento Pilař v kořalně Wechsbergrově, která je naproti koksovnám, s papírem v ruce a každého dělníka, který šel na den 1. května pracovat, zapisoval. Po 1. květnu počal se svými kumpány na dělníky jiného smýšlení štvánice. Nadávky, jako „prcok“, „buc“ (což znamená sprostou nadávku a výsměch těm, kteří nejsou v soc.-dem. organizaci), opakují se od organizovaných za vedení Pilaře neustále. Když terror čím dále tím více se stupňoval, a závodní správa ukázala se bezmocnou, podali následující dělníci na Pilaře a consorty trestní oznámení: Jan Neuka, strojník. Karel Žila, strojník, Karel Valentin a Ludvík Hlisnikovský, který počínání Pilaře takto charakterisuje: „Dne 19 dubna, když jsem šel do práce, volal na mne Pilař: ‚Ty lizonu, ty prcoku, však na tebe též dojde na konec. My tobě pomůžeme na kosti!‘“ Mikolojčík Blažej uvádí: „Napadl mne Pilař a k tomu přidružilo se asi 50 dělníků a brozili mi bitím. Kaloš Michal, Neuvirt Vilém a Kornia Antonín a zároveň brozili, že zastávkují, a já že musím býti propuštěn z práce.“ Koza Stanislav udává: „V lednu jsem viděl, jak Pilař s několika dělníky stále na mne ukazoval a pravil: ‚Tu jde prcok, buc, který pozbude do roka nohy a ruky.‘“ V březnu t. r. při ranní směně za přítomnosti asi 30 dělníků přistoupil ke mně ze zadu Pilař, štlouchl mne do zad a pravil: ‚Ty býku, ještě

jsi nezdechl?' Tentýž Pilař, když mne potká, přede mnou plije a nadává. Dne 8. května t. r. o 8 hod. večer šel jsem do Wechsbergova hostince pro pivo a když jsem vycházel zpět ze dveří, udeřil mne Pilař do prsou, a když jsem ho žádal, aby mi dal pokoj, odvětil: „Běž, ty „bucu“, nebo tě kopnu do .?“ Pak ještě volal za mnou: „Kamenami toho „prcoka“!“ Nemohu se ani na krok z domu hnouti z obavy před bitím neb zmrzačením.“ Konečný Petr udává: „Dne 2. května t. r. šel jsem s kamarády okolo hostince Wechsbergova, kde stál Pilař asi s 20letými dělníky, kteří po nás házeli kamením.“ Sosín František udává, jak k němu před květnem přišel syn Pilaře a vyhrožoval těm, kteří se opovíží na prvního května pracovat. „Skutečně jednoho našeho dělníka strašně ztrýznili, a proto nevycházím ani z domu, aby se mi nestalo totéž.“ Michalec Antonín udává, že od té doby, co z „Unie“ vystoupil, neustále mu přáteli Pilařovými nadáváno a posledně, dne 8. května, byl insultován. Tytéž stížnosti proti terroru soc. dem. vedou dělníci: Kopecký Jan, Sroka Jan, Kukanek Tomáš, Drozd Melichar a Antol Josef. Mokroš Dominik udává: „Dne 2. května o 7. hod. večer pravil mně Valentin Kula toto: „V Michálkovicích zabili cblapa a kůži jeho pověsili na plot, a to samé stane se tobě, nevstoupíš-li do Unie.““ Michalec udává: „Dne 9. května po 8 hod. večer šel jsem naproti své matce, která mi nesla večeři. Posadil jsem se na trávník vedle hostince Tomšova a večeřel jsem. Když

jsem povečeřel a zapaloval si cigaretu, přiletěl od hostince Tomšova, v němž se nachází soc.-dem. „Unie“, kámen, který mne zranil. Lékařské vysvědčení přikládám. Žádám o ochranu.“ Na uhelném závodě „Terezie“ v Pol. Ostravě byla do nedávna nejsilnější soc.-dem. organisace, než totiž vyšly na jevo různé defraudace dělnických sbírek. Dělnictvo otevíralo oči a přicházelo k vědomí, že celá ta organisace soc.-demokratická je švindl a že slouží jen jednotlivým vůdcům. Proto horníci Očadly. Hrubý a Markut z organisace vystoupili, ale zároveň žádali příspěvky, které složili na stávkový fond, zpět. To pobouřilo generální štáb, a na oba odvážlivce začala štvavnice. Když šli v noci z práce, byli zasypáni kamením tak, že žádali, by jim bylo povoleno pracovat ve dne, aby ušli nočnímu přepadení. Když ani to nepomohlo, podali na některé teroristy žalobu, a tito byli odsouzeni. Leč úřady na Ostravsku nejsou dosti energické. Když výše uvedení dělníci podali na agitátora Pilaře a kon-sorty trestní oznámení, vypravovala žena zmíněného agitátora Pilaře před svědky toto: „Ale jen ať žalují, však mému se nic nestane, protože dva soudcové od okresního soudu v Pol. Ostravě jsou v soc.-demokratické organisaci, platí příspěvky, ti mého neodsoudí!!!“ A každý také, kdo těmto předběžným přelícením byl přítomen. žasl nad chováním socialistického obhájce dra Haase, jak ten se před soudem choval.“ — Ani věřit se nechce, že vše to je v Rakousku možné.“

Za to, kde náboženství jest základem životní správy, tam je mravnost. Zde podáváme doklad.

Zločinnost duchovenstva:

V roce 1898 – 1901 dle statistiky francouzského badatele dr Bertrina bylo ze 100 000 právníků 48 odsouzeno do vězení, ze 100 000 lékařů 16, umělců 28, světských učitelů 5, duchovních 5, celkem ze 100 000 světských a řeholních kněží byli odsouzeni v tomto období — tři duchovní. A při tom dlužno si uvědomiti, že pod jménem duchovního francouzská statistika rozumí i ostatní třídy kostelníky, varhaníky a všecky jiné osoby, které slouží kostelu. Kromě toho tato statistika jedná o zemi, ve které již tolik let všechno se spiklo proti duchovenstvu.

Znamením doby naší jest, že kněz jest od zkažených lidí nenáviděn a tupen veřejně i soukromě.

A přece jest osoba kněze v každé obci nutnou k udržení nábožnosti, mravnosti a pravé vzdělanosti lidu.

Lamartine píše o knězi následovně:

„V každé farnosti je člověk, který nemá rodiny, ale který náleží ke všem rodinám, jež zvou k nejdůležitějším akcím života občanského; bez něhož se nikdo nerodí ani neumírá, který přijímá člověka z náručí matčina a neopouští ho až u hrobu, který žehná a posvěcuje kolébku, snátek, lůžko smrtelné a rakvu, člověk, jež malé děti milují, ctí a se bojí; jehož i neznámí nazý-

vají otcem; u jehož nohou křesťané odhalují své nejtajnější myšlenky, prolévají své nejskrytější slzy; člověk, jenž svým postavením se stává těšitelem béd duše i těla, nutným prostředníkem mezi bohatstvím a nouzí, který u svých dvěřích vidí střídati se boháče i chudáka. Bobáč přijde, aby mu odevzdal tajnou almužnu, chudý, aby ji bez ruměnce přijal; člověk, který nejsa v žádné třídě společenské, souvisí stejně se všemi třídami: s nižšími svým chudým životem a často nízkostí svého původu, s vyššími vzděláním, věděním a vznešeností citů, jež náboženství lásky vnuká a vtiskuje; konečně člověk, který ví vše, který má právo říci vše, a jehož slovo padá s výše do duší a srdcí s autoritou posláním Božího a s mocí víry. — A tímto člověkem jest kněz...”

O působení kněze v obci podává nám „Obnova“ 7. června 1907 tento obraz:

„Zajímavá volební řeč vyslechnuta v Nadějkově dne 20. května. Pozván za řečníka farář a spisovatel Fr. Teplý. Farář v pěkně rozčleněné řeči poukázal na rozdíly politických stran beze všeho ostrého útočení. „Táborský Kraj“ věnoval řeči té 24. května delší článek, z něhož vyjmáme: „Přednášející za naprosté pozornosti popisuje, co soc. demokracie přináší rolníkům. Slova zní přesvědčivě, umírněně, dýše z nich snaha povědět pravý stav věci. Přáli bychom soc. demokratům slyšeti, co řečeno. Dp. farář se osvědčil všudy přítelem lidu, nic mu, jak víme,

není milejším, nežli pomoci, a my věříme, že nezaslepený dělník při jeho srdečných slovech by byl se nejednou zarazil, vida, jak v soc.-demokratických řadách pracuje proti svým vlastním, jak sociální demokracie svými přemrštěnými nároky sahá na kořen života základu každého zřízení, každého národa — na selský stav, k němuž patří i chalupník, i domkář, i hospodářský dělník. Pan přednášející přečetl z novin články o řádění soc. demokracie proti venkovu. Pravil, abychom jim odpustili, jsou to naši svedení bratři, je to naše krev, která přijde dosti brzy k poznání, že chybila, mnoho chybila. — Pan Pichl zde není přítomen, nechci o něm vyprávěti, jak mně se jeví, poněvadž se nemůže brániti. Křivdu mu nechci činiti. Mám však zde psaní od přítele, který mu píše mezi jiným toto: V Jankově řekl p. Pichl, že kněží jsou neštěstím národa, že heslo „ pryč od Říma “ musí býti heslem každého upřímného Čecha. Považuji za svou povinnost hájiti svůj stav, své bratry. Neříkám, že nikdy nechybil žádný kněz, tak jako to nemohu tvrditi o všech redaktorech. Za jednotlivce však není zodpověděn celek — za některé kněze nemohou všichni — za některé redaktory nemůže úctyhodný stav redaktorů, mezi nimiž já jako kněz jsem měl a mám dosti dobrých přátel. Slušný, konservativní, nábožensky smýšlející redaktor je za našich dob jako apoštol vzácný, prospěšný. Znáám řadu vašich kněží Nadějkovských. Pamatujete se ještě někteří na starého dp. faráře J. Čechoslava Fikara? (Pamatujeme, pamatujeme!)

Víte, jaký to byl muž, — přítel a dobrodinec v bídě postaveného prvního českého romanopisce Prokopa Chocholouška, jenž u faráře umřel? (Víme, dobře víme; on způsobil, že Nadějkov je městečkem, nadějkovský první starosta!) Ptám se vás, řekněte otevřeně: byl farář Fikar vaše neštěstí? (Nikdy, nebyl, nebyl! Sláva jeho paměti!) Po faráři sem přišel Ployhar. Pamatujete se na něho? (Shromáždění volají rozechvřeně: Ale dobře se pamatujeme! — Bože, jak by ne!) Vidím dodnes toho vašeho faráře, jak obcovoal s vašimi dětmi ve škole, jak jste ho v nemoci častěji navštěvovali, jak jste pro něho naříkali, když po třicetileté službě zde odcházel na pensi. Ptám se vás: byl farář Ployhar vaše neštěstí? (Nebyl, kdež by byl; měli jsme ho rádi, modlíme se zaň.) S panem farářem Ployharem a po něm jsem tu působil já 1 1/2 roku. Znáte mne všichni a víte, že miluji pravdu. Nuže, řekněte mně: způsobil jsem vám nějakou bolest, byl jsem já vaše neštěstí? (Nebyl; že tak můžete mluvit! Nadějkov jste nám s p. učitelem Zenklem po ohni postavil, jste náš přítel, naše štěstí! — Ve směsici výkřiků činí celé shromáždění dp. faráři nadšenou ovaci.) Když jsem odešel od vás, přišel sem nynější dp. farář Žlábek. Lituji, že pro nemoc zde není přítomen. Ptám se vás bez jeho dovolení: Je dp. farář Žlábek vaše neštěstí? (Není, není, je to náš otec, radost naše. — Hanba Pichlovi!) Děkuji vám, moji drazí za skvělá vysvědčení, která jste vydali mrtvým i živým svým kněžím. Na většině osad by učinili spravedliví

Ceši podobně. Kněžský stav pracuje poctivě, upřímně, — jsme z lidu a pro lid. Proto nás štváči nenávidí. — Panu faráři poděkoval pan nadlesní Kepl a posluchači důvěrně prosili, aby zase co nejdříve k nim zavítal. Náš milý host se pak bavil s jednotlivci. Litovali jsme, že brzy odejel. Kéž slova jeho dojdou uvážení — kéž máme takových přátel lidu více.“ Tak „Táborský Kraj“, jež ani socialistické listy z klerikalismu viniti nemohou. Co dobrého vykonali kněží všude, kde před volbami šli mezi lid, statečně a důstojně pravdu hájíce dle příkladu Fr. Teplého!“

Ježíš Kristus, Syn Boží, zakladatel církve katolické, pravil ku svým učedníkům:

„Když přijde Utěšitel, kterého já pošlu od Otce, Ducha pravdy, kterýž od Otce pochází, tenť vydá o mně svědectví; i vy vydávati budete svědectví o mně, neboť od počátku se mnou jste. Toto jsem vám mluvil, abyste se neboršili. Ven ze škol vyženou vás, ano přichází hodina, že každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil. A to vám učiní, protože nepoznali otce ani mne. Ale toto pravil jsem vám, abyste, klyž přijde hodina, rozpomenuli se na to, že já jsem to pověděl vám.“ (Evang. sv. Jana 15. k. v. 26. a 27, 16. k. v. 1.– 4.)

Tak předpověděl Kristus svým učedníkům všecka utrpení.

„Meč“ napsal počátkem června 1907 tento článek:

U č m e s e z d ě j i n !

Všem křesťansko-socialním poslancům na říšské radě.

Písmo sv. v knize 2. Paralip. kap. 10. podává nám z králování Roboama obraz, jenž výstražným jest výkřikem všem budoucím věkům. Jest v něm takřka viděti tahy dnešní doby a proudu světového v otázkách socialních a národohospodářských!

Umřel Šalomoun a nastoupil Roboam. Lid přichází k tomuto a prosí: Otec tvůj přetěžkým jhem obtěžoval nás, ty lehčejší věci rozkazuj nežli otec tvůj, kterýž na nás vložil službu těžkou, a maličko polehči břemenu, abychom sloužili tobě.

Roboam do tří dnů chce odpověděti. Svolává radu starších a ptá se po jejich úsudku. A ten zněl: „Ukojiš-li je slovy milostivými, budou sloužiti tobě po všechn čas.“ Leč Roboamovi nelíbila se — rada ta. Zavolal druhy své z mládí a ti odpověděli jemu jako mladí a vychovaní s ním v rozkoších: „Řekni lidu: Otec můj vložil na vás jho těžké, já břemeno těžší přiložím: otec můj mrskal vás bičíky, ale já mrskati budu vás biči uzlovatými.“

Roboam přijal tuto radu nadutých mladíků a oznámil ji lidu. Leč lid na tvrdá slova tvrdou odpověď dal: „Neníť nám dílu v Davidovi ani dědictví v synu Isai“. Deset kmenů odřhlo se od krále a zvolilo Jeroboama sobě vůdcem a králem! Ten pak vida, jakou moc má víra na

srdce lidská, odtrhl je od chrámu jerusalemského a od úcty Boha jediného a zavedl klanění se zlatému teleti v Dan a Bethel. Tím roztrženo slavné království judské, rozdvojen i lid. Modloslužebníci klesali vždy víc a víc, až na ně přikvačila pohroma v podobě vojsk assyrských, která zavedla lid desíti kmenů odpadlých od Boha do zajetí, z něhož nevrátili se nikdy více!

Co událo se v národě židovském před mnoha tisíci lety, děje se dnes u lidu ve Francii, v Rakousku a v Rusku. Následkem hospodářství svobodomyšlného a nesmyslného militarismu lid byl a jest utlačován, vyssáván. V nespokojenosti těžší živel rozkladný, a toho uchopili se lidé bez víry, vůdcové socialně - demokratičtí, slibující lidu pomoci! Aby záměrům svým pole a půdu připravili, zbavují lid víry, vodí jej ku „zlatým telatům“, ku materialismu, volajíce: „Břicho, toť bůh váš!“

Učme se z dějin a dejme, dokud čas, lidu, co mu patří! Polehčete lidu, a on zůstane věrným oltářům i trůnu a bude lidem spokojeným, své víry a vlasti milovným.

Výstrahu tuto, vyňatou z dějin, ať uváží i stoupenci stran svobodomyšlných, které vždy pomáhaly podkopávati vážnost víry v lidu našem! Jejich boj proti klerikálům zle dopadne jednou na hlavy jejich!

Bohužel, že nerozdrtí jen je, ale všecken státní a společenský pořádek, rozdrtí i naši vlast, poněvadž stane se lavinou, kterou nic nezadrží. Utrpí tím lid, zbavený víry, sám, poněvadž jeden

hřích zas nové plodí se všemi jeho hrůznými následky!

Tím mstitelem prozřetelnosti Boží může býti kterýkoliv národ, tající se na východě v rozsáhlé říši ať čínské, ať japonské. Znemravnělé a rozvaděné národy snadno zdrtí. A tato znemravnělost všude tam už zřejma, kde ujalo se heslo: *Není Boha! Pryč s náboženstvím!* Boj proti klerikálům t. j. proti lidem věřícím, kteří snaží se uhájiti víru i mravnost na základě této víry, ať v jakémkoliv směru a proudu životním potřebnou!

Dnes charaktery mizí a proto prodejnost smýšlení i činů se rozmáhá! Chcete-li míti sebe i lid charakterní, neboťte víru malých i velkých. Bez víry není charakterů. Všechno to štvání proti víře, všecken ten rychlý život měnivý, nespořádaný život v rodinách, ve společnosti, ona hlásaná lživá volnost, už i dětem vštěpována, charakterů nezbuduje, ale zničí. Není naprosté volnosti ani v přírodě. Zákon stíhá zákon, vše ohraničeno, vše protkáno v tom Božím světě jistým řádem. Ani pták, ani zvíře není volno! Jen člověk požívá největší svobody, ale i ta jest a musí býti omezena moudrým vedením a pořádkem. A pořádek ten stanoví víra, pořádek ten přesně určil Kristus svým učením, jak nás tomu učí církev katolická!

Znovu volám ke všem: k našincům a k ostatním stranám v národě: Učte se z dějin!

Poslanci, hlásící se k církvi katolické, mají v první řadě povinnost ozvati se s oněmi starci,

a zvolati: Ukojme požadavky lidu, co jest spravedливо a právo mu dejme!

Nuže ať spravedlnost a právo v tomto šestiletí u nás zvítězí! Karel Bartovský.

„Naše Listy“ napsaly 22. června tuto úvahu:

Pryč s nevěrou ze řad dělnických.

(Z kruhů dělnických.)

Výsledek užších voleb do říšské rady musil zajisté každého katolíka potěšiti. Na to ustavičné chvástání nepřátel katolického náboženství, na to útočení proti církvi a jejímu kněžstvu — dána odpověď zvolením sedmi katolických poslanců, kteří jistě nijak nezmalomyslně vším kaceřováním a pomluvami nejnižšího druhu.

Při volbách vztyčen také prapor červeno-bílý s křížem — a hle: tisíce a tisíce shromáždili se u něho, aby projevem tím dali odpověď všemu nevěreckému světu

Uvažme, jak těžko se strany katolického lidu se agitovalo, jak i namnoze málo příprav se vykonalo (jen to přiznejme bez ostychu) k volbám, poněvadž od sjezdu strany jen 10 měsíců k práci času zbylo — a přece vítězství, vítězství, jež nadšeně nás nabádá k rozjímání, jemuž platí tyto mé řádky.

Malý lid v ohromném počtu zůstal věren víře — malý lid vrací se k oltáři.

Malý lid lehkou naučí se na povinnosti náboženské zapomínati — a zejména, jsou li základy náboženské v jeho srdci špatně budovány

Vždyť okolí, v němž se pohybuje, jest veskrze prosyceno nevěrectvím. Nevěřci pod rouškou „modernosti“ a pokrokovosti“ vrhli se právě na třídu pracujícího lidu, aby tak sehnali kádr pro svoje šiky. A jak je malý, dělný člověk získáván? Tupením a hanobením církve katolické, v níž se zrodil a v níž byl vychován. —

Nevěřci pokrytecky počali náboženství prohlašovati za věc soukromou — a první útoky namířili proti kněžstvu církve! Kde jaká slabá stránka katolického kněze vynášena na povrch se zvláštním zájmem a zvyžítkována do krajností, aby nevěrecké listy mohly psáti o tom celé romány — a když to nepomáhalo: přišli s „historií“ — tou pověstnou „historií“ (jak ji o papežích hlavně „Zář“ reprodukovala), kterou různí plácalové vyráběli na objednávku.

Každý takový „historik“ se svým žvastem byl dobrým nevěrcům, jen když hodně proto útočil proti církvi katolické. Podobně organisovalo se toto štvání a útočení proti církvi a kněžstvu, že dnes existují „volní myslitelé“ atd., jichž úkolem jest prováděti mezi prostým lidem pracujícím dílo — zkázonosné!

Rozestavili svobodní myslitelé své „špicly“ u dveří chrámů, nakukují do oken far, hlídají vrata klášterů, vtírají se do dílen a továren, plouží se do rodin — všude jich vidíte hojnost, jak lačně čekají na svoji kořist.

A dělník — ten malý člověk jest jejich posluchačem a věřícím. Nevěřec úsměšky, pronásledováním a pod. vyháněl ho od oltáře, od

kazatelny — a vháněl mezi sobě rovné tam, kde se politisuje a „řeší“ časové otázky šmahem —

A dnes: nahlédněte do větších dílen a továrnských pracoven mezi dělnictvo, jak smýšlí o náboženství, jak mluví o církvi katolické, jak hanobí kněžstvo — ano jak mluví beztrestně ty nejbohopustější řeči a rozšiřuje nejhorší tiskopisy protináboženské.

K tomu dnes propůjčuje se velká část pracujícího lidu, která jménem k církvi katolické patří — ale jinak stává se úhlavním jejím nepřitelem! Nikde mezi protestanty i židy nesetkáte se s takovou protináboženskou a protikněžskou surovostí, jako u katolíků (dle jména)!

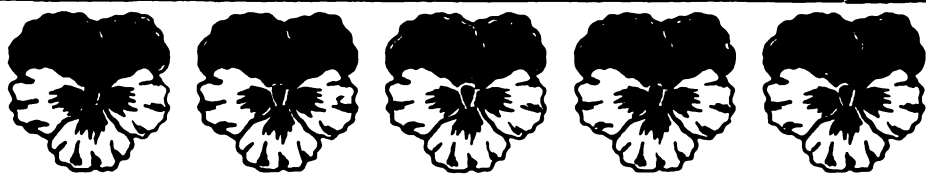
Hanba jest o tom psáti.

A proto nejvyšší čas, že vzplanulo nám intenzivně v Čechách katolické hnutí, že povstala strana, jež obrala si za úkol pomocí svých pracovníků: ničiti ďábelské dílo nevěrců, ať již jmenují se „volní myslitelé“ nebo jakkoli, a že tato strana jala se organisovati malý lid pod prapor kříže!

Přece se podaří úsilovnou prací získati lid znovu do kostelů, k oltáři a kazatelně! Malý lid musí si pak uvědomiti také i ony povinnosti, jež má ke své církvi: hájiti, ctíti a milovati svoje kněžstvo; jež samo často proti útokům jest bezbranné! A ti, kdož nás vychovávají v našich mimocírkevních sdruženích, kdož nám kladou do rukou dobré noviny, zaslouží si neobmezené naší důvěry i podpory!

Chraňte lidu náboženství, chraňte lid před nevěrou všude, kde se s ním setkáváte, a pak shledáte se, vy stateční katoličtí kněží pracovníci-laikové, s požehnáním své neúmorné práce; shledáte se s výsledky nádhernějšími — s úctou, láskou i příchylností pracujícího malého lidu!
—fk.

VII. Vděčnost našich inteligentů.

Zvláštním příznakem naší doby jest nevděk za prokázané dobrodiní. Svět nevděkem odplácí.

Jeden ze starých národních vůdců podporoval mladého profesora a dostal ho na universitu. Za vděk pak si universitní profesor svého dobrodince prostě nevšiml. Takových případů přináší s sebou život lidský na miliony. Nejhuře se v tom směru vede kněžím a katolické církvi vůbec.

Opat jistého kláštera zval na veliké svátky úřednictvo sousedního města k tabuli. Druhého dne stálo na dveřích napsáno: Ti kněžouři jen žerou dobré.

Jeden bohatý lékař, žid, zuřivý nepřítel kněží, nedostal nikde jíst jako student a tu, když mu bylo nejhuř, šel k Milosrdným a tam se najedl. K tomu se sám přiznává.

Tuto vlastnost naší inteligence vylíčil Kosmák v povídce „Chrt“. Znalci tvrdí, že ten zrzavý student, kterého živil chudý kněz, není nikdo jiný než — Herben. Ostatně takových „chrtů“ běhá všude na sta a tisíce a nemusí to býti

ani dr. Herben. Jeho vůdce Masaryk vystudoval přece též jen za podpory chudých kněží.

„Týden“ přinesl tuto zprávu:

„Odplata „pseudointeligentů“ za katolická dobrodiní. Protektorát a dozor nad diecesním konviktem v Mladé Boleslavi ze zvláštní ochoty a dobrovolně vykonává slavná redakce tamního listu „Obrana Lidu“. V poslední době se stalo, že ředitelství konviku toho pokládalo za potřebné pokárati některé své chovance. Učinilo to zajisté právem a otcovským způsobem ve prospěch pokáraných. Ale nejspíše některý daremný hoch, který do ústavu toho jenom na úpěnlivou prosbu svých rodičů se dostal a případně nejlaskavějšího dobrodiní a bezplatného zaopatření tam požívá, tento domácí, úplně soukromý případ „žaloval“ svrchu zmíněnému dobrovolnému protektoru „Obrany Lidu“, jejíž slavná redakce ničemného „donášeče“ nezapomenula, že se dopouští nepřipustného nevděku, anobrž veřejně se chovanců proti ředitelství konviku ujala tím hloupým způsobem, že potrestaným chovancům konviku dělala novinářskou zprávou v mladoboleslavské veřejnosti — ostudu! Jak mužně a rozumně jeden z otců dobrovolným protektorem boleslavského konviku hájených chovanců toto zakročení a dozor „Obrany Lidu“ v konviktě tom přijal a na příslušnou míru uvedl, svědčí tento mladoboleslavským listům zasláný projev: „Slavná redakce! K tendenčně psaným článkům v „Obrany Lidu“ oproti diecesnímu konviktu v Ml. Boleslavi, kde mám po tři

léta syna svého Františka ubytovaného, prohlašuji tímto veřejně, že s disciplinou v konviktě, jakož i s paedagogickým vedením chovanců úplně souhlasím. Kněžstvo obětavé vystavělo chovancům nádherný palác, ve kterém žactvo používá veškerého pohodlí za poměrně levný peníz. Vlídne a v pravém slova smyslu vzorné zacházení s chovanci se strany p. t. představenstva, úzkostlivé střežení mládeže před zhoubnou znemravnělostí, výborné výsledky chovanců ve studiích — to vše, jak z vlastní zkušenosti jsem seznal, získalo ústavu takové přízně a obliby, že konvikt mladoboleslavský patří k nejhledanějším ústavům toho druhu v Čechách. Proto s veškerou rozhodností odmítám nedůstojné insinuace svrchu uvedeného listu, a konvikt mladoboleslavský po zralé úvaze doporučím všem rodičům, kteří na studiích synky své chtějí bezstarostně ubytovati. — Připomínám konečně, že prohlášení toto dávám o své újmě, bez jakékoli ingerence se stran kompetentních. V Kolíně, 24. dubna 1907. JUDr. Vojtěch Vrťátko, emerit. advokát.“ — Pokládáme za potřebu katolické studentské konvikty v zemích českých uctivě žádati, aby při přijímání svých chovanců, zejména těch, kteří o ně zadarmo prosí, byly co nejopatrnější a nejvybíravější a na přimluvy a ubezpečování různých patronů nedaly! Mnohonásobné zjevy v nynějším našem veřejném životě ukazují, že dobrodiní katolických studentských konviktů požívala četná od narození chorotou nevděku a neslušností zatížená individua, která potom nejen po institucích, jež

je sice ze vrozeného jim stanoviska chátrý a luzy nemohla povznést, ale která jim po leta dobrodiní prokazovala, jako „páni“ plivají, je hanobí ale při tom také stávající řád hledí vyvracet i celou ostatní společnost perversností svou obtěžují. Jak daleko někteří tito pro každého nebezpeční a vůbec prokázaným svým nevďěkem v každé společnosti nespolehliví lidé ve své daremnosti zabíhají, svědčí faktum, že tiskem vyzývají studentstvo, aby dobrodiní od katolíků ochotně přijímalo a potom, až jich nebude potřebovati, aby se jim za to výsměchem, opovržením a nepřátelstvím odvděčilo. Když řady katolické věci nepřátelské pseudointelligence v českých zemích se přehlédnou, překvapí ten smutný zjev, že skoro většina „protikatolíků“ těch od osudu nádeníků patrným omylem osvobozena byla katolickým dobrodiním! Pánové se dokonce za přijatá dobrodiní hanbí a stydí, proto je hledí snižovati, ač i nemá tvář má tolik slušnosti a ušlechtilého citu, že za prokázané dobro dovede býti vděčnou. Duchovenstvo takové nevďěčnický stále šetří, avšak šetrnost ta není na místě, nýbrž na místě jest v takovém případě v zájmu české společnosti na nevďek a daremnost do posy „reformátorů“ se stavějících tatrmanů bezohledně poukázati, aby se jich slušná společnost pro jejich nebezpečnou chorobu nevďěku a nedostatek i zvířeti vrozeného citu a taktu mohla ve všeobecném zájmu varovati. Takové nevďěčné a slušnosti postrádající figury musíme z veřejného českého života radikálně vykarabáčovati. O po-

třebě toho jest celá slušná společnost zajisté „přesvědčena a s námi za jedno!“

„Dábelskou zášť mají Masarykovci na katolické ústavy.“

„Cas“ napsal počátkem září 1907 toto:

„Páté přes deváté „Rodiče, kteří syny své příštím školním rokem budou posílati na střední školy do Prahy a chtějí míti pro ně řádný byt a dohled, nechť dopíší si o prospekt na ředitelství Svatováclavského konviktu pro studující škol středních v Praze-II., Ječná ul. č. 4. Noví chovanci přijímají se pouze z nižších středních škol, ti pak, kteří mají špatnou známku z mravů, se vůbec nepřijímají.“ Tento insert potlouká se právě po rozličných časopisech, v nichž by se vyskytovat neměl. Na př. ve Zlaté Praze, která přec vždy byla pokládána za list svobodomyslný, třeba nepochitický. Když takový insert venkovští lidé čtou a znamenají, že jej uveřejňuje i list svobodomyslný, jen se utvrdí ve staré neblahé domněnce, že není lepšího dohledu na studenta nežli pod dozorem kněží. (NB. někteří se chytanou ještě i na „svatováclavský“ ačkoliv název „svatováclavský konvikt“ do německých inserátů se překládá pouze „Studentenkonvikt“.) Rodiče by měli konečně vědět, že nikdo nehodí se méně k vychovatelství nežli kněz. A ke všemu takový nešťastný mladík celý život je vydán ostudě, že mu kněžské listy budou vyčítat: „Tys byl kněžskými penězi podporován!“ Každou chvíli má to někdo na talíři z lidí svobodomyslných, ačkoli právě jim někdo z kněží

nenabradí škod, které utrpěli na duši (často i na těle) v ústavech kněžských. Kam jen lidé dávají rozum: děti jim má vychovávat někdo, kdo sám dětí nemá, aspoň jich nevychovává, kdo dětem nerozumí! A ještě dopomáhá se k tomu nerozumnými inserty!“

To Herbena nejvíce žere, že bez kněžských peněz by z něho byl snad jen švec.

Herbenův „Cas“ tvrdí, že se kněží nejméně hodí za vychovatele. Dobře. V Praze jest jedna studentská kolej pod dozorem universitních profesorů. Naproti koleji jest činžák. Páni studenti zevlují z oken a dívají se na svět. Jistý medik z koleje si tímto zevlováním přivábil služku z protějška. Chodil jí do bytu a konec konců byl — služka stala se těhotnou a skončila sebevraždou. To se děje v konviktech — nekněžských. Žádný stav na světě nemůže se co do obětavosti rovnati se stavem kněžským v zakládání nadací pro studující a to zvláště v dobách starších. Nadace pro studující ze starších dob pocházejí skorem jen od kněží.

V následujících případech podáváme číselné doklady z posledních let.

R. 1903 zřízeno bylo v Rakousku:

	půčet nadací	uložený kapitál	roční požitek
	93	1,497.998 K	60.152 K
z toho založeno			
od kněží	12	58.887 „	

Roku 1905 zřízeno bylo 102 nadací:

s kapitálem .	2,798.856 K
s ročním požitkem	112.930 „

Z toho bylo založeno od kněží:

počet nadací	složený kapitál	roční požitek.
9	146 993 K	4.879 K

Jak se odvděčuje za to kněžím studentstvo a naše inteligence vůbec? Inu plivá po kněžích, po svých dobrodincích. A tomu se říká — pokrokovost.

Výtečníci Masaříkovci všichni vystudovali z kněžských podpor.

Až bude církev oloupena o majetek, pak se budou zakládati jen nadace židovské, rozumí se jen pro židy.

Jaký podíl má duchovenstvo na studijních nadacích podáme zde několik dokladů.

Studijních nadací bylo zřízeno:

	počet nadač. odkazů	počet stipendií	složeno kapitálu	roční požitek
1876—1880 roč.	26	53	355.450	173 50
1881—1885 „	28	63	480.044	19 274
1886—1890 „	50	122	943.750	40.664
1891—1893 „	52	95	731 402	32 056
1894	35	47	303.924	12.718
1895	51	94	690.520	29 186
1896	55	135	959.356	44.344
1897	50	90	649.244	25.888

Z nadací pro studující zřízených r. 1897 bylo založeno:

	počet stipendií	složený kapitál	roční požitek
od kněží	13	80.026	2.932

Roku 1898 bylo založeno:

počet nadací	složený kapitál	roční požitek
156	1,156.538	46.594

z toho bylo zalo-

ženo od kněží 33 116.164 4.780

roku zřiz. bylo nadací složený kapitál roční požítek

1899 112 1,550.044 61 350

1900 103 875 032 34,706

1901 88 1,231.937 53.293

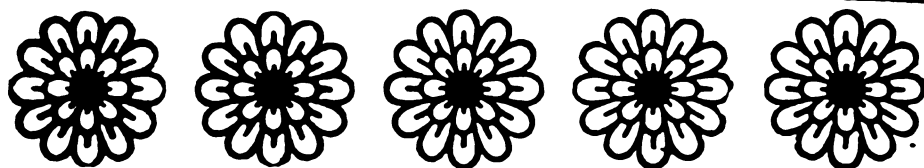
1902 73 744.452 29.815

od kněží bylo zřízeno nadací s kapitálem

r. 1901 5 35.324

" 1902 7 86 220

Doslov.

Nepřátelé kněží volají, že církev má býti chudou, Kristus byl prý chud a jeho nástupci ale lační po mamonu.

Socíni a jich chráněnci, všickni nevěrci, židé žádají, aby kněz byl žebrákem. Církev svého majetku používá k věcem nejvznešenějším, k bohoslužbě a k dobru trpících, nemocných, sirotků a pod. Když sám nemá kde by umřel, zavezou ho do nemocnice Milosrdných bratří. Na tisíce takových socínů umírají do roka v nemocnicích Milosrdných bratří. Socíni hlásají, že bohatství nemá sloužiti osobnímu prospěchu jednotlivce.

Počátkem června 1907 přinesly pražské listy tuto zprávu.

Noviny sdělují, že bývalý palác Kinských v Hyberské ulici v Praze, posledně majetek podnikatelství Cabos a Märzinger ve Vídni, zakoupila si organizace české sociální demokracie za pakatel 1,200.000 K. V paláci tom umístí si nyní „Právo Lidu“ svou tiskárnu. — Upřímně přejeme každému Čechu hmotný pokrok a žá-

doucí blahobyt a jsme naplněni radostí, že orgán vyděděnců mohl si v tak krátkém čase zakoupiti panský palác v Praze. Tím octnul se na cestě, s níž ostatní společnost hleděl sehnati a těšíme se na to, jak si naši socialističtí chudáci nyní jako palácoví velmožové povedou. Jenom to dodáváme, že začíná se o tom mezi českým lidem mluvit, že doposud nikdy nebyla v Cechách tak veliká a těžká robota, jakou zde zavedly socialistické organisace, které vybírají od dělnictva ne desátky, ale denní poplatky, jež ročně při jednotlivcích dohromady sečteny rovnají se dani, jaká se ročně předpisuje na udržování zemských a státních potřeb boháčům. Až si to tito dělníci uvědomí a spočtou, to bude shánka, kam se ty odvedené od nich miliony zpropadly a co za to dělný lid má.

Na to oznámila „Nár. Politika“ 18. září 1907 následující:

„Palác socialně-demokratické strany. Jak „Pr. Tagblatt“ sděluje, přešel barokový palác hraběte Kinského v Hyberské ul. definitivně do majetku strany socialně-demokratické. Do paláce přesídlí všechny kanceláře, nemocenská pokladna a redakce listů socialně-demokratických. Palác hr. Kinského náležel až do polovice minulého století k nejbohatším aristokratickým sídlům pražským a byl naplněn přepychem. Později během let úplně sešel.“

Tak bohatnou socialní demokraté z mozolů chudého dělnického lidu.

Sám vídeňský žid Dr. Adler, který jest vrchním komandantem rakouské (i české) socialní demokracie, bere z peněz dělnických roční plat 5000 K, jak se sám přiznal v listu „Deutsche Volkszeitung“; a přece by mohl ty peníze socialistické pokladně ponechat, ježto jest milionářem. Socialista Schuhmeier bere ročně 7.000 korun. Vůdce německé socialní demokracie Singer má krásné villy a továrnu na rukavice; ročního příjmu má 48.000 K; a při tom chodí na dělnické schůze v modré dělnické kazajce, aby se vidělo, že je taky proletář. Bebel prodal krásnou villu ve Švýcarsku za 140.000 K. Zdědil po bavorském důstojníkovi Kollmanovi 400.000 K; má také továrnu. Sekretář rakouské socialistické strany žid Karpeles je milionářem. Belgický „soudruh“ Vandervelde má jmění na 5 milionů K a vydržuje si zábavní loď k projíždkám na moři. — A tohle že jsou bojovníci proti kapitalismu. Proč svými miliony dělnictvo nepodělí, když na schůzích s farizejskou útrpností litují smutný los dělnických proletářů? Proč ještě si peníze proletářů svůj majetek rozmnožují?

Dle zprávy „Obrany Lidu“ redaktor „Práva Lidu“ A. Němec sám přiznal své příjmy takto: roční služné 3.600 K, roční přibytečné 600 K, hotové jmění ve spořitelně 7.500 K 5 h, nepočítaje v to cenné papíry a losy. A takový „proletář“ hřívá pak proti „zazobaným měšťákům“ a roní slzy nad bídou svých soudruhů. Spočítejte si, kolik mají ročně katoličtí faráři, jímž jejich důchody vyčítáte! Ale což Němec! Ten je

v socialistickém táboře jen skrovnou veličinou. Daleko líp se mají z dělnických peněz socialističtí židé ve Vídni, na které platí i čeští chudí socialističtí dělníci. Pořád socialističtí předáci hovoří o rovnosti, pláčí farizejsky nad neutěšenými poměry svých poslušných ovcí, říkají, že pracují k tomu, aby každému člověku stejně dobře se vedlo. A zatím neprovádějí majetkovou rovnost ani ve vlastních závodech. V socialistické tiskárně dostává obyčejný dělník míň než sazeč, sazeč míň než strojmistr, strojmistr míň než jeho představený. Zkrátka v tiskárně „strany dělnické“ jsou dělníci míň placeni než inteligenti — jako jinde. Udělají obecnou rovnost socialisté v celém státě, když jim rovnost nevoní ani v jejich nejvlastnějším závodě?

Orgán hraběte Sternberga „Lidové Listy“ v Chocni napsaly následující posudek:

„Socialní demokracie je prý představitelkou dělnického lidu, tak blásali volební socialističtí řečníci a kandidáti a socialně-demokratické listy. Jak tyto hlásné trouby mluví pravdu, ukážeme na několika obrázcích, z nichž lze posouditi, jakými proletáři a chudáky jsou vůdcové rudé samospasitelné církve. Ze všech 84 zvolených socialně-demokratických poslanců jest jen jeden opravdový dělník, 4 z nich jsou tak zvaní parádní dělníci a všichni ostatní jsou advokáti, koncipienti, redaktoři, úředníci nemocenských pokladěn, tovární úředníci, majitelé realit atd. Obrsoudruh Mořic Adler, socialně demokratický papež, běže od strany za organizační práce roční

paušál 16 tisíc korun, jako spolupracovník „Arbeiterzeitungu“ má roční příjem 4 tisíce korun a několik tisíc korun vydělá si soukromně a několik jako politik a mimo to příjem jeho na dietách schůzových páčí se na několik tisíc. Takovým proletářem je obrsoudruh Adler.

Sekretář rakouské sociální demokracie Němec Karpeles je velikým boháčem, smlouvá a kupuje stále se svými kolegy německými fabrikanty. Zije a tyje z těžce vydělaných peněz stoupenců své strany, kteří mnohdy utrhnou sobě a svým dětem poslední sousto od úst a v nevědomosti a důvěřivosti krmí pana Karpelesa.

Dr. Šmeral, redaktor „Práva Lidu“, běře od tohoto za svoji duševní (!) práci 3 tisíce korun a příbytečné. Dále za každou schůzi, na které mluví, ať v Praze nebo na venkově, běře paušálně 10 K, k čemuž druhých 10 K na venkově mu organizace doplácí, že má ještě jiné mimořádné kšefty jest nesporno, neboť nemohl by si popřáti každoročního výletu k moři a tučných hostin u Grafů.

Soudruh Šmerek, předseda všeobecné nemocenské pokladny a funkcionář mnoha organizací sociálně - demokratických, koupil si dům za 138 tisíc K.

A což vůdcové sociální demokracie německé? Soudruh Singer má velikou fabriku na rukavice, v níž dělnictvo hanebně platí.

Ročních příjmů k zdanění přiznal 48 tisíc marků. Při tom s rafinovanou chytrostí chodí

na dělnické schůze v modré bluze, aby se vědělo, jaký je proletář.

O Bebelovi a druhých soudruzích jsme psali již minule.

Proč pak tito vypasení soudruzi nedělí se o svůj majetek s chudým a dělným lidem? Tím by nejlépe dosvědčili, že se socialistickým programem smýšlí poctivě.“

Další doklady přinášíme tyto:

Nejbohatší politickou stranou jsou němečtí socialní demokraté. Dle referátu sjezdového zpravodaje v Essenu měl ústřední orgán „Vorwärts“ náklad 130.000 exemplářů a vynesl čistých 170.682 marek. Pokladna spolková přijala na příspěvcích přes milion marek. Z toho se zaplatilo na půl milionu na volební agitaci, 137.000 na podporu tisku, 66.000 na odbornou socialně-demokratickou školu. Celkem na účely socialistické se vydalo 1,358.122 marek. Do organizací zapsaných soudruhů jest 530.466, přibýlo jich o 38 proc.

Jak umí socialisté rozhazovat peníze, o tom přinesly 10. srpna „Lidové Listy“ tento doklad:

„Vinohradské noviny přinášejí autentický výkaz, co stály stranu socialně demokratickou poslední říšské volby. Na okresu Smíchovském „investovali“ 32.000 zlatých (socialisté počítají ještě ve zlatkách, patrně, aby se toho nezdálo býti tak mnoho), na Novobenátsku 25.000 zl., na Kostelecku n. O. 3.200 zlatých, na Rokycansku

18.000 zl., na Jaroměřsku 47.000 zl., na Berounsku 12.000 zl., na Vysokomýtsku 6.100 zl., na Náchodsku 13.000 zl. atd. — Jsou to hrozné sumy. Odkud strana „proletářů“ nabrala tolik peněz? Od vlády? Vždyť volební fond strany soc.-demokratické vykazoval jen malou hotovost proti těmto obrovským sumám! Charakteristické jest při tom jedno: socialní demokraté pokaždé, jakmile někdo odkáže nějaký větší obnos buď církevním neb jiným účelům, ihned v orgánech svých vypočítávají, mnoho-li by se chudých proletářů, bez přístřeší jsoucích, za ty peníze najedlo a ošatilo a jaké socialně humanitní instituce za ty peníze by se poříditi daly! Jest tudíž s podivením, proč dnes socialně-demokratický tisk nevypočítává, kolik hladových proletářů by se nasýtilo, kolik lidí nuzných by přístřeší našlo a jaké užitečné instituce by se poříditi daly za ty statisíce, které soudruzi o volbách promrhali!“

Při tom vůdcové socinů jsou zaprodáni největším odpůrcům českého lidu. — „Meč“ napsal 25. května 1907 toto:

„Pěkné věci přicházejí nyní na jevo o vůdcích a poslancích socialně-demokratických. Soc. demokracie po všecka minulá léta byla vždy smluvena napřed s vládou a vůdce Adler dával svou rudou armádu vládě k dispozici. Nejprve byl prostředníkem mezi vládou a socialisty pověstný dvorní rada Halban, israelita, jmenující se původně Blumenstock, švagr dra Adlera. —

Vedle Halbana měl nitky v rukách ryt. Freiburg, israelita, šéf ministr-presidentské kanceláře. Pak stal se prostředníkem dr. Sieghardt, pokřtěný israelita, původně Singer se jmenující, pravá ruka dra Körbra a dra Adlera. Schůzky konaly se v salonech dvor. rady israelity Grünhuta, kapitalisty, který je tchánem dra Sieghardta. Do těchto salonů musili bychom vniknout, kdybychom chtěli porozuměti činnosti soc.-dem. poslanců na říšské radě, kteří pro zájmy dělnictva neučinili pranic. V takovýchto rukou nalézá se socialní demokracie! Ubohé dělnictvo soc.-demokratické, které ani tušení nemá, kdo ho vede a s ním si zahrává! Svými těžce vydělanými penězi platí si zrádce! Jak dlouho ještě bude trvati ta slepota českého dělnictva?“

Dělnický lid dává krvavé své groše na socínské noviny, socíni dělníci nechávají vlastní ženu a děti v bídě a plýtvají penězi na účely socialistické.

Brněnská „Budoucnost“ napsala:

„U hlavních orgánů strany stojí tito „proletáři“: „Arbeiter-Zeitung“ dr. Adler, Fritz, Austerlitz. U hlavního listu nemocenských pokladen vede komando Zikmund Kaff. U soc.-demokratického orgánu „Gewerkschaft“ stojí „proletáři“ dr. Ingwer a Beno Karpeles. V Linci u soc.-dem. časopisu „Wahrheit“ soudr. Spielmann. V Brně u soc.-dem. orgánu „Volksfreund“ soudruh dr. Luis Czech. U soc.-dem. orgánu „Naprzod“ soudruh Hecker. U soc.-dem. orgánu ve Štýrsku

„chudáci“ Moses Hersch a Arbeitel Donnerkeil. U „Neue Glühlichtern“ Hugo Heller. — V čele soc.-dem. orgánu „Schönberger Volkswacht“ soudruh Leo Freundlich. Ve Frýdlandě (Čechy) u bývalého „Morgenpost“ soudr. Ervín Hammer-schlag. Jména zde uvedená dokazují, že není to pouhým rčením, řekne-li se, že socialní demokracie jest pod komandem židů, které by pravý socialista-dělník raději viděl v Palestýně než v čele socialní strany. A ti u soc. demokratů tvrdí politickou muziku, dělničtí redaktoři jen šumaří.“

K jakým hrozným koncům fanatikové socialistické strany dospívají, o tom podal „Meč“ v dubnu 1907 tento doklad:

„Jak umíral redaktor „Záře“. Přítel Martina Luthera a spoluzakladatel protestantismu prý se kdysi vůči své matce vyjádřil o rozdílu mezi protestantismem a katolickou církví takto: „V protestantské víře se to lépe žije, v katolické lépe umírá.“ Pravdu těchto slov potvrzují také konvertité, totiž osoby, jež od protestantismu opět ke staré církvi Kristově, církvi katolické, se navrátily. Mnoho takových konvertitů vrátilo se do církve na smrtelné posteli, kdy ocitli se takřka tváří v tvář smrti i věčnosti. Ze by někdo v takové vážné chvíli odpadl k protestantismu, není nám známo. Ještě více platí výše uvedená slova Melanchtonova vůči atheismu. V atheismu se to ještě lépe žije, totiž snadněji, bez sebezapírání a odřikání. Atheistům netřeba starati se

o první, ale ani o šesté, sedmé, osmé, deváté a vůbec o žádné z desatera Božích a patera církevních přikázání. A ozve-li se hlas svědomí, hledí je bezbožec ohlušiti tím větší nenávistí vůči Bohu a církvi, jichž přikázání šlape. Jinak je ovšem v hodině smrti. I pověstný posměváček Voltaire (Voltér) volal v takové chvíli po knězi a před několika lety zemřelý ministerský předseda Waldeck-Rousseau, jenž zahájil tažení proti církvi, poslal si pro kněze dokonce automobil, jehož rychlost ale v závodění se smrtí neobstála. Zajímavý případ takové smrti protikřesťanských bojovníků zaznamenává i „Obnova“, když píše: „Zarputilý bojovník proti katol. náboženství, redaktor soc.-dem. „Zář“ Filip nedávno zemřel. Nyní vychází na jevo, že na smrtelné posteli volal Pannu Marii o pomoc a chtěl smířiti se s církví (byl bez vyznání) a žádal, aby zavolali k němu některého řeholníka z Emauz, jimž dříve nemohl přijíti v „Záři“ na jméno. Jeho manželka (taktéž bez vyznání) chce nyní vrátiti se opět do katolické církve. Pravila: „Viděla jsem svého muže, jak těžko umírá a jak úpěnlivě prosí Matku Boží o smilování a jak vroucně si přeje kněze, nechci tudíž taková muka snášeti.“ Soudruzi zabránili, aby k němu kněz nepřišel a k manželce zemřelého nyní stále běhají, neboť prohlásila, že to všechno dá do novin. Prosí ji, aby toho nečinila. Není tedy pravda, jak psala „Zář“ o zemřelém, „že byl až do posledního dechu věren boji proti klerikalní hlíze.“ — Poučný a výstražný to případ!“

Jaké nesmyslné lži socínské listy o bohatství klášterů a kněží rozšiřují a tak dělnický lid fanatisují, o tom tento doklad:

Ve Vídni vychází socínský list „Los“. — V srpnu 1907 sděluje tento list, že při smrti opata v klášteře „Heiligenkreuzu“ v Dolních Rakousích nalezeno bylo cenných papírů a hotových peněz 1080 milionů K! Klášter „Klosterneuburg“ má dvakrát tolik peněz v pokladně! Takové hanebné výmysly roztrušují socínské listy mezi lid a fanatisují jej. Za to ale agitátoři socínů sami kradou z nemocenských pokladen dělnictvem zaplacené krvavé příspěvky.

V Mníšku na př. je vůdcem sociální demokracie Alois Pfeifer. Dle výkazu trestán byl rozsudky:

22. října	1879	pro krádež	2 měsíce
14. srpna	1880	„	6 měsíců
21. května	1887	„	15 měsíců
27. dubna	1888	„	6 měsíců
3. července	1891	„	18 měsíců
25. června	1898	„	2 roky

Dohromady 71 měsíců.

Jak vidět, soudruh Pfeifer není jen theoretickým socialním demokratem, nýbrž socialním demokratem činu. Takový osvědčený odpůrce kapitálu za vůdce přece už se hodí!

Běda českému národu, kdyby se měl státi úplnou kořistí nevěrců, židů, socínů, Masarykovců!

I největší odpůrci kněží uznávají mnohdy nutnost náboženství, církve, kněží.

Sám nevěrec Renan píše:

„Není nic klamnějšího než sen jistých lidí, kteří snažíce si představití dokonalé člověčenstvo, představují si je bez náboženství. Naopak, myslíme si oběžnici, obydlenou lidmi, jichž schopnosti intelektuální, morální a fysické by byly dvakrát tak velké jako obyvatelů naší země; tito lidé by byli aspoň dvakrát zbožnější než lidé na zemi. Pravím „aspoň“, neboť jest pravděpodobno, že by vzrůst schopnosti intelektuální se nedál v prostém poměru přímém. Mysleme si lidstvo desetkrát schopnější než jest naše; toto lidstvo by bylo nekonečně náboženštější. Ba jest pravděpodobno, že na tomto vysokém stupni člověk zbaven jsa všech starostí hmotných a vši sobeckosti, nadán jsa jemným taktem a božsky ušlechtilým vkusem, vida nízkost a nicotnost všeho, co není pravda, dobro a krásno, že by byl pouze náboženským, ponořen jsa v stálé klanění se, přecházeje z extase do extase... A vskutku egoismus, který jest mírou nízkosti bytostí, mizí v té míře, v jaké se vzdalujeme od zvířete. Bytost dokonalá nebude již sobecká; bude úplně náboženská. Pokrok tedy bude míti za výsledek vzrůst náboženství, ne jeho zničení nebo zmenšení.“

Viktor Hugo napsal:

„Místo zkoumání si tropiti smích jest sice pohodlné, ale málo vědecké. Co se mne týče, myslím, že jest povinností vědy zkoumati všechny zjevy; věda jest nevědomá a nemá práva se

smáti; učenec, který se směje možnému, jest náramně blízek idiotu. Neočekávané má býti vždy očekáváno vědou. Jejím úkolem jest zadržeti je v letu a zkoumati; odmítnouti chimérické a konstatovati skutečné. Věda nemá na fakta jiného práva než právo úředního potvrzení. Má verifikovati a rozlišiti. Všecko vědění lidské není než přebírání. To že jest pravda znečištěna klamem, není ještě důvodem, aby vše bylo zahozeno. Od kdy jest koukol důvodem, aby byla zavržena pšenice? Odstraňte koukol, blud, ale sebežte fakta a připojte je k jiným. Věda, toť snop fakt... Vyhnouti se nějakému zjevu, odepřítí mu pozornost, na niž má právo, vyvésti jej, vykázati jej za dvéře, obrátiti se k němu zády se smíchem — toť přivéstí pravdu v úpadek, nechat zajíti signaturu vědy!“

Pierre Leroux napsal:

„Hle, člověk z lidu, chudás, před svými učiteli, bez náboženství, právě jako on! „Protože není ani Boha, ani náboženství, ani nebe — praví chudás — protože není nic než země, zlato rozkoš, dejte mi můj díl země, zlata rozkoše.“ — Máš svůj díl, praví učitel. — Shledávám, že jest špatně vyměřen. — Byl jsi s ním dříve úplně spokojen. — Dříve byl v nebi Bůh, v srdci víra a naděje, a na konec ráj. A také na zemi byla společnost, v níž jsem měl svůj díl, svá práva, svou důstojnost. Pracoval a poslouchal jsem pro Boha. Byl jsem roveň všem v církvi, všichni byli mými bratry, aby mi pomáhali a mne mi-

lovali. Měl jsem modlitbu, měl jsem lítost a odpuštění Boží, a rád jsem trpěl nouzi, slyše slova Kristova: Blahoslavení chudí...! Avšak toho všeho jsem pozbyl; vy jste mi řekli, že evangelium jest lží, že není církve, že není naděje na nebe. Nuže, nač pracovati? proč poslouchati? Není čeho očekávati tam nahoře, chci svůj díl zde na zemi.“

